

Program Ochrony Środowiska
dla Powiatu Lęborskiego
na lata 2016 – 2020 z uwzględnieniem
perspektywy na lata 2021-2025

Zamawiający:

Powiat Lęborski
Starostwo Powiatowe w Lęborku
ul. Czołgistów 5
84-300 Lębork

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Nowy Świat 10a/15
60-583 Poznań
www.greenkey.pl

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025

Właściciel Firmy

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Autorzy opracowania:

mgr Andrzej Karkowski – Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Wojciech Pająk - Specjalista ds. ochrony środowiska
mgr Joanna Walkowiak – Kierownik Zespołu Projektowego

Wrzesień, 2016 r.

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP.....	7
1.1.	PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA.....	7
1.2.	POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA	8
1.3.	METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU	8
1.4.	OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WALORÓW ORAZ ZASOBÓW POWIATU LĘBORSKIEGO ..	9
II.	STRESZCZENIE	12
III.	OCENA STANU ŚRODOWISKA	14
3.1.	OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA	14
3.1.1.	Klimat.....	14
3.1.2.	Stan jakości powietrza atmosferycznego	15
3.1.3.	Sieć gazowa	17
3.1.4.	Zaopatrzenie w ciepło.....	17
3.1.5.	Źródła energii odnawialnej.....	18
3.1.6.	Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego.....	21
3.2.	ZAGROŻENIA HAŁASEM.....	22
3.2.1.	Ruch drogowy i kolejowy jako źródło hałasu	23
3.2.2.	Analiza SWOT – zagrożenia hałasem.....	28
3.3.	POLA ELEKTROENERGETYCZNE	28
3.3.1.	Sieci elektroenergetyczne	29
3.3.2.	Stacje nadawcze telefonii komórkowej.....	30
3.3.3.	Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne	30
3.4.	GOSPODAROWANIE WODAMI.....	31
3.4.1.	Wody powierzchniowe	31
3.4.2.	Monitoring wód powierzchniowych	34
3.4.3.	Wody podziemne	37
3.4.4.	Monitoring wód podziemnych	39
3.4.5.	Systemy melioracyjne podstawowe i urządzenia wodne	42
3.4.6.	Zagrożenia powodziowe	43
3.4.7.	Analiza SWOT – gospodarowanie wodami	45
3.5.	GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.....	46
3.5.1.	Zaopatrzenie w wodę.....	46
3.5.1.1.	Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych	48
3.5.2.	Gospodarka ściekowa	49
3.5.3.	Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa	52
3.6.	ZASOBY GEOLOGICZNE	53
3.6.1.	Regionalizacja fizycznogeograficzna oraz geomorfologia obszaru.....	53
3.6.2.	Zasoby surowców mineralnych i zagrożenia powierzchni ziemi	54
3.6.3.	Analiza SWOT – zasoby geologiczne	57
3.7.	GLEBY	57
3.7.1.	Pokrywa glebowa obszaru.....	57
3.7.2.	Monitoring gleb	57
3.7.3.	Analiza SWOT – gleby.....	61
3.8.	GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW	62
3.8.1.	System gospodarki odpadami	62
3.8.2.	Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów ..	64
3.9.	ZASOBY PRZYRODNICZE	65
3.9.1.	Przyroda chroniona i jej zasoby.....	66
3.9.1.1.	Natura 2000	66
3.9.1.2.	Słowiński Park Narodowy	71
3.9.1.2.	Rezerваты przyrody	73
3.9.1.4.	Obszar Chronionego Krajobrazu	75
3.9.1.5.	Pomniki przyrody i użutki ekologiczne	76
3.10.	ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI	78

3.11.	SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	79
3.12.	SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE POWIATU LĘBORSKIEGO	81
IV.	CELE PROGAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE	83
4.1.	WPROWADZENIE	83
4.1.1.	Dokumenty międzynarodowe.....	83
4.1.2.	Dokumenty krajowe	84
4.1.3.	Dokumenty wojewódzkie	94
4.1.4.	Dokumenty lokalne	97
4.2.	STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU LĘBORSKIEGO.....	97
V.	HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	107
VI.	EDUKACJA EKOLOGICZNA.....	112
6.1.	ZAŁOŻENIA OGÓLNE	112
6.2.	POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ	112
VII.	SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	115
7.1.	PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA.....	115
7.1.1.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko.....	115
7.1.2.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego	116
7.1.3.	Program Działań Na Rzecz Środowiska i Klimatu Life.....	117
7.1.4.	Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.....	117
7.1.5.	Bank Ochrony Środowiska	118
7.2.	ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI	118
7.3.	MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA	121
7.3.1.	Zasady monitoringu	121
7.3.2.	Sprawozdawczość	122
	WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA.....	125
	SPIS TABEL.....	127
	SPIS RYCIN	128

Wykaz skrótów:

BAT – ang. Best available technology – Najlepsze dostępne techniki,
BDL – Bank Danych Lokalnych,
BZT₅ – Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu (BZTn) – umowny wskaźnik określający biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, czyli ilość tlenu wymaganą do utlenienia związków organicznych przez mikroorganizmy (bakterie aerobowe) w ciągu 5 dób,
CO – piec centralnego ogrzewania,
ChZT – chemiczne zapotrzebowanie tlenu,
dz. nr ew. – działka o numerze ewidencyjnym,
GIOŚ – Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
GUS – Główny Urząd Statystyczny,
GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych,
IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej,
ISOK – Informatyczny System Osłony Kraju,
JCW – Jednolita część wód,
JCWPd – Jednolite Części Wód Podziemnych,
KPOŚK – Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
KWSP – Komenda Wojewódzka Straży Pożarnej
KZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej,
MPZP – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego,
NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
N - azot ogólny,
NH₄ – amon,
NO_x - tlenki azotu w spalinach samochodowych,
OSChR – Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza,
OSN – Obszary szczególnie narażone na zagrożenia azotanami pochodzenia rolniczego,
OSO – obszary specjalnej ochrony ptaków,
OSP – ochotnicza straż pożarna,
OZE – Odnawialne Źródła Energii,
PLB, PLH – krajowe Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków otrzymały kod zaczynający się od liter PLB, gdzie „PL” oznacza że teren znajduje się w Polsce, natomiast „B” po angielsku „birds” oznacza ptaki. Polskie Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk posiadają natomiast kod PLH gdzie „H” po angielsku „habitat” oznacza siedlisko.
ppk – punkt pomiarowo – kontrolny,
PPD, PSD – poniżej stanu dobrego (jakość wód),
PSZOK –Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych,
P - fosfor ogólny,
PM 10 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 10 µm,
PM 2,5 – cząstki pyłu zawieszonego o średnicy do 2,5 µm,
PEM – pola elektromagnetyczne,
PIG-PIB - Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy,
PKD – Polska Klasyfikacja Działalności,
POŚ – Program Ochrony Środowiska,
PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna,

PSG – Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,

RIPOK – Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych, w Powiecie Lęborskim taką funkcję pełni Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. „Czysta Błękitna Kraina” w Czarnówku,

RLM – równoważna liczba mieszkańców,

RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej,

SOO – specjalne obszary ochrony siedlisk,

SO₂ – dwutlenek siarki,

SUW – Strefa Uzdatniania Wody,

UE – Unia Europejska,

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,

WIOŚ – Wojewódzka Inspekcja Ochrony Środowiska,

ZDR – Zakład Dużego Ryzyka,

ZMiUW – Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych,

ZZR – Zakład Zwiększonego Ryzyka.

I. WSTĘP

1.1. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest Program Ochrony Środowiska (zwany dalej Programem lub POŚ) dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016 – 2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025.

Dotychczas obowiązywał w tym zakresie Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019 przyjęty Uchwałą Nr XXV/191/2012 Rady Powiatu Lęborskiego z dnia 18 grudnia 2012 roku.

W związku z upływem okresu programowania wymienionego dokumentu zaszła konieczność opracowania tego strategicznego programu na nową perspektywę czasową, zgodnie z obecnie obowiązującymi dokumentacjami strategicznymi i operacyjnymi. Dokument został zrealizowany we współpracy Powiatu Lęborskiego oraz firmy Green Key Joanna Masiota – Tomaszewska, na podstawie zawartej umowy.

Biorąc pod uwagę zmiany przepisów prawnych opracowanie niniejszego dokumentu opiera się o aktualne założenia i wytyczne metodyczne.

W szczególności zmiany wprowadzone ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy Prawo ochrony środowiska określiły, że programy ochrony środowiska uchwalone w celu realizacji Polityki ekologicznej państwa na lata 2009–2012 z perspektywą do roku 2016 zachowują ważność na czas, na jaki zostały uchwalone, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2016 r.

W przypadku konieczności wcześniejszej aktualizacji dokumentu, art. 14 ust. 2 ww. ustawy zmieniającej ustawę Prawo ochrony środowiska z roku 2014 wskazuje następująco: *„Jeżeli program ochrony środowiska, o którym mowa w ust. 1, wymaga aktualizacji, odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu albo rada gminy uchwała nowy program ochrony środowiska uwzględniający cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach programowych, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju”*.

Programy ochrony środowiska są nadal wymagany dokumentem, zgodnie z brzmieniem art. 14. ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska: *„Polityka ochrony środowiska jest prowadzona również za pomocą wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska”*.

Sporządzając dokument Programu należy uwzględniać wymagania także innych dokumentów strategicznych wyższego szczebla, w tym przypadku dokumentacji wojewódzkich i krajowych, określać rodzaj i harmonogram działań proekologicznych, środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno - ekonomiczne i środki finansowe. Program musi być zbieżny z założeniami najważniejszych projektów na różnym szczeblu programowania regionalnego.

Opracowanie Programu pozwala na przeanalizowanie zmian, jakie zaszły w środowisku przyrodniczym w porównaniu z poprzednimi latami oraz uzupełnienie zadań, których realizacja przyczyni się do ochrony środowiska Powiatu Lęborskiego, utrzymania stanu środowiska na dobrym poziomie, o ile taki wynika z badań monitoringu środowiska oraz kontynuowania działań, które zmierzają do jego poprawy, w sektorach, gdzie standardy jakości środowiska są nadal przekraczane.

1.2. POTRZEBA I CEL OPRACOWANIA

Powszechne zainteresowanie problematyką ochrony środowiska w każdej dziedzinie życia człowieka wymaga opracowywania syntetycznych dokumentów, które zbierają informacje o stanie środowiska przyrodniczego człowieka oraz wyznaczają cele ekologiczne, które prowadzą w konsekwencji do zrównoważonego rozwoju obszaru. Ważne jest również, aby prowadzić ciągłą aktualizację zamierzonych działań, dostosowywać je do aktualnej sytuacji i mierzyć ich stopień wykonania. Przeprowadzanie analiz czasowych pozwala określić obszary, które faktycznie się rozwijają, a nad którymi trzeba nadal pracować. Służą temu raporty z realizacji programów ochrony środowiska, które należy sporządzać co dwa lata.

Celem Programu jest przedstawienie wytycznych do racjonalnych działań na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzedniego projektu. Zawarte w nim rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjne i informacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Niniejszy dokument jest wypełnieniem obowiązku Powiatu Lęborskiego w zakresie aktualizacji strategicznych dokumentów powiatowych, co pozwala władzom na bieżąco kontrolować stan środowiska oraz planować na tej podstawie działania służące ochronie środowiska.

Wynikiem procesu planowania jest Program zawierający wizję rozwoju systemu zarządzania ochroną środowiska, określający opcje i warunki rozwiązań. Jest on także ważnym środkiem informacji, narzędziem kontroli i materiałem wykorzystywanym do rozwoju systemu w przyszłości.

Niniejszy dokument spełnia wymogi Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska opracowanych przez Ministerstwo Środowiska opublikowanych we wrześniu 2015 r.

1.3. METODA OPRACOWYWANIA PROGRAMU

Niniejszy Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2016-2020 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2021-2025 jest kontynuacją dotychczas podejmowanych działań w zakresie szeroko rozumianej problematyki ochrony środowiska.

Przy opracowywaniu Programu korzystano z zapisów zawartych w dokumentach strategicznych obowiązujących dla kraju, województwa oraz Powiatu Lęborskiego, np. Strategii Rozwoju Kraju 2020, Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 (Uchwała nr 458/XXII/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 24 września 2012), Strategii Rozwoju Powiatu Lęborskiego na lata 2014 – 2020.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska, POŚ powinien zostać także oparty na innych dokumentach strategicznych związanych z rozwojem lokalnym Powiatu Lęborskiego. Na poziomie poszczególnych gmin należy wśród takich dokumentów wymienić opracowane plany gospodarki niskoemisyjnej czy plany aglomeracji kanalizacyjnej.

Niniejszy dokument opiera się na dostępnej bazie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Wojewódzkiej Inspekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego, Starostwa Powiatowego w Lęborku, Urzędu Miejskiego w Lęborku, Urzędu Miejskiego w Łebie, Urzędu Gminy w Cewicach, Urzędu

Gminy w Nowej Wsi Lęborskiej, Urzędu Gminy w Wicku. Przy opracowaniu Programu wykorzystano materiały i informacje uzyskane także od jednostek działających na omawianym terenie oraz na obszarze województwa pomorskiego i Powiatu Lęborskiego (zarządcy dróg, eksploataatorów sieci infrastruktury, zarządców instalacji).

1.4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA WALORÓW ORAZ ZASOBÓW POWIATU LĘBORSKIEGO

Powiat Lęborski położony jest w północnej części województwa pomorskiego. Opisywany teren zajmuje powierzchnię 706 km² (70 602 ha). W skład analizowanego obszaru wchodzi: dwie gminy miejskie (Miasto Lębork, Miasto Łeba) oraz trzy gminy wiejskie (Gmina Cewice, Gmina Nowa Wieś Lęborska, Gmina Wicko).

Według stanu na 31.12.2015 r. liczba ludności faktycznie zamieszkująca analizowany teren wynosiła 66 187 osób (według danych GUS). Około 59 % ludności mieszka w miastach – Lęborku i Łebie.

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące powierzchni i ludności Powiatu Lęborskiego

Nazwa jednostki terytorialnej	Liczba ludności (osób)	Powierzchnia (ha)
Miasto Lębork	35 388	1 786
Miasto Łeba	3 789	1 481
Gmina Cewice	7 531	18 761
Gmina Nowa Wieś Lęborska	13 511	27 045
Gmina Wicko	5 968	21 529
Powiat Lęborski ogółem	66 187	70 602

Źródło: GUS, dane za 31.12.2015 r. wg faktycznego zamieszkania ludności

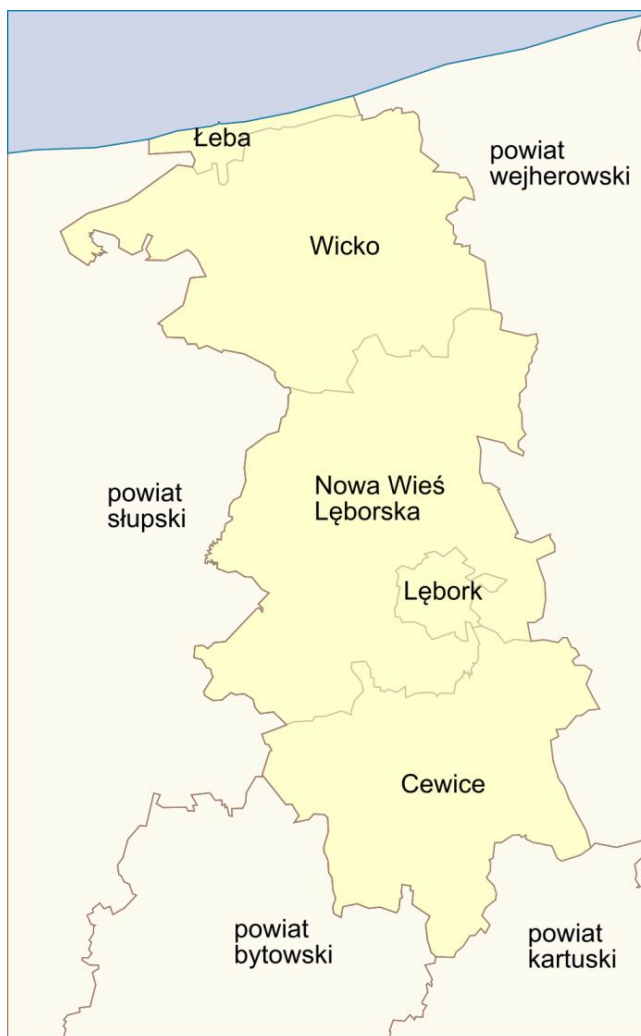
Gęstość zaludnienia opisywanego obszaru wynosi około 94 osób / km². Jest więc wyższa niż średnia wartość dla województwa pomorskiego, która wynosi 126 osób / km².

Struktura ekonomiczna ludności, według danych 31.12.2015 r. pochodzących z GUS (przy ogólnej liczbie mieszkańców 66 187), przedstawia się następująco:

- grupa ludności w wieku przedprodukcyjnym stanowi 19,8 % ogólnej liczby mieszkańców,
- ludność w wieku produkcyjnym stanowi 63,1 % liczby mieszkańców,
- ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi 17,1 % ogólnej liczby ludności.

Powiat Lęborski jako jednostka administracyjna graniczy z następującymi powiatami:

- na południu z powiatami kartuskim i bytowskim,
- od wschodu z powiatem wejherowskim,
- na zachodzie z powiatem słupskim,
- północną granicę stanowi Morze Bałtyckie.

Ryc. 1. Lokalizacja Powiatu Lęborskiego na tle sąsiednich powiatów oraz położenie Gmin w granicach Powiatu Lęborskiego

Źródło: opracowanie własne

Ze względu na miejski charakter gmin Lębork i Łeba, są to główne ośrodki administracyjne, usługowe i kulturalne Powiatu Lęborskiego. Łeba jest jedną z najpopularniejszych miejscowości wypoczynkowych na polskim wybrzeżu. Podstawowymi walorami tego miasta jest bezpośrednie sąsiedztwo Morza Bałtyckiego, jezior: Łebsko i Sarbsko czy rzadkie zjawisko ruchomych wydmy wchodzących w skład Słowińskiego Parku Narodowego, uznanego przez UNESCO za światowy rezerwat przyrody. Bogata ofertę turystyczną tworzy także największy w Polsce park dinozaurów – Łeba Park, stadnina koni, park linowy czy wystawa motyli. Całość dopełnia istnienie wielu atrakcji architektonicznych, bogactwo zwyczajów i tradycji.

W przypadku pozostałych gmin wiejskich dominującym sposobem zagospodarowania terenu jest działalność rolnicza, z uzupełniającą rolą turystyki.

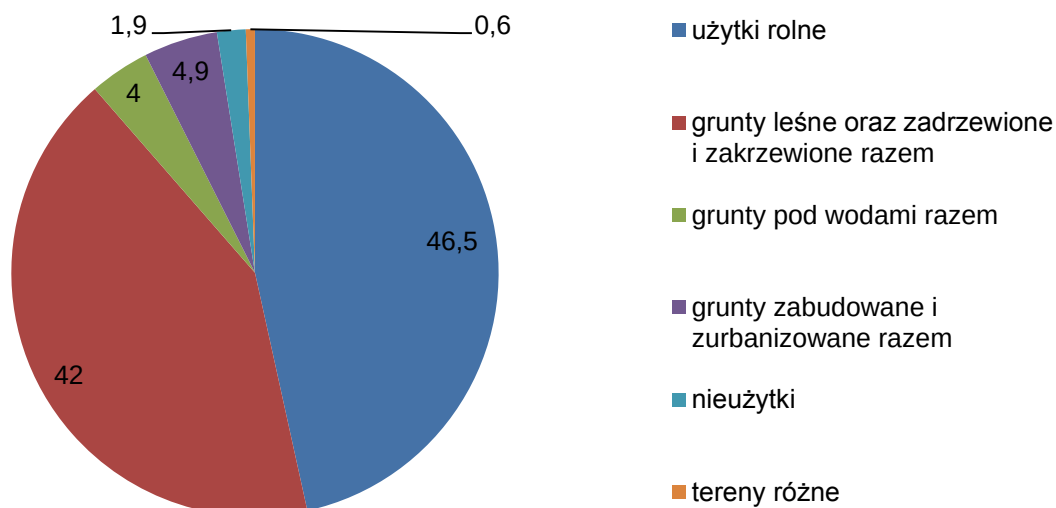
Użytki rolne zajmują 46,5 % powierzchni opisywanego obszaru. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem stanowią 42,0 % Powiatu, natomiast grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują około 4,9 % gruntów.

Szczegółową strukturę użytkowania terenu Powiatu Lęborskiego przedstawiono w tabeli oraz zobrazowano na wykresie.

Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów Powiatu Lęborskiego

Powierzchnia geodezyjna według kierunków wykorzystania	Powierzchnia (ha)	Udział (%)
powierzchnia ogółem	70 602	100,0
powierzchnia lądowa	67 790	96,0
użytki rolne razem	32 841	46,5
użytki rolne - grunty orne	20 799	29,5
użytki rolne - sady	47	0,1
użytki rolne - łąki trwałe	7 440	10,5
użytki rolne - pastwiska trwałe	3 431	4,9
użytki rolne - grunty rolne zabudowane	565	0,8
użytki rolne - grunty pod stawami	62	0,1
użytki rolne - grunty pod rowami	497	0,7
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	29 659	42,0
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	29 226	41,4
grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	433	0,6
grunty pod wodami razem	2 812	4,0
grunty pod wodami morskimi wewnętrznymi	7	0,0
grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	2 780	3,9
grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi	25	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane razem	3 485	4,9
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	595	0,8
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	211	0,3
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	382	0,5
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	181	0,3
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	123	0,2
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	1 649	2,3
grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	249	0,4
grunty zabudowane i zurbanizowane – tereny komunikacyjne inne	23	0,0
grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	72	0,1
użytki ekologiczne	30	0,0
nieużytki	1 328	1,9
tereny różne	447	0,6

Źródło: Powierzchnia geodezyjna kraju według kierunków wykorzystania, stan na 31.12.2014 r., GUS

Ryc. 2. Struktura użytkowania gruntów (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Biorąc pod uwagę dane Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON (stan na 31.12.2015 r.) na terenie Powiatu Lęborskiego działało 8 291 podmiotów gospodarczych, z czego 362 podmioty działały w sektorze publicznym, a 7 913 podmiotów w sektorze prywatnym.

II. STRESZCZENIE

Powiat Lęborski położony jest w północnej części województwa pomorskiego. Opisywany teren zajmuje powierzchnię 706 km² (70 602 ha). W skład analizowanego obszaru wchodzi: dwie gminy miejskie (Miasto Lębork, Miasto Łeba) oraz trzy gminy wiejskie (Gmina Cewice, Gmina Nowa Wieś Lęborska, Gmina Wicko).

Według stanu na 31.12.2015 r. liczba ludności faktycznie zamieszkująca analizowany teren wynosiła 66 187 osób (według danych GUS).

Ze względu na miejski charakter gmin Lębork i Łeba, są to główne ośrodki administracyjne, usługowe i kulturalne Powiatu Lęborskiego. Łeba jest jedną z najpopularniejszych miejscowości wypoczynkowych na polskim wybrzeżu.

Użytki rolne zajmują 46,5 % powierzchni opisywanego obszaru. Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem stanowią 42,0 % Powiatu, natomiast grunty zabudowane i zurbanizowane zajmują około 4,9 % gruntów.

Stopień zwodociągowania Powiatu Lęborskiego wynosi 94,0 %, przy czym na obszarach miejskich osiąga 98,2 % (GUS, stan na 31.12.2014 r.).

W granicach Powiatu Lęborskiego wyznaczone zostały dwie aglomeracje kanalizacyjne: aglomeracja Lębork i aglomeracja Łeba. Stopień skanalizowania Powiatu Lęborskiego według danych GUS na 31.12.2014 r. wyniósł 75,8 % przy czym na terenie miast jest znacznie wyższy i osiąga 94,4 %, natomiast na wsi kształtuje się na poziomie 48,8 %.

System dystrybucyjny gazu na terenie Powiatu Lęborskiego eksploatuje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku. Według danych GUS za rok 2014

z instalacji gazowej korzysta 52,4 % ogółu ludności, przy czym na wsi wskaźnik ten wynosi jedynie 6,1 %, natomiast na obszarach miejskich 84,2 %.

Roczna ocena jakości powietrza za rok 2015 wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia wykazała występowanie stężeń benzo(α)pirenu i pyłu PM 10 przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy pomorskiej. Dla pyłu PM_{2,5} nie dotrzymano poziomu w przypadku celu długoterminowego (2020r.). Nie został dotrzymany również poziom długoterminowy dla ozonu (2020 r.).

Sieć drogową opisywanego terenu tworzą: droga krajowa nr 6, drogi wojewódzkie nr 212, 213 i 2014, a także 29 odcinków dróg powiatowych oraz drogi gminne. Przez obszar Powiatu Lęborskiego prowadzi linia kolejowa o znaczeniu państwowym – pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana i wykorzystywana w ruchu pasażerskim linia nr 202 Gdańsk – Stargard Szczeciński.

Omawiając infrastrukturę, jaka może negatywnie oddziaływać na środowisko należy odwołać się również do oddziaływania pól elektromagnetycznych. Podobnie jak w latach ubiegłych, również w 2014 r. badania Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w żadnym z punktów pomiarowych nie wykazały przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz).

Zgodnie z podziałem województwa pomorskiego na regiony gospodarki odpadami, gminy składające się na Powiat Lęborski należą do Regionu Północnego. Na terenie Powiatu Lęborskiego funkcjonuje jedna z regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. „Czysta Błękitna Kraina” w Czarnówku (gm. Nowa Wieś Lęborska).

Na terenie Powiatu Lęborskiego nie występują zakłady zaliczone do zakładów o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, zgodnie z kryteriami ilościowo - jakościowymi określonymi w rozporządzeniu Ministra Gospodarki z dnia 10 października 2013 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1479).

W podziale Polski na jednostki geologiczno – tektoniczne obszar Powiatu Lęborskiego położony jest w granicach platformy wschodnioeuropejskiej. Zasadnicze rysy krajobrazu opisywanego obszaru zostały ukształtowane podczas fazy pomorskiej zlodowacenia północnopolskiego.

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na opisywanym terenie znajdują się złoża surowców mineralnych, z dominacją kruszyw naturalnych.

Podstawową dla omawianego obszaru rzeką jest Łeba. Ponadto wody powierzchniowe reprezentowane są przez jeziora wśród których do największych należą Łebsko i Sarbsko.

Większość obszaru Powiatu Lęborskiego położona jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 11. Ponadto północne krańce opisywanego obszaru znajdują się w zasięgu JCWPd nr 12.

Obszar Powiatu Lęborskiego, położony jest w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 107 Pradolina rzeki Łeba, GZWP nr 114 Zbiornik międzymorenowy Maszewo oraz fragmentarycznie: GZWP nr 108 Zbiornik międzymorenowy Salino, GZWP nr 115 Zbiornik międzymorenowy Łupawa.

Obszary zagrożenia powodziowego na opisywanym terenie położone są wzdłuż rzeki Łeby oraz w północnej części Powiatu Lęborskiego w sąsiedztwie jezior: Łebsko i Sarbsko. Znaczne powierzchnie Powiatu Lęborskiego to obszary zagrożone lokalnymi podtopieniami.

Obszar Powiatu Lęborskiego należy do dwóch Nadleśnictw: Lębork i Cewice.

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 r. poz. 1651 ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Powiatu Lęborskiego występują zarówno formy obszarowe, takie jak: Natura 2000, park narodowy, rezerваты przyrody, obszar chronionego krajobrazu, jak i formy indywidualnej ochrony, takie jak np. pomniki przyrody.

Zgodnie z danymi GUS za rok 2014, powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie Powiatu Lęborskiego wynosi 19 596 ha, co stanowi około 28 % ogólnej powierzchni jednostki.

W odniesieniu do Programu ochrony środowiska jednostką, całościowe zarządzanie środowiskiem i wdrażanie zapisów dokumentu będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla powiatowego jest jeszcze poziom gminny, wojewódzki oraz jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów.

Akcje ekologiczne powinny być prowadzone cyklicznie oraz angażować coraz więcej mieszkańców. Ważne jest także, aby Powiat Lęborski działał wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca pozwolić będzie na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

Program ochrony środowiska oparty więc został o postanowienia wynikające z dokumentów strategicznych, koncepcji i innych opracowań krajowych, wojewódzkich i lokalnych, z uwzględnieniem wymogów wynikających z obowiązujących przepisów.

W każdym z tych dokumentów znajduje się szereg zapisów, które były bazą dla potrzeb opracowania celów oraz kierunków działań niniejszego Programu.

III. OCENA STANU ŚRODOWISKA

Zgodnie z wytycznymi do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska (Ministerstwo Środowiska, wrzesień 2015 r.) niniejszy Program opracowany został z uwzględnieniem 10 obszarów interwencji.

3.1. OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

3.1.1. Klimat

Klimat analizowanego obszaru cechuje dominacja mas powietrza polarno – morskiego, co powoduje, że lata są chłodniejsze, a zimy łagodniejsze w porównaniu z centralną i wschodnią - bardziej kontynentalną częścią Polski. Na podstawie danych IMGW z wielolecia 1971 – 2000 należy stwierdzić, że średnia roczna temperatura w Łebie kształtuje się na poziomie 9,6°C (w sierpniu 19,3°C, a w styczniu 0,3°C).

Najniższa średnia roczna amplituda temperatury powietrza występuje w wąskiej strefie brzegowej, gdzie jej wartości wynoszą około 17,5 °C. Liczba dni mroźnych w okolicach Łeby należy do najniższych w Polsce.

Dominują wiatry południowo – zachodnie. Na styku lądu i morza występuje w województwie pomorskim wiatr lokalny – bryza, o zmieniającym się w ciągu doby kierunku. Bryza pojawia się na polskim wybrzeżu jedynie w półroczu ciepłym, w sprzyjających warunkach synoptycznych

Na Pomorzu występuje jedna z najniższych w Polsce wartości ciśnienia. Jest to efekt położenia województwa pomorskiego nad Morzem Bałtyckim, przez które przebiega szlak szczególnie aktywnych w zimie niżów barycznych. Układ ten powoduje, tak charakterystyczną dla Polski północnej, dużą zmienność pogody.

Średnia roczna suma opadów wynosi około 650 mm.

3.1.2. Stan jakości powietrza atmosferycznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r., poz. 627 ze zm.), Pomorski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonał oceny poziomu substancji w powietrzu w strefach województwa pomorskiego. W wyniku klasyfikacji, w zależności od poziomu stężeń w danej strefie, wydziela się następujące klasy stref (uwzględniające kryteria ustanowienie pod kątem ochrony zdrowia ludności):

1. Dla substancji dla których określone są poziomy dopuszczalne i nie jest określony margines tolerancji:
 - klasa A (A1 - klasy stref określone w oparciu o poziom dopuszczalny pyłu PM_{2,5} dla fazy II) – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych,
 - klasa C (C1 - klasy stref określone w oparciu o poziom dopuszczalny pyłu PM_{2,5} dla fazy II) – stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne,
2. Dla substancji dla których określone są poziomy celu długoterminowego:
 - klasa D1 – stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
 - klasa D2 – stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego,
3. Dla substancji dla których określone są poziomy docelowe:
 - klasa A – stężenia na terenie strefy nie przekraczają poziomu docelowego,
 - klasa C2 – stężenia osiągają wartości powyżej poziomu docelowego.

Zgodnie z klasyfikacją województwa pomorskiego na obszary oceny Powiat Lęborski zaliczono do strefy pomorskiej zawierającej cały obszar województwa z wyłączeniem aglomeracji trójmiejskiej. Na terenie Powiatu badania prowadzono za pomocą 2 stacji pomiarowych automatycznych (w Lęborku i Łebie) oraz jednej manualnej (w Wicku).

Roczna ocena jakości powietrza za rok 2015 wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia wykazała występowanie stężeń benzo(α)pirenu i pyłu PM 10 przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy pomorskiej. Dla pyłu PM_{2,5} nie dotrzymano poziomu w przypadku celu długoterminowego (2020r.). Nie został dotrzymany również poziom długoterminowy

dla ozonu (2020 r.). W tabeli przedstawiono wyniki ocen jakości powietrza w strefie pomorskiej w 2015 roku.

Tabela 3. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie pomorskiej w 2014 roku

Nazwa strefy	Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń w obszarach strefy											
	SO ₂	NO ₂	CO	PM 10	PM 2,5	C ₆ H ₆	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	O ₃
Strefa pomorska	A	A	A	C	A (C1)	A	A	A	A	A	C	A (D2)

Źródło: WIOŚ Gdańsk, Roczna ocena jakości powietrza – raport za 2015 rok

Poniżej przedstawiono oceny stanu czystości powietrza dla stacji Lębork (ul. Malczewskiego) w przekroju ostatnich lat:

- pył PM10 – badania prowadzone metodami referencyjnymi wskazują na zróżnicowany stan czystości powietrza, ocena przedstawia się następująco rok 2012 – zła, rok 2013 – dobra, rok 2014 – zła, rok 2015 – dobra;
- benzo(a)piren – w latach 2012 – 2015 ocena była zła.

Dodatkowo odnotowano przekroczenia poziomów celów długoterminowych dla ozonu biorąc pod uwagę ochronę roślin.

W związku z zanotowanymi przekroczeniami dla całej strefy pomorskiej opracowany został Program ochrony powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2015 – 2020 z perspektywą na lata następne określony ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5}, opublikowany w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego (Dz. U. W. P z 2015 r. poz. 4369).

W odniesieniu do jakości powietrza należy odnieść się do monitoringu składowiska odpadów w Czarnówku. W ramach monitoringu składowiska odpadów w Czarnówku w 2015 r. wykonano pomiary procentowej zawartości poszczególnych składników (tlen, dwutlenek węgla, metan) gazu składowiskowego.

W punkcie pomiarowym skład gazu charakteryzuje się wysoką zawartością metanu (od 49,1% do 64,2%), przy niższym udziale dwutlenku węgla (od 30,7% do 34,9%) oraz znikomym udziale tlenu (<0,3%).

Emisję poszczególnych składników gazu dla studni odgazowującej oblicza się na podstawie pomiaru chwilowego przepływu wykonanego anemometrem, zawartości procentowej poszczególnych gazów, średnicy studni odgazowującej, ciśnienia, temperatury oraz wilgotności względnej gazu. Z powodu braku możliwości pomiaru średnicy studni – zamknięta instalacja odgazowująca, pomiar wykonano w króćcu pomiarowym i nie pomierzono emisji poszczególnych składników gazu.

Ważnym źródłem zanieczyszczeń jest tzw. niska emisja. Zalicza się ją do emisji powierzchniowej. Jest to emisja z kominów palenisk domowych, gdzie emitator (komin) odprowadzający spaliny znajduje się na stosunkowo niewielkiej wysokości. Uciążliwość związana z niską emisją jednakże charakteryzuje się wahaniami sezonowymi. W sezonach grzewczych wzrost zanieczyszczeń związany jest ze spalaniem węgla w paleniskach domowych, ponieważ znaczna ilość mieszkań w zabudowie jednorodzinnej ogrzewana jest nadal paliwami stałymi, głównie węglem kamiennym, koksem i drewnem. Największe ilości benzo(α)pirenu uwalnianie są do atmosfery podczas spalania odpadów w indywidualnych systemach grzewczych. Wpływ na stan czystości powietrza atmosferycznego na terenie

opisywanego obszaru ma również emisja liniowa ze źródeł mobilnych zwłaszcza na terenie zwartej zabudowy miast i miejscowości.

Należy podkreślić, że Powiat Lęborski podejmuje aktywne działania w zakresie ochrony jakości powietrza. Środki, które pochodzą z opłat i kar środowiskowych przeznaczone są na finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Do takich zadań przewidzianych na najbliższe lata należą:

- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej Powiatu Lęborskiego – na rok 2016 przewidziano na ten cel 213 460 zł;
- zabezpieczenie środków finansowych na rok 2016 na częściową rekompensatę kosztów utrzymania i serwisu panelu informacyjnego LCD o jakości powietrza w ramach projektu AIRPOMERANIA i współpracy z Fundacją Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej – na ten cel zaplanowano 1 800 zł.

3.1.3. Sieć gazowa

Gaz ziemny jest paliwem, które w odróżnieniu od innych konwencjonalnych surowców energetycznych praktycznie nie zanieczyszcza środowiska. Przy spalaniu gazu ziemnego wydzielają się znacznie mniejsze ilości dwutlenku węgla, dwutlenku siarki, tlenków azotu niż przy innych nośnikach energii) z jednoczesnym brakiem stałych produktów spalania - sadzy i popiołu. Ekologiczne korzyści użytkowania gazu ziemnego powodują, że zainteresowanie wykorzystaniem gazu do celów socjalno-bytowych, grzewczych i technologicznych stale rośnie co jest niezwykle korzystnym zjawiskiem. Wszystkie zalety gazu ziemnego w aspekcie wprowadzania coraz ostrzejszych norm dotyczących ochrony środowiska, oraz polityki energetycznej państwa, zabezpieczającej właściwy poziom dostaw gazu ziemnego powodują, że to ekologiczne paliwo należy uznać za paliwo przyszłości.

Przez teren Powiatu Lęborskiego przebiega sieć gazowa wysokiego ciśnienia, którą eksploatuje Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ – SYSTEM S.A. Oddział w Gdańsku. Są to dwa gazociągi wysokiego ciśnienia:

- DN 200; MOP 5,5 MPa relacji Wiczlino – Lębork (odcinek o długości 1,4 km);
- DN 700; MOP 8,4 MPa relacji Słupsk - Reszki (odcinek o długości 19,8 km).

Medium transportowanym w w/w rurociągach jest gaz ziemny wysokometanowy („E”).

System dystrybucyjny gazu na terenie Powiatu Lęborskiego eksploatuje Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. Oddział w Gdańsku.

Według danych GUS za rok 2014 z instalacji gazowej korzysta 52,4 % ogółu ludności, przy czym na wsi wskaźnik ten wynosi jedynie 6,1 %, natomiast na obszarach miejskich 84,2 %.

Zgodnie z danymi GUS za 2014 r. długość czynnej sieci gazowej na terenie opisywanego obszaru wynosi 141,698 km, przy 3 151 czynnych przyłączach do budynków. W 2014 r. zużyto 4 068,2 tys. m³ gazu.

3.1.4. Zaopatrzenie w ciepło

Przedsiębiorstwem ciepłowniczym działającym na terenie Powiatu, w tym przede wszystkim Lęborka jest Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. z siedzibą przy ulicy Pionierów 11 w Lęborku. Podmiot ten wytwarza oraz dostarcza ciepło i ciepłą

wodę do mieszkań, domów, przedsiębiorstw i instytucji. Zgodnie z danymi operatora sieci ciepłowniczej, wg stanu na 31.12.2015 r. długość sieci tradycyjnej wynosi 6,8 km, sieci preizolowanej 21,9 km, a sieci napowietrznej 0,7 km, co daje łącznie 29,4 km.

Dane dotyczące funkcjonujących kotłowni przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 4. Podstawowe dane dotyczące kotłowni Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.

Kotłownia	KR-1	Kotłownia gazowa	EC ORC
Lokalizacja	Lębork, ul. Traugutta	Lębork, ul. Pionierów 11	Lębork, ul. Armii Wojska Polskiego 24a
Zaopatrywany teren	Miasto Lębork	ul. Pionierów 11 (2 obiekty)	Miasto Lębork
Ilość podłączeń	430	1	b.d.
Produkcja ciepła (GJ)	306 792	481	9 651
Paliwo	miat węglowy	gaz	biomasa

Źródło: dane Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o., stan na 31.12.2015 r.

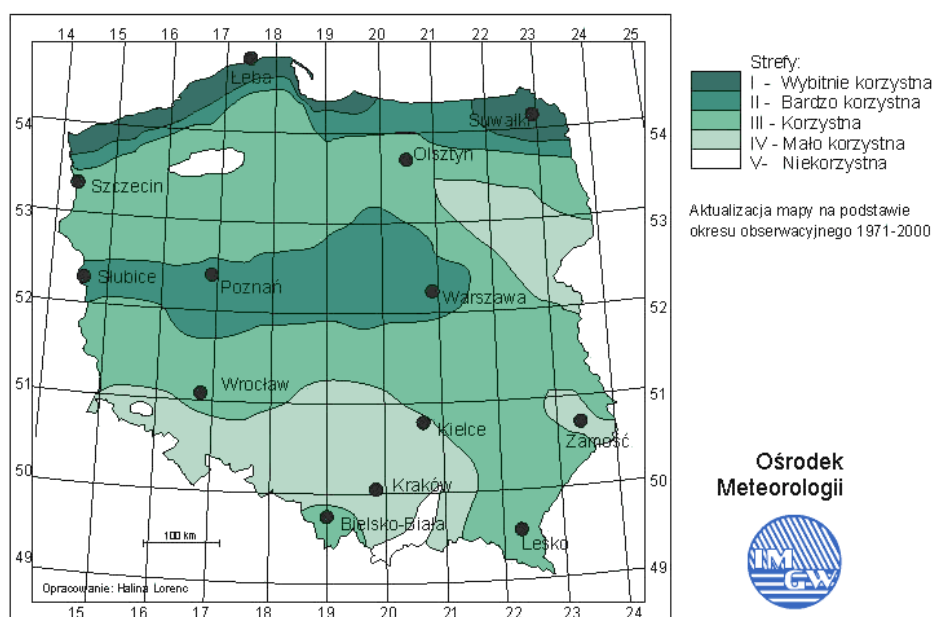
Pozostała część mieszkańców korzysta z innych surowców: drewno, węgiel brunatny i kamienny, energia elektryczna. Na obszarze Lęborka i Łeby oraz największych miejscowości, gdzie zlokalizowane są obiekty użyteczności publicznej oraz budownictwo wielorodzinne funkcjonują lokalne kotłownie małej mocy.

Rośnie również zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii, np. ogrzewaniem solarnym czy pompami ciepła.

3.1.5. Źródła energii odnawialnej

Polska jako członek UE zobowiązana jest do realizacji tzw. pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada dla niej m. in. zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych do 15 % w 2020 roku (zamiast 20 % jak średnio w UE). Spowodowane jest to faktem występowania mniejszych zasobów i efektywności odnawialnych źródeł energii. W związku z tym każda jednostka samorządu terytorialnego w Polsce powinna dążyć do pozyskiwania energii z odnawialnych źródeł energii, a tym samym przyczyniać się do realizacji założeń pakietu.

Według opracowania prof. Haliny Lorenc z IMGW charakteryzowana jednostka posiada korzystne położenie biorąc pod uwagę zasoby energii wiatru.

Ryc. 3. Strefy energetyczne wiatru w Polsce

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMGW

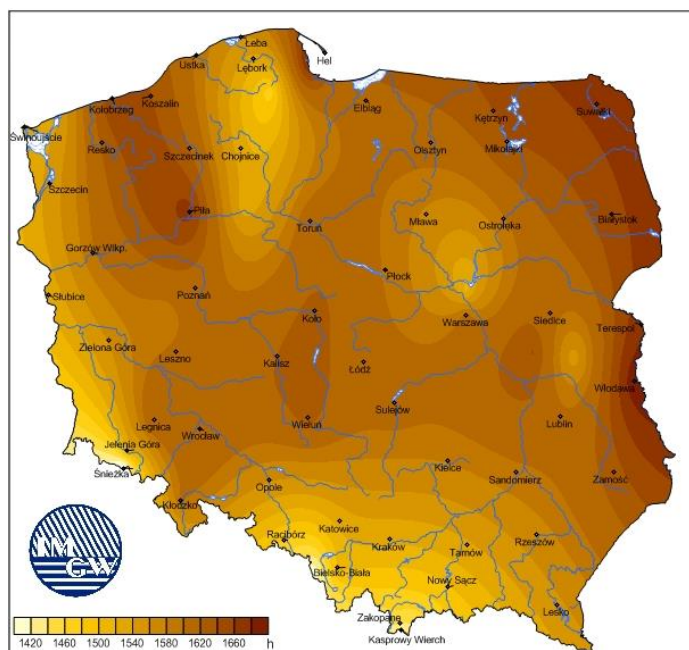
Analizując czynniki atmosferyczne występujące na terenie Powiatu Lęborskiego należy stwierdzić, że sprzyjają one pozyskiwaniu odnawialnej energii elektrycznej z siły wiatru. Do jej produkcji wymagane będzie jednak sytuowanie na obszarze jednostki masztów elektrowni wiatrowych.

Ważnym źródłem energii z OZE może być także energetyka wodna. Na terenie Gminy Cewice działa Elektrownia Wodna Bukowina, na rzece Bukowina (moc 45 kW) oraz dwie Małe Elektrownie Wodne: w Osowie Lęborskim na Okalicy (moc 18,5 kW) i w Lęborku na Łebie (moc 75 kW).

Korzystnymi dla środowiska przyrodniczego źródłami OZE są także wszelkiego rodzaju instalacje produkujące energię z wykorzystaniem promieniowania słonecznego.

W Polsce generalnie istnieją dobre warunki do wykorzystania energii promieniowania słonecznego przy dostosowaniu typu systemów i właściwości urządzeń wykorzystujących tę energię do charakteru, struktury i rozkładu w czasie promieniowania słonecznego. Najwięcej słonecznych dni występuje w miesiącach wiosenno-letnich (kwiecień – wrzesień), w tym czasie do powierzchni ziemi trafia 80 % promieniowania rocznego. Średnia moc promieniowania słonecznego na 1 m² powierzchni wynosi około 1 000 W/m². W Polsce rocznie usłonecznienie (w zależności od regionu) wynosi od 1 390 do 1 900 godzin. Przyjmuje się roczną średnią wartość nasłonecznienia na około 1 600 godzin, co stanowi 30 % – 40 % długości dnia.

Strefy nasłonecznienia kraju przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 4. Wartości nasłonecznienia w Polsce

Źródło: Ośrodek Meteorologii IMGW

Zasoby energii słonecznej na terenie Powiatu Lęborskiego nie są wystarczająco wykorzystywane. W szerszej perspektywie, zgodnie z danymi zawartymi w dokumencie „Założenia Przestrzenne Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Województwie Pomorskim” na terenie Powiatu Lęborskiego (wg stanu na 2014 r.) było 250 kolektorów słonecznych o łącznej powierzchni 1 559 m² oraz mocy ekwiwalentnej 1 247 kW.

Kolejnym źródłem energii odnawialnej są wody geotermalne. Wykorzystanie energii wód średnio i niskotemperaturowych powinno się odbywać głównie w miejskich systemach ciepłowniczych, wytwarzających przez cały rok ciepłą wodę użytkową i zapewniających pełne wykorzystanie odwiertu. Wydobycie wód średnio i niskotemperaturowych, z uwagi na mniejszą głębokość występowania zbiorników (1 500-2 000 m) niesie za sobą mniejsze ryzyko ekonomiczne, ale jest też mniej korzystne pod względem energetycznym.

Głównym czynnikiem determinującym wykorzystanie wód termalnych jest ich temperatura. Ogólnie przyjmuje się, że przy temperaturze na wypływie powyżej 120 – 150°C opłacalna jest produkcja energii elektrycznej. W przypadku niższych temperatur wody geotermalne wykorzystuje się do celów bezpośrednich: klimatyzacja, ciepłownictwo, ogrzewanie szklarni, balneologia, rekreacja, wytwarzanie ciepłej wody użytkowej oraz do hodowli ryb.

Pompy ciepła są źródłem energii odnawialnej, które z uwagi na obserwowany spadek ich cen oraz coraz większą sprawność energetyczną należy propagować na terenie opisywanej jednostki. Urządzenia te stosuje się do ogrzewania lub chłodzenia różnych budynków, zarówno mieszkalnych, jak i przemysłowych. W pompach ciepła, jako czynnik roboczy wykorzystuje się gaz, który skrapla się przy odpowiednim ciśnieniu i temperaturze. Aby uzyskać ciepło w tym procesie, pobiera się je z tzw. dolnego źródła (może nim być powietrze, grunt oraz zbiornik wodny, wody przemysłowe, ścieki), który może znajdować się na powierzchni ziemi lub pod nią.

Biomasa to stałe lub ciekłe substancje pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego, które ulegają biodegradacji, pochodzące z produktów, odpadów i pozostałości z produkcji rolnej i leśnej oraz przemysłu przetwarzającego ich produkty. Przykładem pozyskiwania energii

z biomasy jest biogazownia w Lęborku o mocy 1,2 MW wytwarzająca biogaz z odpadów poprodukcyjnych.

Obiektów wykorzystujących odnawialne źródła energii w Powiecie Lęborskim powinno stopniowo przybywać, pod warunkiem, że instalacje wykorzystujące OZE będą bardziej dostępne, a ich ceny zaczną spadać. Największe przyrosty mogą wystąpić w wykorzystaniu kolektorów słonecznych i pomp ciepła. Istotną rolę w propagowaniu energetyki odnawialnej pełnić powinien Powiat Lęborski. Dotyczy to w szczególności realizacji instalacji OZE w powiatowych i gminnych obiektach użyteczności publicznej.

3.1.6. Analiza SWOT – ochrona klimatu i powietrza atmosferycznego

W formie tabelarycznej przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego.

Tabela 5. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– korzystne warunki dla rozwoju energetyki wiatrowej, – opracowanie lub przystąpienie do opracowania planów gospodarki niskoemisyjnej przez gminy, – systematyczna modernizacja i remonty nawierzchni dróg, – systematyczne przeprowadzanie działań termomodernizacyjnych.	– występowanie stężeń benzo(a)pirenu i pyłu PM 10 przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy pomorskiej, – dla pyłu PM 2,5 nie dotrzymano poziomu w przypadku celu długoterminowego (2020r.), – nie został dotrzymany poziom długoterminowy dla ozonu (2020 r.) – niska efektywność energetyczna starszych budynków mieszkalnych spowodowana zastosowaniem nieodpowiednich materiałów budowlanych, – słabo rozwinięta sieć gazownicza, – mała liczba instalacji OZE.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– możliwości wsparcia przez państwo i UE inwestycji związanych z OZE, termomodernizacją, rozwojem infrastruktury, – coraz wyższe koszty energii zwiększające opłacalność działań zmniejszających jej zużycie, – wymagania UE dotyczące efektywności energetycznej, redukcji emisji oraz wzrostu wykorzystania OZE, – rozwój technologii energooszczędnych oraz ich coraz większa dostępność.	– brak kompromisu w skali globalnej co do porozumienia w celu redukcji emisji CO₂, – osłabienie polityki klimatycznej UE, – utrzymujący się trend wzrostu zużycia energii, – wysoki koszt inwestycji w OZE, – rosnąca ilość pojazdów na drogach, – emisja z zakładów przemysłowych zlokalizowanych poza granicami Powiatu, – niewystarczające regulacje prawne w zakresie kontrolowania osób fizycznych, użytkujących urządzenia do spalania paliw stałych, przez służby gminne i powiatowe.

Źródło: opracowanie własne

3.2. ZAGROŻENIA HAŁASEM

Zagrożenie hałasem i wibracjami charakteryzuje się mnogością źródeł i powszechnością występowania. Najbardziej uciążliwymi emitorami hałasu i wibracji, mającymi zasadniczy wpływ na klimat akustyczny środowiska, są: trasy komunikacyjne (pojazdy samochodowe, ciężarowe, motocykle), place budowy oraz miejsca publiczne.

Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko. Do oceny akustycznej środowiska stosuje się poziom równoważny dźwięku (L_{Aeq}), który jest uśrednionym poziomem dźwięku w funkcji czasu. Poziom ten mierzony jest w decybelach. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku uzależnione są od źródła hałasu, pory dnia oraz przeznaczenia terenu. Obowiązujące normy w tym zakresie zawarte zostały w Obwieszczeniu Ministra Środowiska z dnia 15 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112).

Wzrost zagrożenia hałasem drogowym związany jest przede wszystkim z gwałtownym przyrostem w ostatnich latach natężenia przewozów towarowych i osobowych w ruchu lokalnym oraz tranzytowym. Dane gromadzone przez Inspekcję Ochrony Środowiska wykazują, że w ostatnich latach rośnie liczba skarg ludności na nadmierny hałas drogowy w środowisku.

Najważniejsze źródło hałasu na terenie Powiatu Lęborskiego stanowią źródła komunikacyjne - trasy ruchu samochodowego. Jest to związane z występowaniem w obrębie opisywanego obszaru drogi krajowej oraz kilku odcinków dróg wojewódzkich.

Zgodnie z „Wojewódzkim programem monitoringu środowiska na lata 2013-2015” oraz wytycznymi dostarczonymi przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku wykonał w roku 2015 pomiary hałasu drogowego w 3 różnych obszarach na terenie województwa pomorskiego.

Pomiary objęły Miasto Lębork - 4 punkty pomiarowe zlokalizowane przy ul. Gdańskiej, ul. Wolności, ul. Armii Krajowej, ul. 1 Armii Wojska Polskiego. Do określenia wskaźników krótkookresowych dla pory dnia i pory nocy (wskaźnik $L_{Aeq D}$ oraz $L_{Aeq N}$) wykonano pomiary jednodobowe raz w roku w 8 punktach pomiarowych. Wszystkie pomiary wykonane zostały za pomocą automatycznej mobilnej stacji monitoringu hałasu MH-420.

W przypadku wskaźników krótkookresowych ($L_{Aeq D}$, $L_{Aeq N}$) przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wystąpiły w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Lęborka w rejonie ulic Gdańskiej, Armii Krajowej oraz przy ulicy 1 Armii Wojska Polskiego.

Obserwacja trendów zmian hałasu emitowanego przez zakłady wykazuje, że stopień zagrożenia tym rodzajem hałasu nieznacznie zmniejsza się. Nadal jednak obserwuje się powstawanie nowych, uciążliwych źródeł hałasu, pochodzących z niewielkich podmiotów gospodarczych zlokalizowanych wewnątrz osiedli mieszkaniowych. W takich przypadkach (zwłaszcza w porze nocnej) nawet stosunkowo niewielkie poziomy hałasu potrafią powodować dużą niedogodność dla mieszkańców.

3.2.1. Ruch drogowy i kolejowy jako źródło hałasu¹

W Powiecie Lęborskim znajduje się łącznie 1 532 km dróg, w tym 22 km drogi krajowej, ponad 70 km dróg wojewódzkich, 206 km dróg powiatowych i 272 km dróg gminnych (w tym tylko 112 km o nawierzchni twardej ulepszonej).

Na sieć drogową Powiatu Lęborskiego składają się:

- droga krajowa nr 6 przebiegająca m.in. przez Szczecin, Słupsk, Lębork i Gdańsk – planowana jest budowa drogi ekspresowej S-6 stanowiącej obwodnicę Lęborka, stan drogi jest pożądany (95,5 %) i ostrzegawczy (4,5 %),
- droga wojewódzka nr 212 w relacji: Osowo Lęborskie – Bytów – Chojnice – Zamarte,
- droga wojewódzka nr 213 w relacji: Słupsk – Wicko – Żelazno – Sulicice – Celbowo,
- droga wojewódzka nr 214 w relacji: Łeba – Lębork – Sierakowice – Puzdrowo – Kościerzyna – Warlubie,
- drogi powiatowe scharakteryzowane bardziej szczegółowo w tabeli.

Tabela 6. Wykaz dróg powiatowych zamiejskich z podstawową charakterystyką

Lp.	Nr ewidencyjny drogi	Stan drogi (km) d – dobry, ś – średni, z – zły	Nazwa drogi wg wykazu urzędowego	Długość odcinka (km)	Średni, dobowy ruch pojazdów na dobę (rok pomiaru)
1.	1183G	8,146 km / ś 3,950 km / z	(Stowięcino) gr. pow. – Redkowice - Nowa Wieś Lęborska - DW 214	12,096	2 638 (2015)
2.	1187G	4,192 km / z	(Czerwieniec) dr. pow. – Łaska - do DK 6	4,192	b.d.
3.	1302G	3,089 km / d	Łeba (ul. Nowościńska) – Nowęcín - Szczecurze	4,902	402 (2002)
4.	1303G	0,500 km / z 3,592 km / ś	Żarnowska - do DW 214	3,089	b.d.
5.	1304G	6,259 km / ś	DW 214 - Charbrowski Bór – Krakulice - Charbrowo – DW 214	6,259	b.d.
6.	1305G	1,536 km / ś	Górka - DW 213 (Poraj)	1,536	b.d.
7.	1306G	13,175 km / d	DW 214 – Stęknica – Łebieniec – Sarbsk – Ulinia - gr. pow. (Sasino - Choczewo)	13,750	1 174 (2015)
8.	1307G	3,365 km / d 1,649 km / z	Skarszewo – Wrzeście – Wrześcienko -stacja kolejowa Wrzeście - DW 213	6,109	157 (2015)
9.	1309G	5,590 km / d 2,940 km / ś 14,506 km / z	skrzyż. DP 1306G (Ulinia)-Bargędzino – Łebień – Garzcegorze - Janowice	23,036	677 (2015)
10.	1310G	6,996 km / z	skrzyż. DP 1183G-Chocielewko Dolne-DK 6 (Leśnice)	6,996	b.d.
11.	1311G	8,270 km / ś 5,826 km / z	DW 214(Krępa Kaszubska)-Rozgorze –Janowice – Redkowice - Chocielewko	14,096	b.d.
12.	1312G	2,200 km / ś 7,437 km / z	Gęś – Lędziechowo – Łebień - Rekowo Lęborskie	9,637	668 (2015)
13.	1314G	2,183 km / d	skrzyż. DP 1309G (Łebień) - Obliwice	2,183	b.d.
14.	1315G	6,03 km / ś	Garzcegorze - Wilkowo Nowowiejskie - skrzyż. DP 1322G	6,030	b.d.
15.	1316G	1,681 km / ś	DW 214 - Nowa Wieś Lęborska (ul. Młynarska) - skrzyż. DP 1322G	1,681	b.d.

¹ - na podstawie Planu Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Powiatu Lęborskiego na lata 2015-2025 oraz danych Zarządu Dróg Powiatowych w Lęborku

Lp.	Nr ewidencyjny drogi	Stan drogi (km) d – dobry, ś – średni, z – zły	Nazwa drogi wg wykazu urzędowego	Długość odcinka (km)	Średni, dobowy ruch pojazdów na dobę (rok pomiaru)
16.	1317G	3,485 km / d	DW 213 – Wojciechowo - gr. pow. (Zwartowo)	3,485	b.d.
17.	1318G	3,110 km / d	Bąsewice – Tawęcino - Rekowo Lęborskie – Brzezinki - gr. pow. (Gdętowo)	7,270	b.d.
18.	1320G	4,000 km / d 11,948 km / z	DK 6 – Pogorzelić – Unieszyno - Maszewo-DW 212	15,948	b.d.
19.	1321G	3,460 km / d 2,658 km / z	Unieszyno-Karwica - Lesiaki-DW 212	6,118	b.d.
20.	1322G	1,300 km / d 4,399 km / ś	Lębork / ul.Syrokomli / Kębłowo Nowowiejskie- gr. pow.(Kisewo-Żelazna)	5,699	b.d.
21.	1324G	3,110 km / d	skrzyż. DP 1320G - Cewice (ul. PKWN) - DP 212	3,110	b.d.
22.	1325G	0,600 km / d 2,200 km / ś 4,890 km / z	DK 6-Dziecholino-Małoszyce-Lębork / ul.Małoszycka/- DK 6	8,288	b.d.
23.	1326G	4,523 km / d	DW 212-Cewice-Łebunia-DW 214	4,523	b.d.
24.	1327G	4,341 km / ś	DW 214-Łebunia-Popowo	4,341	457 (2003)
25.	1328G	3,470 km / d 4,534 km / ś 1,400 km / z	DW 212-Siemirówce-Pieski- gr. pow. (Smolniki)	9,404	b.d.
26.	1329G	4,060 km / d 1,749 km / z	Lębork -Mosty-Lubowidz - gr pow.(Dąbrówka Wlk.)	5,809	5 640 (2011)
27.	1330G	2,490 km / d 5,983 km / z	Lębork/ ul. Kaszubska/- gr. pow.(Rozłaski Bór - Nawcz)	8,473	b.d.
28.	1334G	1,202 km / d 0,500 km / z	DW 212 (Oskowo)- gr. pow. (Jasięń - Pomysk Wlk.)	1,702	b.d.
29.	1336G	6,552 km / z	skrzyż. DP 1330G-Popowo - gr. pow.(Zakrzewo)	6,552	b.d.

Źródło: dane Zarządu Dróg Powiatowych w Lęborku

W roku 2015 na sieciach dróg krajowych oraz wojewódzkich został przeprowadzony Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który stanowi podstawowe źródło informacji o ruchu drogowym w Polsce. Generalny Pomiar Ruchu na sieci dróg wojewódzkich został przeprowadzony w roku 2015 według metody zapewniającej porównywalność wyników z drogami krajowymi. Poniżej przedstawiono informacje o wynikach.

Tabela 7. Wyniki pomiaru natężenia ruchu na drogach wojewódzkich w granicach Powiatu Lęborskiego w 2015 r.

Numer punktu pomiar.	Numer drogi	Nazwa punktu pomiarowego	Pojazdy samochodowe ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych						
				Motocykle	Sam. osob. Mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze
							bez przycz.	z przycz.		
22106	212	OSOWO-CZARNA DĄBRÓWKA	2 596	31	2 197	184	36	130	13	5
22513	213	GŁÓWCZYCE-WICKO	2 305	35	1 833	212	71	76	55	23
22604	213	WICKO-ŻELAZNA	1 637	20	1 383	100	70	28	10	26
22514	214	ŁEBA-WICKO	5 831	52	5 405	187	8947	47	87	6
22515	214	WICKO-LĘBORK /GR.M./	7 890	71	7 274	245	71	95	126	8
22516	214	LĘBORK /GR.M./-LĘBORK /SK. Z DK6/	12 110	121	11 165	497	109	145	61	12
22517	214	LĘBORK /SK. Z DK6 /-LĘBORK /GR.M./	14 137	99	12 935	594	170	212	113	14
22518	214	LĘBORK /GR.M./-OSOWO	6 013	42	5 238	403	96	168	48	18
22408	214	OSOWO-PUZDROWO	11 463	92	10 374	608	138	183	57	11

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2015

Tabela 8. Wyniki pomiaru natężenia ruchu na drodze krajowej nr 6 w granicach Powiatu Lęborskiego w 2015 r.

Tabela 6. Wyniki pomiaru natężenia ruchu na drodze krajowej nr 6 w granicach Osiedla Łęborzyskiego w 2016 r.											
Numer punktu pomiar.	Numer drogi	Nazwa punktu pomiarowego	Pojazdy samochodowe ogółem	Rodzajowa struktura ruchu pojazdów samochodowych							
				Motocykle	Sam. osob. Mikrobusy	Lekkie sam. ciężarowe (dostawcze)	Sam. ciężarowe		Autobusy	Ciągniki rolnicze	Rowery
							bez przycz.	z przycz.			
70502	6	NOWA DĄBROWA - LĘBORK	7 639	44	5 896	632	234	767	49	17	14
70503	6	LĘBORK (PRZEJŚCIE)	13 174	50	10 818	838	362	1 041	54	11	66
70505	6	LĘBORK - KĘBŁOWO	11 991	62	9 628	993	359	886	57	6	16

Źródło: Generalny Pomiar Ruchu 2015

Przez obszar Powiatu Lęborskiego prowadzi linia kolejowa o znaczeniu państwowym – pierwszorzędna, jednotorowa, zelektryfikowana i wykorzystywana w ruchu pasażerskim linia nr 202 Gdańsk – Stargard Szczeciński, a także trzy linie znaczenia miejscowego, jednotorowe i nieelektryfikowane:

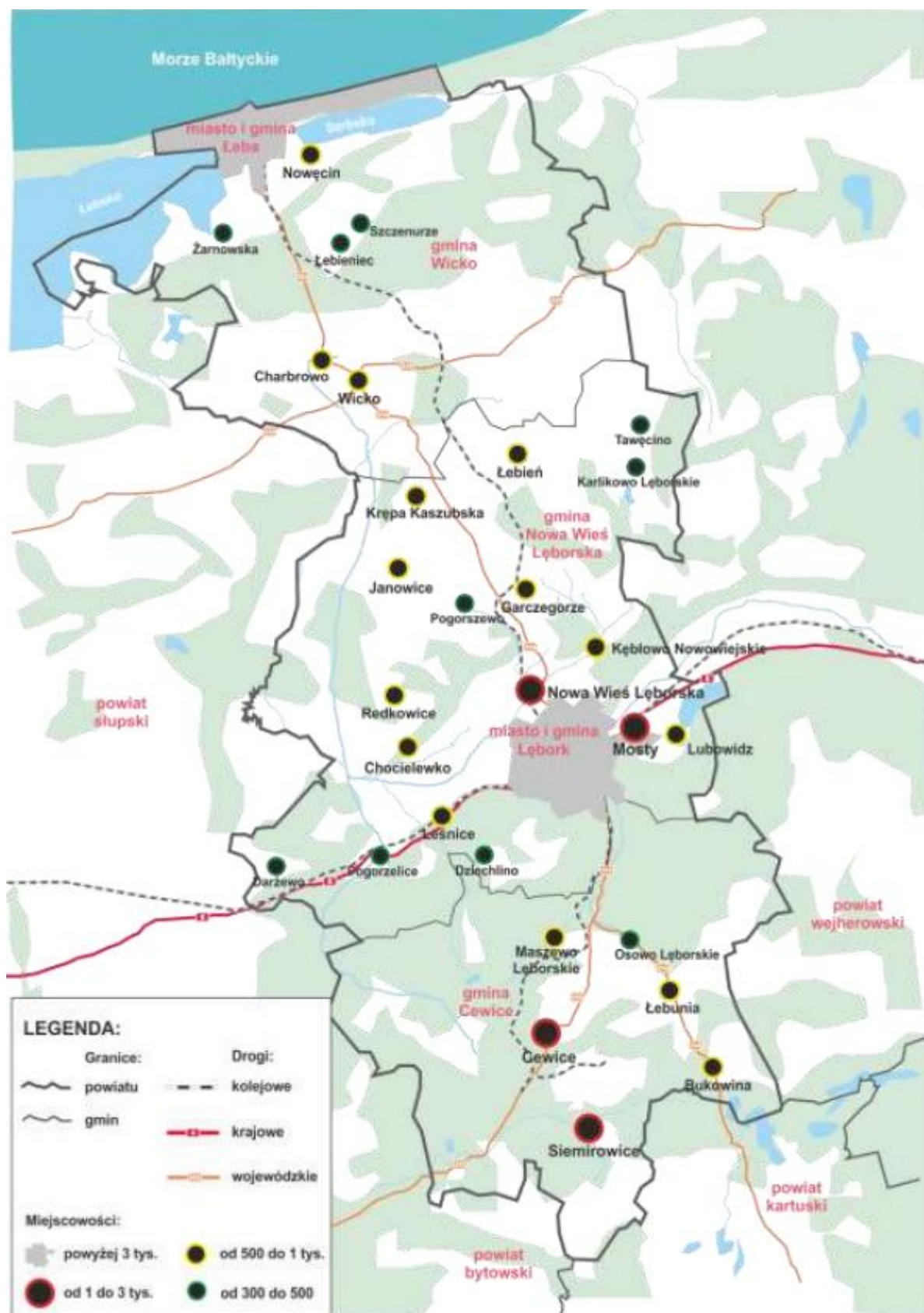
- nr 229 Pruszcz Gdański – Łeba,
- nr 230 Wejherowo – Garczegorze,
- nr 237 Lębork – Cewice (dawniej Lębork – Bytów).

Opisaną sieć dróg uzupełnia sieć dróg publicznych gminnych stanowiących najniższą kategorię połączeń, których długość w granicach Powiatu Lęborskiego wynosi:

- 134,9 km dróg gminnych publicznych o nawierzchni twardej,
- 113,9 km dróg gminnych publicznych o nawierzchni twardej ulepszonej,
- 134,5 km dróg gminnych publicznych o nawierzchni gruntowej.

Dla dróg gminnych nie prowadzi się pomiaru natężenia ruchu.

Schemat podstawowej sieci komunikacyjnej Powiatu Lęborskiego przedstawia rycina.

Ryc. 5. Lokalizacja głównych dróg i linii kolejowych na terenie Powiatu Lęborskiego

Źródło: Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Powiatu Lęborskiego na lata 2015-2025

3.2.2. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

W kolejnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zagrożenia hałasem.

Tabela 9. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	- planowana rozbudowa DK nr 6 do kategorii drogi ekspresowej (wraz z budową obwodnicy Lęborka) gwarantująca dobrą dostępność komunikacyjną opisywanego obszaru, - brak dużych zakładów przemysłowych emitujących ponadnormatywne natężenie hałasu, - modernizacja i remonty nawierzchni dróg, - promowanie ruchu rowerowego.	- niedostatecznie rozwinięty system transportu zbiorowego, - duże natężenie hałasu komunikacyjnego (droga krajowa nr 6) - w przypadku wskaźników krótkookresowych (LAeq D, LAeq N) przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wystąpiły w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Lęborka w rejonie ulic Gdańskiej, Armii Krajowej oraz przy ulicy 1 Armii Wojska Polskiego, - brak rozwiniętej sieci dróg rowerowych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	- upowszechnianie idei „ecodrivingu” - położenie nacisku na rozwój infrastruktury rowerowej, węzłów przesiadkowych, korzystanie z komunikacji zbiorowej, - wspólne dojazdy do pracy, - produkcja cichszych samochodów – nowe technologie redukujące hałas.	- wzrost liczby zarejestrowanych pojazdów samochodowych, - wysokie koszty rozbudowy transportu przyjaznego środowisku naturalnemu, - stosowanie samochodu osobowego jako podstawowego środka transportu.

Źródło: opracowanie własne

3.3. POLA ELEKTROENERGETYCZNE

Normy środowiskowe ustanowione w celu ochrony ludności przed promieniowaniem elektromagnetycznym zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Nadajniki stacji bazowych telefonii komórkowej wytwarzają np. pola o częstotliwościach od około 0,1 MHz do około 100 GHz. Natomiast linie i stacje elektroenergetyczne są źródłami pól o częstotliwości 50 Hz.

Prowadzący instalację, użytkownik stacji elektroenergetycznej lub napowietrznej linii elektroenergetycznej lub instalacji stacji nadawczej emitującej pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, co reguluje ustawa Prawo ochrony środowiska.

Według monitoringu prowadzonego przez WIOŚ w Gdańsku w 2015 r. średnia arytmetyczna zmierzonych wartości natężeń pól elektromagnetycznych promieniowania dla obowiązującego zakresu od 3 MHz do 3 000 MHz w całym województwie pomorskim nie przekroczyła wartości dopuszczalnej składowej elektrycznej wynoszącej 7 V/m (zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów, tj. Dz. U. Nr 192, poz. 1883).

W 2016 roku (stan na 18.08.2016 r.) do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Gdańsku wpłynęło 481 sprawozdań z pomiarów pól elektromagnetycznych wykonanych dla celów ochrony ludności i środowiska. Sprawozdania głównie dotyczyły stacji bazowych telefonii komórkowych. W raportach oprócz zestawień wyników pomiarowych zawarte są również m.in. parametry systemów nadawczo-odbiorczych stacji, opis zestawu pomiarowego, metodyka wykonywanych pomiarów.

Na podstawie weryfikacji otrzymanych sprawozdań Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku nie odnotował, aby w otoczeniu jakiejkolwiek stacji bazowej występowało natężenie pola elektromagnetycznego przekraczające wartość graniczną dopuszczalną dla ludności.

3.3.1. Sieci elektroenergetyczne

Do promieniowania niejonizującego można zaliczyć promieniowanie radiowe, mikrofalowe, podczerwone, a także światło widzialne. Znaczące oddziaływanie na środowisko pól elektromagnetycznych występuje:

- w paśmie 50 Hz od urządzeń i sieci energetycznych; źródłem największych oddziaływań mogących powodować przekroczenia poziomów dopuszczalnych są napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV, 220 kV i 400 kV oraz związane z nimi stacje elektroenergetyczne,
- w paśmie od 300 MHz do 40 000 MHz od urządzeń radiokomunikacyjnych, radiolokacyjnych i radionawigacyjnych. Największy udział w emisji mają stacje bazowe telefonii komórkowej ze swoimi antenami sektorowymi i antenami radiolinii (antena sektorowa służy do komunikacji z telefonem komórkowym, natomiast antena radiolinii służy do komunikacji między stacjami bazowymi). Istniejące sieci telefonii komórkowej wykorzystują następujące zakresy częstotliwości: ok. 900 MHz (sieć GSM 900), około 1 800 MHz (sieć GSM 1 800) oraz ok. 2 100 MHz (sieć UMTS).
- w paśmie 50 Hz od urządzeń elektrycznych pracujących w zakładach pracy i gospodarstwach domowych. Większość urządzeń jest zasilana z sieci energetycznej. W tej kategorii występuje lawinowy wzrost liczby źródeł, a ewidencja ich nie jest możliwa.

W krajowych przepisach dopuszcza się występowanie pochodzących od linii elektroenergetycznych pól elektrycznych o natężeniach mniejszych od 1 kV/m m.in. na obszarach zabudowy mieszkaniowej. Z punktu widzenia ochrony środowiska człowieka istotne więc mogą być linie i stacje elektroenergetyczne o napięciach znamionowych równych co najmniej 110 kV, bądź wyższych. Zasięg promieniowania mogącego wpływać niekorzystnie na człowieka sięga do 40 m po obu stronach linii.

Linie 110 kV są źródłami pola elektromagnetycznego mogącego powodować przekroczenie wartości dopuszczalnych na terenach zamieszkałych. Największa wartość natężenia pola elektrycznego jaka może wystąpić pod linią lub w jej pobliżu nie przekracza tutaj 3 kV/m. Największa wartość natężenia pola elektrycznego, jaka może wystąpić pod linią 220 kV lub w jej pobliżu nie przekracza 6 kV/m. Maksymalne wartości natężenia pola elektrycznego pod linią 400 kV, na wysokości 1,8 m od powierzchni ziemi, wynoszą 10 kV/m.

Według danych operatora sieci elektroenergetycznych ENERGA-OPERATOR S.A. Oddział w Koszalinie na terenie Powiatu Lęborskiego system elektroenergetyczny składa się m.in. z:

- stacji transformatorowych GPZ: Lębork Krzywoustego, Lębork Nowy Świat i Wicko,
- sieci wysokiego napięcia 110 kV,
- sieci średniego napięcia 15 kV,
- sieci niskiego napięcia 0,4 kV,
- stacji transformatorowych 110/15 kV i 15/0,4 kV obsługiwanych przez Rejon Dystrybucji w Lęborku.

Powiat Lęborski zasilany jest ze stacji transformatorowych wyposażonych w dwusekcyjne rozdzielnice wewnętrzne 15kV. W każdej ze stacji zainstalowano dwa niezależnie pracujące transformatory. Średni wiek tych stacji szacuje się na 17 lat, a ich stan techniczny określono jako dobry.

Łączna długość linii wysokiego napięcia 110 kV wynosi 62,3 km, a średni wiek szacuje się na 25 lat. Stan techniczny linii jest dobry.

Sieć rozdzielcza średniego napięcia 15 kV składa się z 234,9 km linii kablowej i 441,6 km linii napowietrznej. Stan techniczny linii średniego napięcia jest dobry, a ich wiek szacuje się na 39 lat.

Dostawa energii elektrycznej dla odbiorców zasilanych na niskim napięciu odbywa się ze stacji transformatorowych 15/0,4 kV poprzez sieć niskiego napięcia złożonej z linii napowietrznej (416,7 km) oraz kablowej (619,1 km). Średni wiek linii niskiego napięcia szacuje się na 26 lat, a stan linii jest dobry.

Na terenie Powiatu Lęborskiego ENERGA-OPERATOR S.A. Oddział w Koszalinie posiada 550 stacji transformatorowych 15/0,4 kV typu: kontenerowe, wieżowe, słupowe, zasilanych z sieci średniego napięcia. Średni wiek stacji transformatorowych szacuje się na 28 lat. Ich stan jest dobry.

3.3.2. Stacje nadawcze telefonii komórkowej

Na terenie Powiatu Lęborskiego, przede wszystkim w gminach miejskich: Lębork i Łeba, zlokalizowane są anteny nadawcze telefonii komórkowych. Emisja pól elektromagnetycznych z tych instalacji nie stanowi zagrożenia dla zdrowia, gdyż działają one w przestrzeni niedostępnej dla ludności i ich wartość emisji jest w granicach dopuszczalnych, co potwierdzają pomiary akredytowanych laboratoriów.

Podobnie jak w latach ubiegłych, również w 2014 r. badania Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w żadnym z punktów pomiarowych nie wykazały przekroczenia poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz).

3.3.3. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

W tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji pola elektromagnetyczne.

Tabela 10. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne

Czynniki wewnętrzne	Mocne strony	Słabe strony
	- wg pomiarów WIOŚ – brak przekroczeń dopuszczalnych norm promieniowania elektromagnetycznego, - uwzględnianie w mpzp oddziaływania pól elektromagnetycznych.	- obecność napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, - obecność nadajników telefonii komórkowej (stacji bazowych),
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	obowiązkowy monitoring PEM w ramach państwowego monitoringu środowiska.	rozpowszechnienie i rozwój telefonii komórkowej oraz innych technologii emitujących promieniowanie elektromagnetyczne np. Wi-Fi.

Źródło: opracowanie własne

3.4. GOSPODAROWANIE WODAMI

3.4.1. Wody powierzchniowe

Powiat Lęborski znajduje się w zasięgu władz Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku i należy do regionu wodnego dolnej Wisły w Obszarze Dorzecza Wisły.

Podstawową dla omawianego obszaru rzeką jest Łeba, którą administruje Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Podstawową sieć hydrograficzną uzupełniają naturalne ciekі wodne oraz kanały, którymi gospodaruje Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku. Wymieniono je w formie tabelarycznej.

Tabela 11. Naturalne ciekі wodne oraz kanały w granicach Powiatu Lęborskiego będące w zarządzie ZMiUW Województwa Pomorskiego w Gdańsku

Gmina	Ciekі naturalne			Kanały	
	Nazwa ciekі	Długość ogółem (m)	W tym uregulowane (m)	Nazwa kanału	Długość ogółem (m)
Cewice	rzeka Bukowina	16 350	2 000	-	-
	Struga Krępkowska	5 800	-	-	-
	rzeka Okalica	12 300	600	-	-
	rzeka Unieszynka	9 100	-	-	-
	Struga Okalica II	7 100	-	-	-
Suma		50 650	2 600	-	-
Miasto Lębork	Struga Rybnicka	1 580	1 580	Kanał Ulgi	200
	rzeka Okalica	3 150	700	Kanał Lubowidzki	840
suma		4 730	2 280	-	1 040
Miasto Łeba	rzeka Chełst	1 050	1 050	Kanał Mielnicki (Łebski)	1 520
	-	-	-	Kanał Noweckiński	150
suma		1050	1050	-	1 670

Gmina	Cieki naturalne			Kanały	
	Nazwa ciek	Długość ogółem (m)	W tym uregulowane (m)	Nazwa kanału	Długość ogółem (m)
Nowa Wieś Lęborska	Struga Białogardzka	6 470	-	Kanał Breński	6 700
	rzeka Kisewa	8 200	8 200	Kanał „C”	1 328
	Struga Krępkowska	4 500	2 660	Kanał Chocielewski	3 300
	rzeka Okalica	5 270	-	Kanał „F-1”	3 590
	rzeka Pogorzelica	8 050	6 710	Kanał „G-2” Rozgórz	300
	Struga Rybnicka	2 900	2 900	Kanał Jeziorny	600
	Struga Sitnica	6 700	6 700	Kanał Kębłowski	3 300
	Struga Węgorza	1 450	1 450	Kanał Leśnicki	1 680
	Struga Wilkowska	7 000	-	Kanał Strumień Leśny	4 400
	Struga Widna	4 300	4 300	Kanał Lubowidzki	2 800
	Struga Tawęcińska	3 260	3 260	Kanał Łeba II	2 960
	Struga Pogorszewska	5 500	-	Kanał Pompowy	6 630
	-	-	-	Kanał Przylebski	12 000
	-	-	-	Kanał „S-1”	3 232
	suma	63 600	36 180	-	52 820
Gmina Wicko	rzeka Chelst	3 250	3 250	Kanał Nowęciński	3 580
	Bergędzińska Struga	3 550	1 600	Kanał Dziki	1 436
	Struga Białogardzka	5 750	3 200	Kanał Gromadzki	4 800
	Struga Charbrowska	17 100	13 440	Kanał Luciński	3 200
	-	-	-	Kanał Łabędzki	4 900
	-	-	-	Kanał Mielnicki (Łebski)	3 680
	-	-	-	Kanał Porajski	6 000
	-	-	-	Kanał Przylebski	5 500
	-	-	-	Kanał Uliński	3 000
	-	-	-	Kanał Żarnowski	7 000
	suma	29 650	21 490	-	43 096
Suma Powiat Lęborski		149 680	63 600	-	98 626

Źródło: dane Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku

Ponadto wody powierzchniowe reprezentowane są przez jeziora wśród których największe jest jezioro Łebsko. Zgodnie z danymi Interaktywnego Atlasu Limnologicznego, podstawowe parametry jeziora Łebsko przedstawiają się następująco: powierzchnia – 7 140 ha, pojemność 117 521 tys. m³, głębokość maksymalna – 6,3 m, głębokość średnia – 1,6, długość linii brzegowej 55, 88 km. Należy przy tym podkreślić, że w granicach Powiatu Lęborskiego, znajduje się tylko część wskazanego jeziora, a pozostała część położona jest na terenie powiatu słupskiego. Charakterystykę pozostałych jezior przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 12. Jeziora w granicach Powiatu Lęborskiego będące w zarządzie ZMiUW Województwa Pomorskiego w Gdańsku

Lp.	Nazwa	Położenie	Powierzchnia (ha)	Pojemność (tyś. m ³)	Głębokość maksymalna (m)
1.	Jezioro Brody	Gmina Cewice, rzeka Struga Krępkowska	10,19	319	7,8
2.	Jezioro Lubowidzkie	Gmina Nowa Wieś Lęborska, rzeka Węgorza	160,33	12 706	15,6
3.	Jezioro Mały Lubowidz	Gmina Nowa Wieś Lęborska, kanał Jeziorny	3,68	b.d.	b.d.
4.	Jezioro Sarbsko	Gmina Wicko, rzeka Chełst	680,44	8 074	3,2
5.	Jezioro Święte	Gmina Cewice, rzeka Bukowina	29,28	b.d.	3,9
6.	Jezioro Kamienieckie	Gmina Cewice, rzeka Bukowina	31,05	b.d.	4,8
7.	Jezioro Bukowińskie	Gmina Cewice, ciek bez nazwy w zlewni rzeki Bukowina	6,9	624	9,7
8.	Jezioro Oskowo	Gmina Cewice, ciek bez nazwy w zlewni rzeki Bukowina	17,32	646	8,5

Źródło: dane Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku

Podstawowe elementy sieci hydrograficznej Powiatu Lęborskiego przedstawiono na rycinie.

Ryc. 6. Sieć hydrograficzna Powiatu Lęborskiego

Źródło: dane Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej na podstawie lęborski.e-mapa.net

3.4.2. Monitoring wód powierzchniowych

Obecnie zakres i częstotliwość wykonywanych badań wód powierzchniowych opiera się na następujących rozporządzeniach:

- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r., w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jakości jednolitych wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1482),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2011 r. Nr 86, poz. 478).

Monitoring wód powierzchniowych w latach 2013 – 2015 prowadzony był przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku w oparciu o Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013 – 2015. Zgodnie z nim, na terenie Powiatu Lęborskiego zlokalizowano punkty pomiarowo kontrolne monitoringu rzek. Wyniki badań przedstawiono w formie tabeli.

Tabela 13. Ocena stanu powierzchniowych wód płynących na terenie Powiatu Lęborskiego – zakres diagnostyczny i operacyjny

Lp.	Nazwa punktu	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny
Monitoring diagnostyczny w roku 2014*						
1.	Łeba – Miłoszewo / Chocielewko	II	II	II	II	dobry
2.	Chelst - Ulinia	III	II	I	III	dobry
Monitoring operacyjny w roku 2014*						
3.	Pogorzelca - Pogorzelice	III	II	I	II	-
4.	Łeba - Łeba	II	I	II	II	dobry

Źródło: * - raport WIOŚ w Gdańsku za rok 2014 (opublikowany 2015 r.)

Legenda:

Klasa elementów biologicznych				Stan/potencjał ekologiczny				Klasa elementów fizykochemicznych			
stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)		stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)		stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)	
I	b. dobry	maksym.	I	I	b. dobry	maksym.	II	I	b. dobry	maksym.	I
II	dobry		II	II	dobry		III	II	dobry		II
III	umiarkowany		III	III	umiarkowany		IV	PSD	poniżej dobrego		PPU
IV	słaby		IV	IV	słaby		V	Rodzaj JCW			
V	zły		V	V	zły			naturalna		sztuczna lub silnie zmodyfikowana	

Stan chemiczny			Klasa elem. hydromorfologicznych			
DOBRY	stan dobry		stan ekologiczny		potencjał ekologiczny (jcw silnie zmienione)	
PSD śr	poniżej stanu dobrego	przekroc. stęż. średniorocz.	I	b. dobry	maksym.	I
PSD max		przekroc. stęż. maksym.			dobry	II
PSD		przekroc. stęż. śred. i maks.				

Dla jednolitych części wód: Łeba od Dębicy do Pogorzelicy (Łeba Chocielewko - Miłoszewo) oraz Chelst do wpływu do jeziora Sarbsko (Chelst – Ulinia) oceniono także spełnienie wymagań dla JCWP płynących na obszarach ochrony siedlisk lub gatunków, dla których stan jest ważnym czynnikiem w ich ochronie, monitorowanych na terenie województwa pomorskiego w 2014 r. W pierwszym przypadku stwierdzono stan / potencjał ekologiczny dobry i powyżej dobrego, co oznacza, że wody spełniają wymogi dla obszaru chronionego. W przypadku rzeki Chelst stwierdzono umiarkowany stan / potencjał ekologiczny i nie zostały spełnione wymogi dla obszaru chronionego.

W przypadku oceny eutrofizacji komunalnej w JCWP w 2014 r. stwierdzono spełnienie wymogów dla obszaru chronionego w przypadku ppk Łeba – Chocielewko i Łeba – Łeba oraz brak spełnienia tych kryteriów dla ppk Chelst do wpływu do jeziora Sarbsko

i Pogorzela – Pogorzeli.

Punkty pomiarowo – kontrolne monitoringu jezior Powiatu Lęborskiego wraz z wynikami badań przedstawiono w tabeli.

Tabela 14. Ocena stanu ekologicznego, chemicznego i ogólnego JCWP jezior na terenie Powiatu Lęborskiego – zakres diagnostyczny i operacyjny za lata 2014 - 2015

Lp.	Nazwa JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Stan ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP
1.	Łebsko*	IV	PSD	słaby	dobry	zły
2.	Sarbsko*	IV	PSD	słaby	dobry	zły
3.	Lubowidzkie**	I	≤ II	bardzo dobry	-	-

Źródło: * - raport WIOŚ w Gdańsku za rok 2014 (opublikowany 2015 r.), ** - dane WIOŚ w Gdańsku za rok 2015 (opublikowane 2016 r.)

Klasyfikacja wskaźników fizykochemicznych		Klasyfikacja elementów biologicznych		Stan ekologiczny		Stan chemiczny		Stan ogólny	
II	stan dobry i pow. dobrego		I KLASA		BARDZO DOBRY		DOBRY		DOBRY
PSD	poniżej stanu dobrego		II KLASA		DOBRY		PONIŻEJ DOBREGO		ZŁY
PPD	pon. potencjału dobrego		III KLASA		UMIARKOWANY				
			IV KLASA		SŁABY				
			V KLASA		ZŁY				

Ocena JCWP jezior występujących na obszarach chronionych przebadanych w 2014 również obejmowała JCWP Sarbsko i Łebsko. W obu przypadkach stwierdzono słaby stan / potencjał ekologiczny, dobry stan chemiczny oraz zły stan JCWP na obszarze chronionym. W 2015 r. badano JCWP Jezioro Lubowidzkie. Wyniki oceny wskazują na bardzo dobry stan / potencjał ekologiczny w ppk monitoringu obszarów chronionych (tylko jedno jezioro w województwie pomorskim otrzymało tak dobrą ocenę) oraz dobry stan ppk monitoringu obszarów chronionych.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku realizując założenia programowe Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2013-2015, przeprowadził w roku 2015 badania wód przejściowych w obrębie czterech jednolitych części wód (JCWP) oraz siedmiu przybrzeżnych jednolitych części wód. Głównym celem prowadzenia badań w wodach morskich było dostarczenie informacji o stanie ekologicznym (lub potencjale ekologicznym) i stanie chemicznym tych wód, niezbędnych do ich ochrony przed eutrofizacją i zanieczyszczeniami antropogenicznymi. Na terenie Powiatu Lęborskiego nie zlokalizowano punktu pomiarowego, dlatego powołano się na dane dla przybrzeżnych jednolitych części wód: Jastrzębia Góra – Rowy oraz Władysławowo – Jastrzębia Góra.

Ostatecznie stan jednolitych części wód powierzchniowych przebadanych w roku 2015 określono jako zły. Szczegółowe wyniki przedstawiono w tabeli.

Tabela 15. Ocena wód przybrzeżnych badanych w roku 2015 w województwie pomorskim charakterystycznych dla Powiatu Lęborskiego

Lp.	Nazwa ocenianej jcw	Klasa elementów hydromorfologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan / potencjał ekologiczny	Stan ogólny
1.	Jastrzębia Góra - Rowy	I*	poniżej stanu dobrego	II	dobry	zły
2.	Władysławowo – Jastrzębia Góra	I*	poniżej stanu dobrego	II	-	zły

Źródło: WIOŚ w Gdańsku

* - Zgodnie z definicją Ramowej Dyrektywy Wodnej art. 2 ust. 9 elementy hydromorfologiczne sklasyfikowane dla I klasy czystości wód powierzchniowych muszą odpowiadać całkowicie warunkom fizycznie niezakłóconym działalnością człowieka,

Potencjalnym źródłem zanieczyszczeń wód powierzchniowych analizowanej jednostki są również ładunki zanieczyszczeń odprowadzane z istniejących oczyszczalni ścieków. Na bieżąco prowadzona jest ocena jakości wód dopływających do oczyszczalni, jak i odpływających po oczyszczeniu. Osiągnięta niska zawartość badanych wskaźników zanieczyszczeń w odpływie z oczyszczalni w ostatnich latach jest konsekwencją wprowadzania systematycznych zmian technicznych i technologicznych oraz ciągłej optymalizacji procesu oczyszczania ścieków.

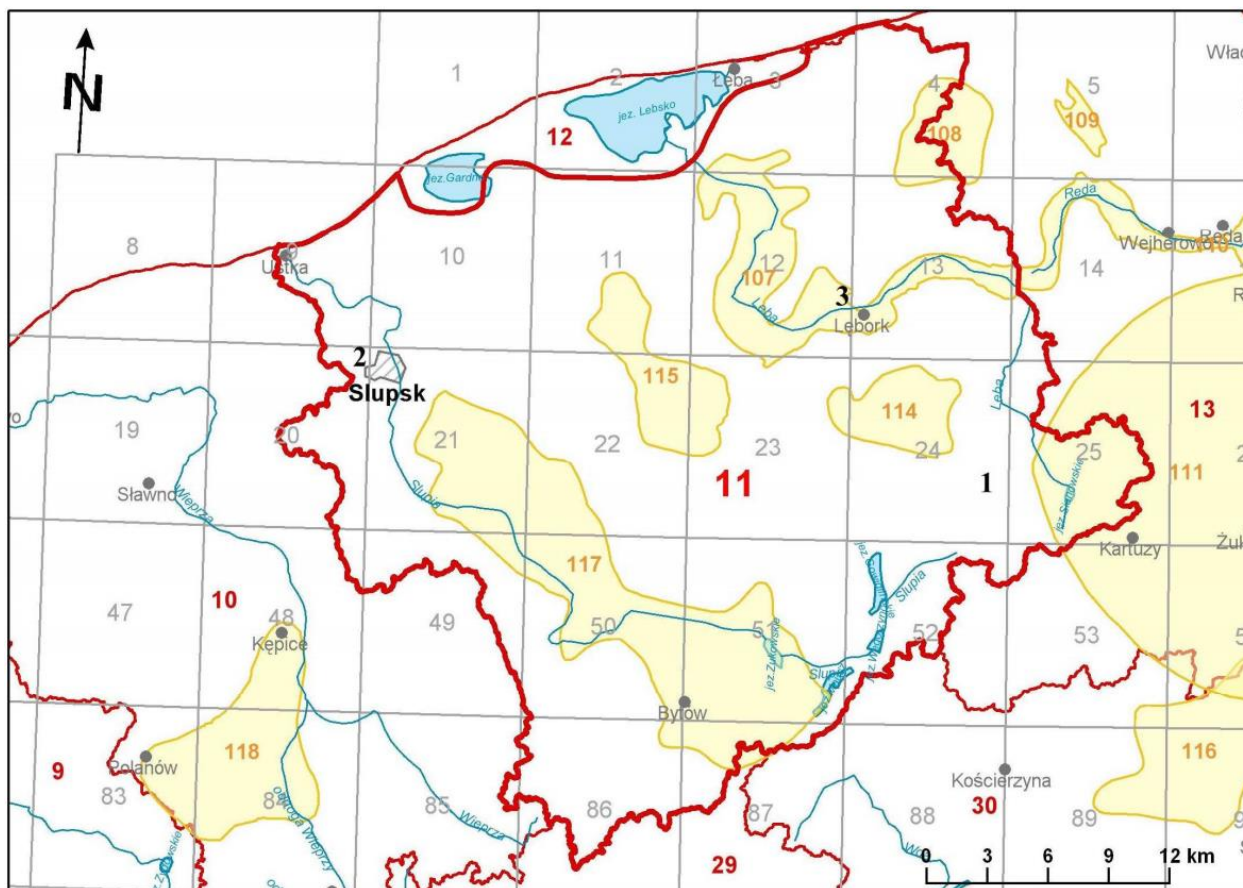
3.4.3. Wody podziemne

Większość obszaru Powiatu Lęborskiego położona jest w granicach Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 11. Ponadto północne krańce opisywanego obszaru znajdują się w zasięgu JCWPd nr 12.

Dotychczas obowiązująca wersja podziału JCWPd składała się z 161 części. Obecnie trwają prace weryfikujące, nowej wersji podziału na 172 części oraz subczęści, która będzie obowiązywała po akceptacji KZGW. Należy jednak podkreślić, że w granicach Powiatu Lęborskiego, proponowana zmiana granic jest nieznaczna.

Obszar JCWPd 11, który obejmuje powierzchnię 4 094,0 km². Obszar JCWPd 11 obejmuje zlewnie Słupi, Łupawy i Łeby. Główne poziomy wodonośne występują w utworach czwartorzędowych. Wyróżnia się zasobna struktura pradoliny Redy- Łeby (GZWP 107) oraz innych głównych zbiorników wód podziemnych.

Zasięg terytorialny JCWPd przedstawiono na kolejnej rycinie.

**Ryc. 7. Zasięg terytorialny JCWPd według
dotychczas obowiązującego podziału na 161 części**

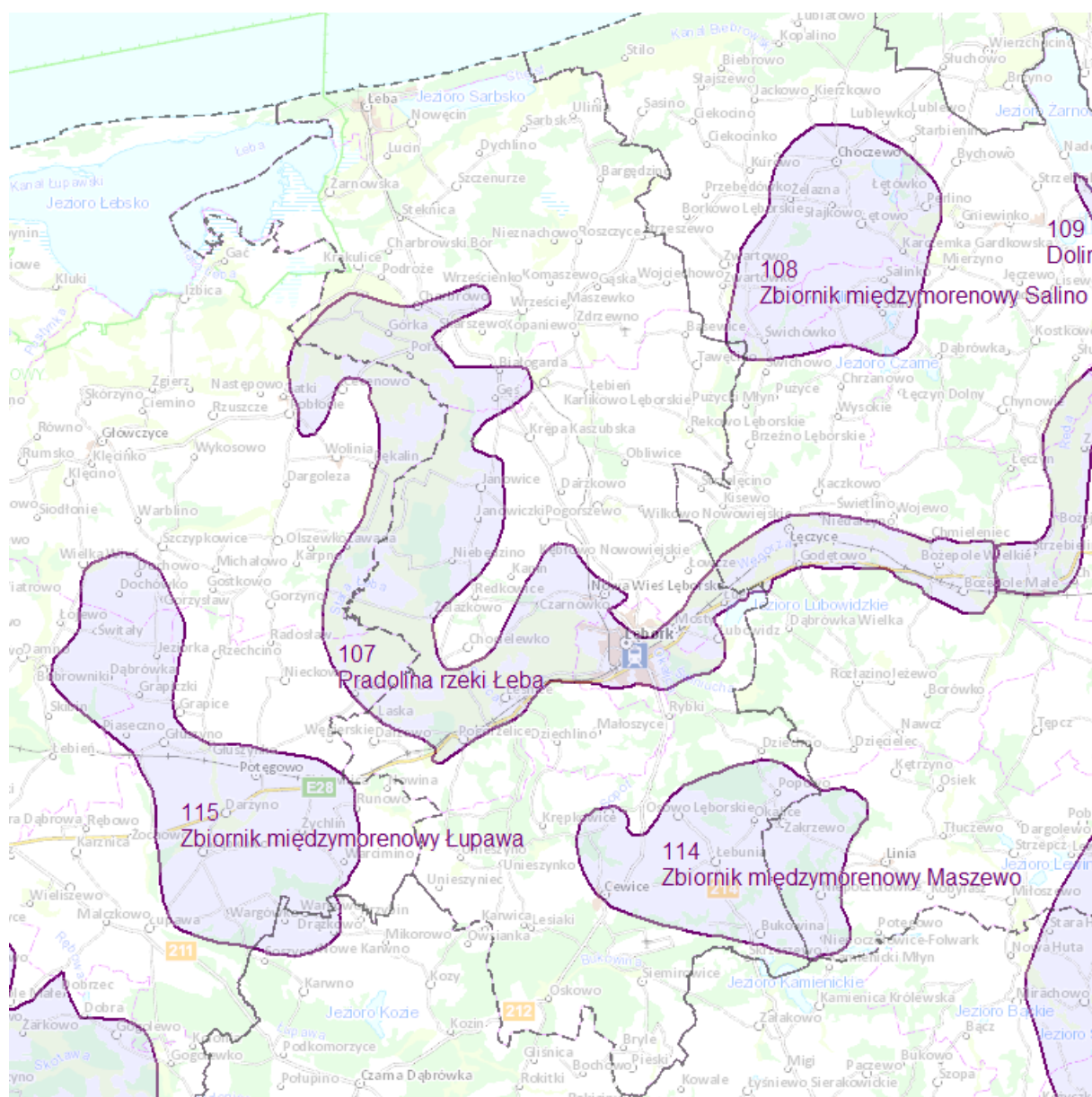
Źródło: www.psh.gov.pl

Obszary występowania zasobów wód podziemnych o najwyższej wartości użytkowej powinny podlegać szczególnej ochronie, zwłaszcza na terenach pozbawionych osadów izolujących warstwę wodonośną od powierzchni terenu. Z tego względu wydzielono tzw. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych, o zasobach znaczących w skali kraju, wymagające ochrony prawnej.

Obszar Powiatu Lęborskiego, położony jest w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: GZWP nr 107 Pradolina rzeki Łeba,

- GZWP nr 114 Zbiornik międzymorenowy Maszewo
oraz fragmentarycznie:
- GZWP nr 108 Zbiornik międzymorenowy Salino,
GZWP nr 115 Zbiornik międzymorenowy Łupawa

Lokalizację Głównych Zbiorników Wód Podziemnych względem granic Powiatu Lęborskiego przedstawiono na rycinie.

Ryc. 8. Zasięg Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na tle Powiatu Lęborskiego
Źródło: ephs.pgi.gov.pl

3.4.4. Monitoring wód podziemnych

Wody podziemne, podobnie jak wody powierzchniowe, stale podlegają antropopresji. Mogą być narażone na różnego rodzaju czynniki degradujące, wpływające na ich jakość i zasobność.

Stopień zagrożenia wód podziemnych zależy przede wszystkim od:

- stopnia ich izolacji utworami słabo przepuszczalnymi,
- powierzchni terenu,
- obecności ognisk zanieczyszczeń,
- bezpośredniego sąsiedztwa w niżej położonych osadach wód zmineralizowanych.

Wśród potencjalnych i rzeczywistych źródeł zanieczyszczeń wód podziemnych występujących na charakteryzowanym obszarze można wyliczyć:

- rolnicze: związane z intensywnym nawożeniem oraz stosowaniem pestycydów,

- komunalne: odcieki z istniejących lub zamkniętych składowisk odpadów, „dzikie wysypiska”, zrzut ścieków, nieszczelne zbiorniki bezodpływowe na nieczystości ciekłe.

Czynniki, które mogą negatywnie wpływać na jakość wód podziemnych, w tym ujmowanych na cele komunalne, muszą być stale monitorowane, tak aby zapewnić jednostce właściwą jakość wód i eliminować zagrożenia.

Bardzo istotne z punktu widzenia zagrożeń dla środowiska są zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego. Zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2015 r. poz. 469) dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej określa wody powierzchniowe i podziemne wrażliwe na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszary szczególnie narażone (OSN), z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć. Na terenie Powiatu Lęborskiego takie wody nie zostały wyznaczone.

Monitoring jakości wód podziemnych jest częścią Państwowego Monitoringu Środowiska, koordynowanego przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska (GIOŚ). Badania prowadzone są w jednolitych częściach wód podziemnych (JCWPd), w tym w częściach uznanych za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego.

Badania wykonywane są na poziomie krajowym w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego. Wykonawcą badań oraz oceny stanu wód w zakresie elementów fizykochemicznych oraz ilościowych jest Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB).

Monitoring diagnostyczny dotyczy wszystkich jednolitych części wód podziemnych wydzielonych na terenie kraju (161). Monitoring operacyjny prowadzony jest co roku, z wyłączeniem roku w którym wykonywany jest monitoring diagnostyczny i obejmuje JCWPd o statusie wód zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu chemicznego i/lub ilościowego wód podziemnych, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów OSN.

Badania GIOŚ dla wód podziemnych obszaru Powiatu Lęborskiego prowadzone były w latach 2010 i 2012 z uwzględnieniem stanu chemicznego i ilościowego, natomiast pozostałych latach badano stan chemiczny. Brak jest bardziej aktualnych danych, a wszystkie dotychczas przedstawione wskazują na dobry stan chemiczny i ilościowy badanych wód podziemnych JCWPd nr 11. W przypadku JCWPd nr 12 stan ilościowy jest dobry, jednak stan chemiczny w latach 2011, 2013 i 2014 był słaby.

Zgodnie z danymi Inspekcji Ochrony Środowiska i analizy badań z roku 2014 dla JCWPd na 12 nastąpiło przekroczenie wartości progowej dobrego stanu chemicznego wód podziemnych następujących wskaźników: TOC, NH₄, Zn, Fe, K, Na, Al, HCO₃. Lokalnie możliwość ascenzji wód słonych z podłoża mezozoicznego, a także intruzje współczesnych wód morskich do przybrzeżnych warstw wodonośnych wywołane eksploatacją mają bardzo ograniczony zasięg. Istnieje jednak tendencja wzrostu stężenia jonu chlorkowego w trakcie zwiększonej eksploatacji ujęć nadmorskich. Geogenicznym zagrożeniem dla jakości wód pierwszego poziomu wodonośnego jest bardzo powolny przepływ wód na obszarze wydm. Na terenie mierzei rozkład materii organicznej w podłożu osadów holocenów. Wiąże się z tym wysokie stężenia NH₄ i Fe. Lokalnie poziomy wodonośne pozbawione są izolujących osadów słabo przepuszczalnych, w związku z tym ułatwione jest przenikanie zanieczyszczeń z powierzchni terenu. W pewnym stopniu funkcję sorbującą oraz opóźniającą przesączenie

zanieczyszczeń spełniają utwory organiczne przykrywające znaczną część powierzchni obszaru JCWPd.

**Tabela 16. Stan wód podziemnych dla JCWPd
obejmujących obszar Powiatu Lęborskiego**

Lp.	Nr JCWPd	Rok badań	Stan wód	
			chemiczny	ilościowy
1	11	2010	dobry	dobry
		2011	b.d.	b.d.
		2012	dobry	dobry
		2013	b.d.	b.d.
		2014	b.d.	b.d.
3	12	2010	b.d.	dobry
		2011	słaby	b.d.
		2012	dobry	dobry
		2013	słaby	b.d.
		2014	słaby	b.d.

Źródło: mjwp.gios.gov.pl

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Gdańsku wraz z Delegaturą w Słupsku przeprowadził w 2015 roku badania wód podziemnych pochodzących z 34 punktów pomiarowych w ramach monitoringu wód podziemnych, który jako element Państwowego Monitoringu Środowiska, ma na celu dostarczanie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, śledzenie jego zmiany oraz sygnalizowanie zagrożeń. Zakres i częstotliwość badań wynika z rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2011 Nr. 258, poz. 1550). Ocenę jakości wód wykonano zgodnie z wytycznymi zawartymi w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. 2016 poz. 85). Na terenie Powiatu Lęborskiego 2 punkty pomiarowe:

- w punkcie pomiarowym „Janowice” w gminie Nowa Wieś Lęborska badania prowadzono na ujęciu wiejskim 1 (głębokość 55 m),
- w punkcie pomiarowym „Cewice” w gminie Cewice badania prowadzono na ujęciu wiejskim 2 (głębokość 65 m).

W obu przypadkach stwierdzono dobry stan chemiczny badanych wód podziemnych.

Badania jakości wód podziemnych prowadzone są również w odniesieniu do istniejącego składowiska odpadów przy Zakładzie Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o. w Czarnówku.

Wody podziemne w najbliższym otoczeniu składowiska odpadów w Czarnówku w 2015 roku monitorowane były za pomocą piezometrów Garczegorze, Czarnówko i Kanin.

Analizy laboratoryjne pobranych próbek wody obejmowały podstawowy zakres wskaźników (Dz. U. 2013, poz. 523).

Porównując wody podziemne wypływające z terenu składowiska (punkty pomiarowe Czarnówko oraz Kanin) z wodami dopływającymi do składowiska będącymi tłem hydrogeologicznym tego rejonu (piezometr Garczegorze) stwierdzono niewielkie przekształcenia.

Analizując uzyskane wyniki stwierdzono jedynie podwyższoną temperaturę w trzecim kwartale w piezometrze Czarnówko (na odpływie ze składowiska) – IV klasa jakości wód podziemnych. Pozostałe parametry w analizowanym piezometrze spełniały kryteria dla dobrego stanu chemicznego wód. Większość badanych parametrów zawierała się w I klasie jakości, jedynie cynk we wszystkich seriach pomiarowych występował w II klasie oraz temperatura i miedź w ostatnim kwartale kwalifikowały się do III klasy jakości wód.

W przypadku pozostałych punktów kontrolnych stwierdzono występowanie wód o dobrym stanie chemicznym. Większość parametrów spełniała kryteria dla I klasy jakości. Jedynie w piezometrze Kanin wartości PEW były charakterystyczne we wszystkich seriach pomiarowych dla II klasy jakości. W przypadku piezometru Garczegorze wartości PEW występowały w pierwszym, trzecim i czwartym kwartale na poziomie II klasy jakości. Także zawartości cynku w omawianym piezometrze kwalifikowały się w pierwszym i czwartym kwartale do II klasy jakości a w drugim kwartale zawierały się w klasie III.

Wyniki badań wód odciekowych zestawiono z dopuszczalnymi wartościami wskaźników zanieczyszczenia zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Budownictwa z dnia 14 lipca 2006 roku w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych (Dz. U. 2006, Nr 136, poz. 964).

W porównaniu do cytowanego powyżej rozporządzenia stwierdzono przekroczenia w zbiorniku odcieków w zakresie azotu amonowego w drugim i czwartym kwartale.

W przypadku zbiornika odcieków nr 2 nie zanotowano przekroczeń badanych parametrów.

3.4.5. Systemy melioracyjne podstawowe i urządzenia wodne

Melioracje wodne polegają na regulacji stosunków wodnych w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby, ułatwienia jej uprawy oraz na ochronie użytków rolnych przed powodziami.

Powierzchnia gruntów zmeliorowanych na terenie Powiatu Lęborskiego, zgodnie z ewidencją Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku wynosi 14 112 ha, w tym:

- grunty orne – 5 541 ha,
- trwałe użytki zielone – 8 571 ha.

Na opisywanym terenie melioracje obejmują także 1 247 684 metrów rowów.

Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Województwa Pomorskiego w Gdańsku przedstawił wykaz jazów, których lokalizację przedstawiono poniżej:

- rzeka Łeba – km 47+200,
- rzeka Kisewa – km 1+010,
- rzeka Pogorzelica – km 2+420,
- rzeka Chelst – km 10+860,
- rzeka Bukowina – km 11+250 (wyłączony z eksploatacji).

Zgodnie z protokołami z okresowych i pięcioletnich kontroli stanu technicznego i bezpieczeństwa urządzeń, znajdujących się w ewidencji wód, urządzeń melioracji wodnych oraz zmeliorowanych gruntów stwierdzono, że stan techniczny wszystkich kontrolowanych urządzeń jest dobry, niezagrażający bezpieczeństwu.

Na opisywanym terenie nie występują zbiorniki małej retencji oraz tutejszy ZMiUW w najbliższym czasie nie planuje przedsięwziąć polegających na ich budowie.

Długość wałów przeciwpowodziowych na terenie Powiatu Lęborskiego stanowi 14,7 km, natomiast obszar chroniony wałami 1 745 ha.

Ponadto Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gdańsku planuje wykonanie przedsięwzięć polegających na modernizacji trzech istniejących stacji pomp: Łeba Miasto, Krakulice i Nowęcín.

3.4.6. Zagrożenia powodziowe

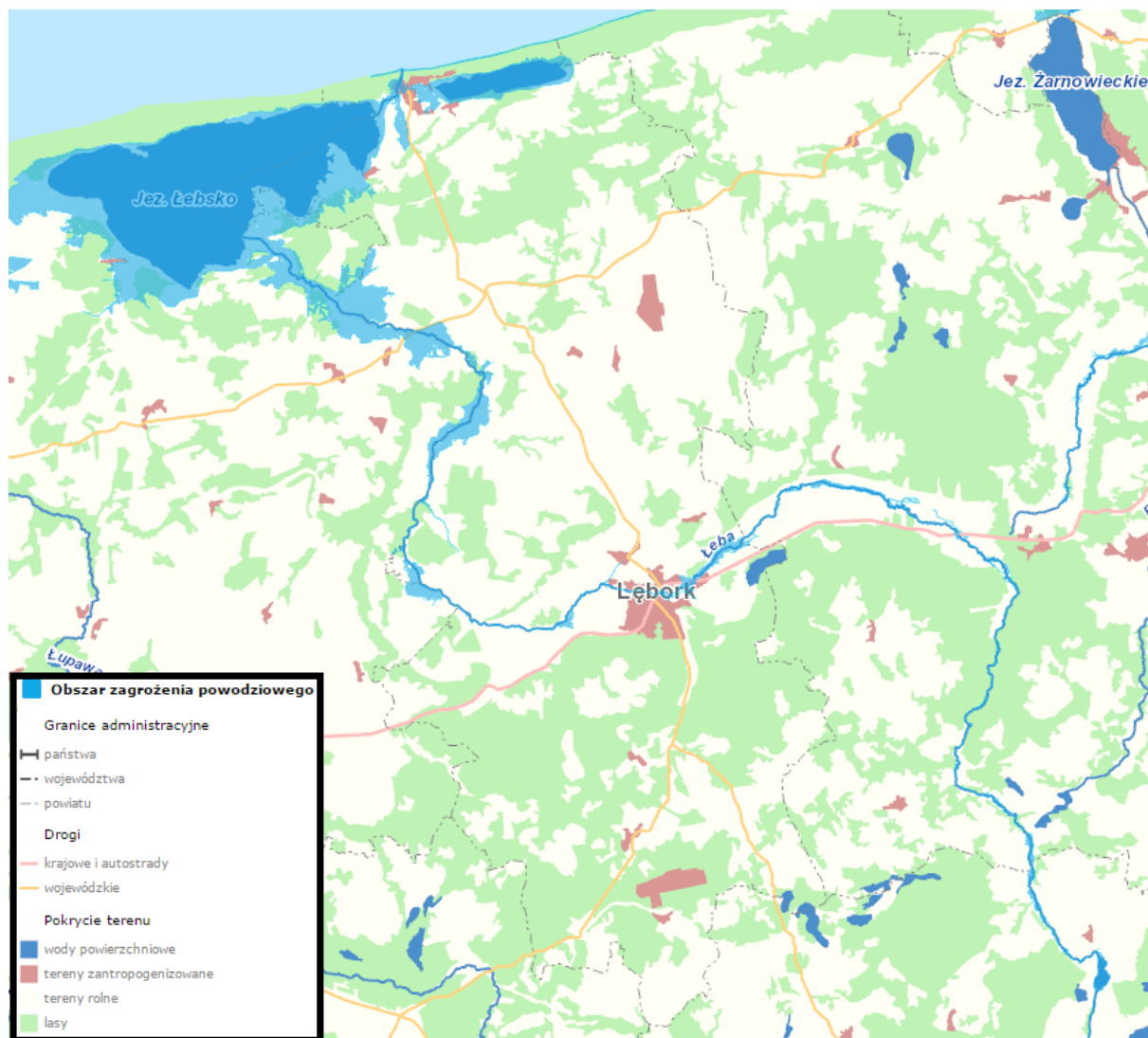
Kraje członkowskie UE wskutek wprowadzenia Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23.10.2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim (tzw. Dyrektywa Powodziowa) zobowiązane są do:

- opracowania wstępnej oceny ryzyka powodziowego,
- opracowania map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego,
- opracowania planów zarządzania ryzykiem powodziowym.

W grudniu 2015 r. został opracowany projekt Planu zarządzania ryzykiem powodziowym regionu wodnego Dolnej Wisły, jako część Planu zarządzania ryzykiem powodziowym obszaru Dorzecza Wisły (realizacja do 2021 r.).

W roku 2015 Dyrektor RZGW w Gdańsku opracował projekt Planu utrzymania wód w regionie wodnym Dolnej Wisły oraz uzgodnił go z właściwymi marszałkami i Prezesem KZGW.

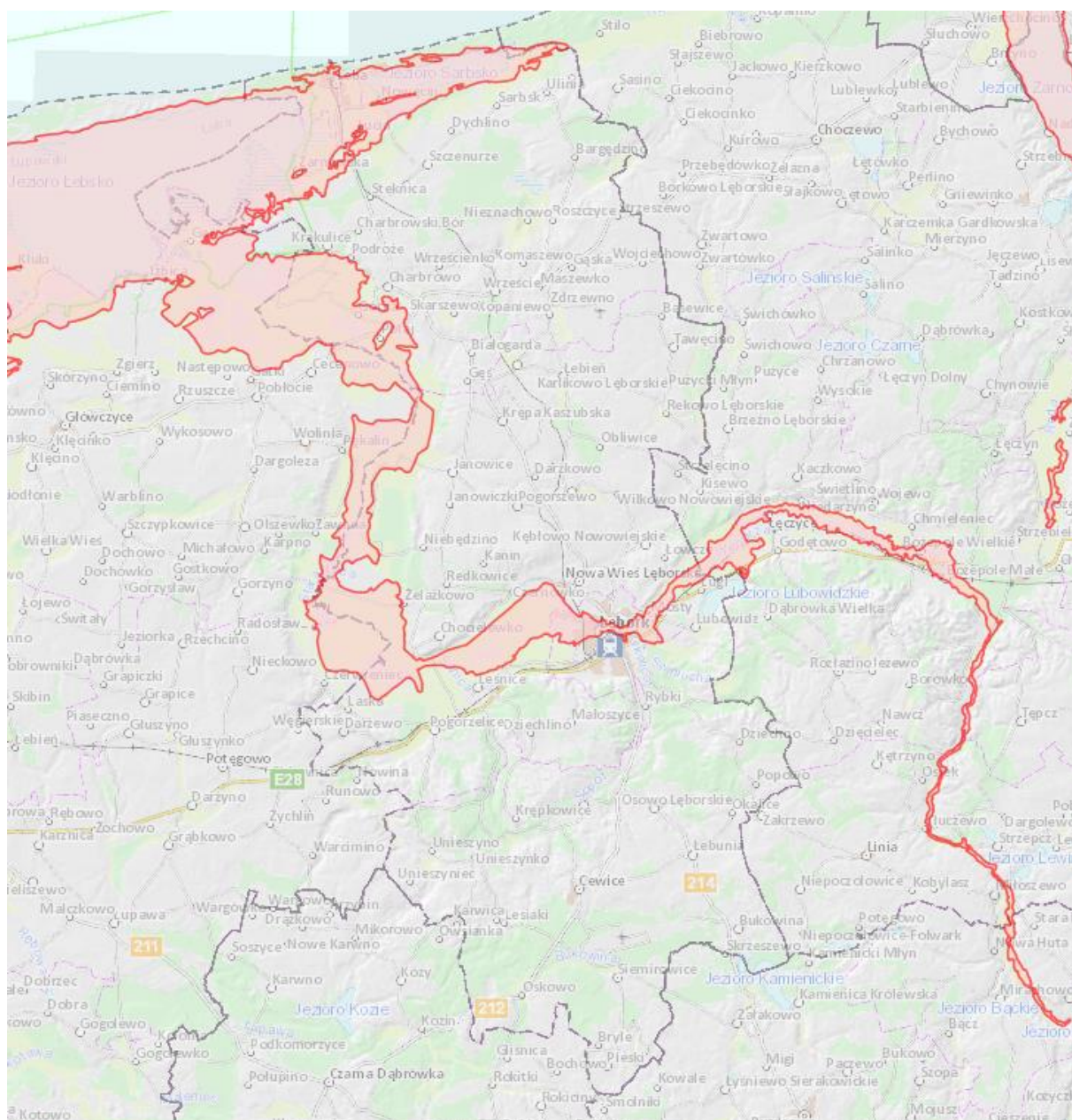
Obszary zagrożenia powodziowego na opisywanym terenie położone są wzdłuż rzeki Łeby oraz w północnej części Powiatu Lęborskiego w sąsiedztwie jezior: Łebsko i Sarbsko. Dane przedstawiono w formie ryciny na podstawie Informatycznego Systemu Osłony Kraju (ISOK).

Ryc. 9. Lokalizacja obszarów zagrożenia powodziowego

Źródło: mapy.isok.gov.pl/imap

Znaczne powierzchnie Powiatu Łębskiego to obszary zagrożone podtopieniami. Zlokalizowane są wezdłuż rzeki Łeby, równoleżnikowo w centralnej części omawianego obszaru oraz południkowo w północno – zachodniej części Powiatu Łębskiego. Należy jednak podkreślić, że w przypadku obfitych opadów deszczu i wzmożonych przepływów wód mogą występować lokalne podtopienia na większym terenie.

Ryc. 10. Lokalizacja obszarów zagrożonych podtopieniami

Źródło: epsh.pgi.gov.pl/epsh

3.4.7. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

W kolejnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gospodarowanie wodami.

Tabela 17. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– położenie w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych, – dobry stan chemiczny powierzchniowych wód płynących, – dobry stan chemiczny i ilościowy badanej JCWPd nr 11, – dobry stan ilościowy badanej JCWPd nr 12, – duża ilość gruntów zmeliorowanych, – zadowalający stan funkcjonujących urządzeń wodnych.	– lokalizacja obszarów zagrożenia powodziowego, – zagrożenie podtopieniami występujące na znacznej części Powiatu, – zły stan chemiczny badanej JCWPd nr 12, – możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych przez zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, ze stacji paliw, obszarów magazynowo usługowych i innych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– wzrost świadomości ekologicznej administracji wodnej, – obserwowany wzrost zainteresowania społeczeństwa problematyką gospodarowania wodami oraz wzrost świadomości ekologicznej.	– rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska powodzi i suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy oraz krótkie, nawalne opady, – liczne zmiany przepisów prawa utrudniające konsekwentne działanie w zakresie gospodarowania wodami.

Źródło: opracowanie własne

3.5. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

3.5.1. Zaopatrzenie w wodę

Stopień zwodociągowania Powiatu Lęborskiego wynosi 94,0 %, przy czym na obszarach miejskich osiąga 98,2 % (GUS, stan na 31.12.2014 r.).

Zgodnie z danymi GUS za 2014 r. długość czynnej sieci rozdzielczej opisywanej jednostki wynosi 368,1 km. Do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania prowadzi 7 906 przyłączy. W analizowanym czasie gospodarstwom domowym dostarczono 2 388,9 dam³ wody. Zużycie wody w gospodarstwach domowych na jednego mieszkańca kształtowało się na poziomie 36,1 m³.

Wody powierzchniowe i podziemne pobierane są nie tylko na cele komunalne, ale również dla celów gospodarczych, rolniczych i przemysłowych. Wykaz pozwoleń wodnoprawnych na pobór wód obowiązujących na terenie Powiatu Lęborskiego przedstawiono w formie tabelarycznej.

Tabela 18. Pozwolenia wodnoprawne na pobór wód (na cele komunalne i gospodarcze, do celów rolniczych i przemysłowych)

Nazwa ujęcia lokalizacja	Właściciel / użytkownik	Studnia / głębokość, Wydajność	Wielkość poboru wody	Strefy ochrony, rodzaj, szerokość	Nr decyzji, data wystawienia, data wygaśnięcia pozwolenia
Komunalne, Maszewo Lęborskie	Gmina Cewice	35,0 m 32,0 m ³ /h	29/3 m ³ /h	bezpośrednia, 9 x 8 m	10/14 2014-06-09 2024-07-02

Nazwa ujęcia lokalizacja	Właściciel / użytkownik	Studnia / głębokość, Wydajność	Wielkość poboru wody	Strefy ochrony, rodzaj, szerokość	Nr decyzji, data wystawienia, data wygaśnięcia pozwolenia
Wody powierzchnio- we, rzeka Łeba, Leśnice	OMPOL Sp. z o. o. w Leśnicach	-	0,02 m³/s	-	26a/14, 2014-10-10 2034-11-03
Komunalne, Pogorzelice	Gmina Nowa Wieś Lęborska	36,5 m 25/4 m³/h	2,2 m³/h	bezpośrednia, 10 m	22/14 2014-09-09 2034-10-01
Komunalne, Żelazkowo	Gmina Nowa Wieś Lęborska	17,5 m 11,8 m³/h;	4,5 m³/h	bezpośrednia, 9,0 m	32/14 2014-12-12 2035-01-08
Komunalne, Janowiczki	Gmina Nowa Wieś Lęborska	72 m 36,0 m³/h	9,2 m³/h	bezpośrednia, 10 m	31/14 2014-12-12 2035-01-08
Komunalne, Ulinia	Gmina Wicko	123 m 43,0 m³/h	0,67 m³/h	bezpośrednia, ogrodzenie po granicach działki	45/14 2015-02-23 2035-04-07
Komunalne, Chabrowo dz. nr 135/12	Gmina Wicko	45,5 m 50,0 m³/h	6,01 m³/h	bezpośrednia, 30 x 45 m	36/14 2015-02-27 2035-04-27
Komunalne, Bargędzino	Gmina Wicko	44,2 m 22,5 m³/h	0,55 m³/h	bezpośrednia, ogrodzenie po granicach działki	35/14 2015-02-07 2035-03-16
Komunalne, Wicko	Gmina Wicko	46 m 33,8 m³/h	5,35 m³/h	bezpośrednia, 43 x 31 x 29 x 15 x 16 m	30/15 2015-12-14 2036-01-05
Komunalne, Chabrowo dz. nr 140/18	Gmina Wicko	63,0 m 96,0 m³/h	35,0 m³/h	bezpośrednia, 42 x 24 m	47/14 2015-03-10 2035-04-23
Komunalne, Chabrowo dz. nr 268/2	Gmina Wicko	85,0 m 8,27 m³/h	0,27 m³/h	bezpośrednia, 32,5 x 25 m	37/14 2015-02-27 2035-04-14
Komunalne, Wrzeście	Gmina Wicko	72,0 m 13,0 m³/h	0,26 m³/h	bezpośrednia, 15 x 63,5 m	40/14 2015-02-27 2035-03-15
Komunalne, Komaszewo	Gmina Wicko	32,0 m 46,0 m³/h	0,52 m³/h	bezpośrednia, 16 x 19 m	36/14 2015-02-17 2035-03-10
Komunalne, Wojciechowo	Gmina Wicko	80,0 m 66,0 m³/h	1,24 m³/h	bezpośrednia, 39 x 18,6 m	42/14 2015-02-26 2035-03-10
Komunalne, Strzeszewo	Gmina Wicko	96,0 m 38,0 m³/h	2,65 m³/h	bezpośrednia, 8 m	37/14 2015-02-17 2035-03-10
Komunalne, Zdrzewno	Gmina Wicko	54,0 m 73,0 m³/h	1,71 m³/h	bezpośrednia, 35 x 55 m	44/14 2015-02-26 2035-03-24
Komunalne, Wrześcienko	Gmina Wicko	50,0 m 40,5 m³/h	1,63 m³/h	bezpośrednia, 31 x 36 m	39/14 2015-02-17 2035-03-10
Komunalne, Roszczyce	Gmina Wicko	43,0 m 55,0 m³/h	1,40 m³/h	bezpośrednia, 17,8 x 47 m	38/14 2015-02-17 2035-03-10

Nazwa ujęcia lokalizacja	Właściciel / użytkownik	Studnia / głębokość, Wydajność	Wielkość poboru wody	Strefy ochrony, rodzaj, szerokość	Nr decyzji, data wystawienia, data wygaśnięcia pozwolenia
Komunalne, Karwica	Gmina Cewice	59 m 12,0 m³/h	4,5 m³/h	bezpośrednia, 10 m	25/15 2015-11-05 2025-11-24
Komunalne, Białogarda	Gmina Wicko	67 i 92,0 m 46 i 71 m³/h	2,12 m³/h	bezpośrednia, 100 x 25 m	41/14 2015-02-23 2025-04-01

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lęborku

3.5.1.1. Jakość wód ujmowanych i przeznaczonych do zaopatrzenia mieszkańców do celów bytowych

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lęborku jest odpowiedzialny m.in. za kontrolę przydatności do spożycia przez ludzi wód dostarczanych przez wodociągi.

We wszystkich urządzeniach wodociągowych systematycznie kontrolowano jakość wody zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2015 poz. 1989. W przypadku występowania incydentalnych przekroczeń dopuszczalnych wartości podejmowano skuteczne działania naprawcze.

Na podstawie sprawozdań z wyników badań wody w 2015 r., Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Lęborku stwierdził, że wodę o dobrej jakości produkowało 59 wodociągów (stan na 31.12.2015 r.). Wodę nie odpowiadającą wymaganiom produkowały 3 wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i 2 indywidualne ujęcia dostarczające wodę jako część działalności handlowej lub w budynkach użyteczności publicznej (stan na 31.12.2015 r.). Zgodnie z danymi PWIS 98,79 % ludności zaopatrywana jest w wodę odpowiadającą wymaganiom. Czasowe przekroczenia wartości dopuszczalnych dotyczyły wody dostarczanej na terenie gmin Wicko i Nowa Wieś Lęborska. Przekroczenia dotyczyły:

- w zakresie wymagań mikrobiologicznych – ponadnormatywnej liczby bakterii grupy coli w 100 ml badanej wody oraz ogólnej liczby mikroorganizmów w 22±2°C po 72 h,
- w zakresie wymagań fizykochemicznych – ponadnormatywnej mętności, manganu, jonu amonowego i zapachu.

Zadaniem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lęborku jest również nadzór nad jakością wody w kąpieliskach i miejscach przeznaczonych do kąpieli oraz dokonywanie bieżącej oceny wody w miejscach wykorzystywanych do kąpieli, przekazywanie komunikatów na temat miejsc w których dozwolona jest kąpiel w okresie letnim.

W sezonie letnim 2015 r. na terenie Powiatu Lęborskiego zorganizowane zostały dwa kąpieliska:

- kąpielisko przy plaży B w Łebie,
- kąpielisko „MIRON” nad Jeziorem Lubowidzkim.

W obu nadzorowanych kąpieliskach woda przez cały sezon kąpielowy była przydatna do kąpieli. Na jeziorach oraz w wodach morskich nie występowały zakwity sinic w ilościach powodujących smugi, kożuch lub pianę. Badania wody wykonywane na zlecenie

organizatorów w PSSE w Lęborku odpowiadały wymaganiom w zakresie określonym w obowiązujących przepisach prawnych.

3.5.2. Gospodarka ściekowa

Polska przystępując do Unii Europejskiej zobowiązała się do wypełnienia wymogów dyrektywy Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 roku dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych. W rozmowach przedakcesyjnych wynegocjowane zostały bowiem dostosowawcze okresy przejściowe na wprowadzenie przepisów ww. dyrektywy do końca 2015 r. Dlatego też, aby zidentyfikować faktyczne potrzeby w zakresie uporządkowania gospodarki ściekowej oraz uszeregować ich realizację w taki sposób aby wywiązać się ze zobowiązań traktatowych, utworzono Krajowy program oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).

Program ten zawiera wykaz aglomeracji o RLM 2 000, wraz z jednoczesnym wykazem niezbędnych przedsięwzięć w zakresie budowy, rozbudowy lub modernizacji oczyszczalni ścieków komunalnych oraz budowy i modernizacji zbiorczych systemów kanalizacyjnych, jakie należy zrealizować w tych aglomeracjach.

W granicach Powiatu Lęborskiego wyznaczone zostały dwie aglomeracje kanalizacyjne.

Uchwałą Nr 188/XVIII/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 stycznia 2016 r. zmieniającą uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie likwidacji dotychczasowej aglomeracji Lębork i wyznaczenia aglomeracji Lębork, wyznaczono **aglomerację Lębork** o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) wynoszącej 52 445, z oczyszczalnią ścieków w Lęborku, obejmującą Miasto Lębork, położone w gminie Cewice miejscowości: Bukowina, Cewice, Kamieniec, Łebunia, Malczyce, Maszewo Lęborskie, Oskowo, Osowiec, Osowo Lęborskie i Siemirowice, oraz położone w gminie Nowa Wieś Lęborska miejscowości: Jamy, Kębłowo Nowowiejskie, Leśnice, Lubowidz, Łowcze, Ługi, Mosty, Nowa Wieś Lęborska i Rybki.

Uchwałą Nr 53/V/15 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 26 stycznia 2015 r. zmieniającą uchwałę Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie likwidacji dotychczasowej aglomeracji Łeba i wyznaczenia aglomeracji Łeba, wyznaczono **aglomerację Łeba** o równoważnej liczbie mieszkańców (RLM) wynoszącej 74 100, z oczyszczalnią ścieków w Łebie, przy ul. Wspólnej 1, której obszar obejmuje Miasto Łeba oraz położone w gminie Wicko miejscowości: Nowęcín i Żarnowska.

Na terenie Powiatu Lęborskiego funkcjonują również oczyszczalnie ścieków o mniejszym znaczeniu (poniżej 2 000 RLM). Ich przykładem są oczyszczalnie ścieków eksploatowane przez Gminny Zakład Usług Komunalnych w Nowej Wsi Lęborskiej, tj. oczyszczalnie ścieków: Łebień, Janowice, Pogorszewo, Leśnice i Darzewo.

Stopień skanalizowania Powiatu Lęborskiego według danych GUS na 31.12.2014 r. wyniósł 75,8 % przy czym na terenie miast jest znacznie wyższy i osiąga 94,4 %, natomiast na wsi kształtuje się na poziomie 48,8 %.

Zgodnie z danymi GUS według stanu na koniec 2014 r. na terenie Powiatu Lęborskiego funkcjonuje 196,9 km sieci kanalizacyjnej oraz 4 883 przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. W całym roku 2014 odprowadzono 2 774,0 dam³ ścieków.

Na terenach miejskich, powierzchniach parkingów, w trakcie modernizacji dróg itd. powstają odrębne systemy kanalizacji deszczowej, zakończone urządzeniami oczyszczającymi odprowadzane wody opadowe i roztopowe.

Starostwo Powiatowe w Lęborku wydaje pozwolenia wodnoprawne na szczególne korzystanie z wód w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do odbiornika dla różnych podmiotów oraz miejsc, z których odprowadzane są wody opadowe i roztopowe. Wody oczyszczane są za pomocą osadników, separatorów lub innych filtrów. W pozwoleniach wodnoprawnych na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych określone są wymagania co do konieczności prowadzenia przeglądów technicznych tych urządzeń. Powyższe działania zapewniają dotrzymywanie standardów jakości środowiska.

Aktualnie obowiązujące pozwolenia wodnoprawne na wprowadzanie ścieków do wód, gruntu czy rowów melioracyjnych przedstawiono w tabeli.

Tabela 19. Pozwolenia wodnoprawne na wprowadzanie ścieków

Nr decyzji data wydania data obowiązywania	Podmiot odpowiedzialny	Wielkość zrzutu	Odbiornik	Rodzaj ścieków
7/14 2014-05-19 2018-06-03	Ryszard Ptaszyński, ul. Teligi 26, 84-360 Łeba	0,50 m ³ /h	Miejska sieć kanalizacji sanitarnej w Łebie	ścieki przemysłowe
6/14 2014-04-25 2024-05-19	Wojskowa Agencja Mieszkaniowa w Gdyni	3,2 m ³ /h	grunt	ścieki z wód opadowych
11/14 2014-06-18 2024-07-22	Gmina Miejska Łeba	1 121,7 dm ³ /s	Miejska kanalizacja deszczowa, rzeka Chełst i rowy melioracyjne (grunt)	ścieki z wód opadowych
12/14 2014-07-01 2024-07-22	Alicja i Andrzej Kotłowsky, ul. Morełowa 20, 84-230 Rumia	35,68 m ³ /h	rów melioracyjny (grunt)	ścieki z wód opadowych
16/14 2014-07-30 2024-08-19	Gmina Miasto Lębork	31,9 m ³ /h	rów melioracyjny (grunt)	ścieki z wód opadowych
17/14 2014-08-05 2024-08-20	Gmina Miasto Lębork	540 m ³ /h	rów melioracyjny (grunt)	ścieki z wód opadowych
19/14 2014-08-20 2024-09-05	Roman Formela, ul. Toruńska 13, 84-300 Lębork	59/8 dm ³ /s	grunt	ścieki z wód opadowych
21/14 2014-09-08 2024-09-25	Gmina Miasto Lębork	11,78 dm ³ /s	Rzeka Łeba	ścieki z wód opadowych
25/14 2014-10-09 2024-10-27	Miasto Słupsk	1 662,68 dm ³ /s	Rzeka Słupia	ścieki z wód opadowych
27/14 2014-10-16 2024-11-06	Miasto Słupsk	6 434,13 dm ³ /s	Rzeka Słupia	ścieki z wód opadowych
24/14 2014-10-09 2024-10-23	Miasto Słupsk	1 299,60 dm ³ /s	Rzeka Słupia	ścieki z wód opadowych

Nr decyzji data wydania data obowiązywania	Podmiot odpowiedzialny	Wielkość zrzutu	Odbiornik	Rodzaj ścieków
26/14 2014-10-16 2024-11-06	Miasto Słupsk	2809,55 dm ³	Rzeka Słupia	ścieki z wód opadowych
28/14 2014-10-31 2024-11-18	Kaufland Polska Sp. z o. o. Sp. k. we Wrocławiu	114,80 m ³ /h	grunt	ścieki z wód opadowych
3/15 2015-03-04 2025-03-20	GRUPA SPORTEX S. C. Tomasz Mechliński, Krzysztof Wojciechowicz i Łukasz Mechliński	3,85 m ³ /d	grunt	ścieki sanitarne
4/15 2015-03-09 2025-03-30	Gmina Nowa Wieś Lęborska	25,20 dm ³ /s	grunt	ścieki z wód opadowych
5a/15 2015-04-20 2025-05-13	Gmina Miasto Lębork	16,79 dm ³ /s	grunt	ścieki z wód opadowych
8/15 2015-06-11 2025-07-01	Gmina Miasto Lębork	1 116,0 m ³ /h	istniejący zbiornik wodny	ścieki z wód opadowych
10/15 2015-07-10 2025-07-27	Roman Baranowski, ul. Królewska 49, 83-342 Kamienica Królewska	214,3 m ³ /h	Grunt, rzeka Kisewa	ścieki z wód opadowych
15/15 2015-08-11 2025-09-01	Gmina Miasto Lębork	24,28 m ³ /h	grunt	ścieki z wód opadowych
11/15 2015-07-24 2025-08-10	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku	626,8 m ³ /h	grunt	ścieki z wód opadowych
16/15 2015-08-18 2025-09-02	Gmina Miasto Lębork	9,58 dm ³ /s	grunt	ścieki z wód opadowych
23/15 2015-09-18 2025-10-07	Gmina Miasto Lębork	91,51 m ³ /h	grunt	ścieki z wód opadowych
22/15 2015-09-18 2025-10-07	Gmina Miasto Lębork	12,64 ,m ³ /h	grunt	ścieki z wód opadowych
24/15 2015-11-06 2025-11-24	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku	1 877,34 m ³ /h	Grunt	ścieki z wód opadowych
34/15 2016-01-08 2026-02-02	FARM FRITES POLAND S.A. w Lęborku	0,195 m ³ /s	Rzeka Okalica	ścieki z wód opadowych
28/15 2015-12-10 2026-01-05	Wojciech Karlikowski ul. Topolowa 4, 84-360 Łeba	99,37 dm ³ /s	grunt	ścieki z wód opadowych
37/15 2016-01-21 2026-02-19	SONDEX Sp. z o. o. Żelazkowo 14, 84-351 Nowa Wieś Lęborska	16,92 m ³ /h	Kanał S - 1	ścieki z wód opadowych
26/15 2015-12-07 2025-12-29	Miejski Przedsiębiorstwo Wodociągów	1 500 m ³ /h	Rzeka Łeba	ścieki sanitarne

Nr decyzji data wydania data obowiązywania	Podmiot odpowiedzialny	Wielkość zrzutu	Odbiornik	Rodzaj ścieków
	i Kanalizacji Sp. z o. o. ul. Pionierów 2, 84-300 Lębork			
27/15 2015-12-10 2026-01-04	Spółka Wodna „ŁEBA” ul. Wspólna 1, 84-360 Łeba	14.284 m³/h	Rzeka Łeba	ścieki sanitarne
38/15 2016-01-28 2026-02-18	Gmina Cewice	429,12 m³/h	grunt	ścieki z wód opadowych

Źródło: Starostwo Powiatowe w Lęborku

Nieruchomości nieobjęte systemem kanalizacji sanitarnej są wyposażone w zbiorniki bezodpływowe lub przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Działalnością w zakresie opróżniania zbiorników bezodpływowych i transportu nieczystości ciekłych zajmują się podmioty posiadające stosowne zezwolenie.

Zgodnie z danymi GUS, według stanu na 31.12.2014 r. na terenie analizowanej jednostki funkcjonuje 2 259 zbiorników bezodpływowych oraz 86 przydomowych oczyszczalni ścieków.

3.5.3. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gospodarka wodno - ściekowa.

Tabela 20. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	- wysoki procent (75,8 %) skanalizowania obszaru Powiatu, - dobry stan techniczny systemu uzdatniania i dystrybucji wody, - funkcjonowanie dwóch zweryfikowanych aglomeracji kanalizacyjnych zapewniających właściwe oczyszczenie ścieków, - sukcesywne podłączanie nieruchomości do sieci kanalizacyjnej.	- brak pełnego zwodociągowania obszaru (94,0 % wg stanu na 31.12.2014 r.), występowanie przekroczeń dopuszczalnych norm jakości wody w sieci wodociągowej, - na obszarach pozbawionych sieci kanalizacyjnej konieczność poboru wód gruntowych o zróżnicowanej jakości, - duża ilość zbiorników bezodpływowych (szamb) stanowiących potencjalne zagrożenie dla środowiska.

	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	- możliwość pozyskania dofinansowania na realizację inwestycji z zakresu budowy kanalizacji, - coroczna sprawozdawczość gmin w zakresie gospodarki wodno – ściekowej pozwalająca na analizę obecnej sytuacji.	- brak ekonomicznego uzasadnienia budowy sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich, - brak świadomości poszczególnych właścicieli nieruchomości skutkujący niewłaściwym zagospodarowaniem powstałych nieczystości ciekłych.

Źródło: opracowanie własne

Wytyczne dotyczące jakości prowadzonej ewidencji zbiorników bezodpływowych zawiera ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Wskazane jest prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych w stopniu szczegółowości określającym: pojemność, ilość osób korzystających ze zbiornika, stan techniczny (materiał wykonania, szczelność, rok budowy), informacji czy zawarta jest umowa na opróżnianie zbiornika.

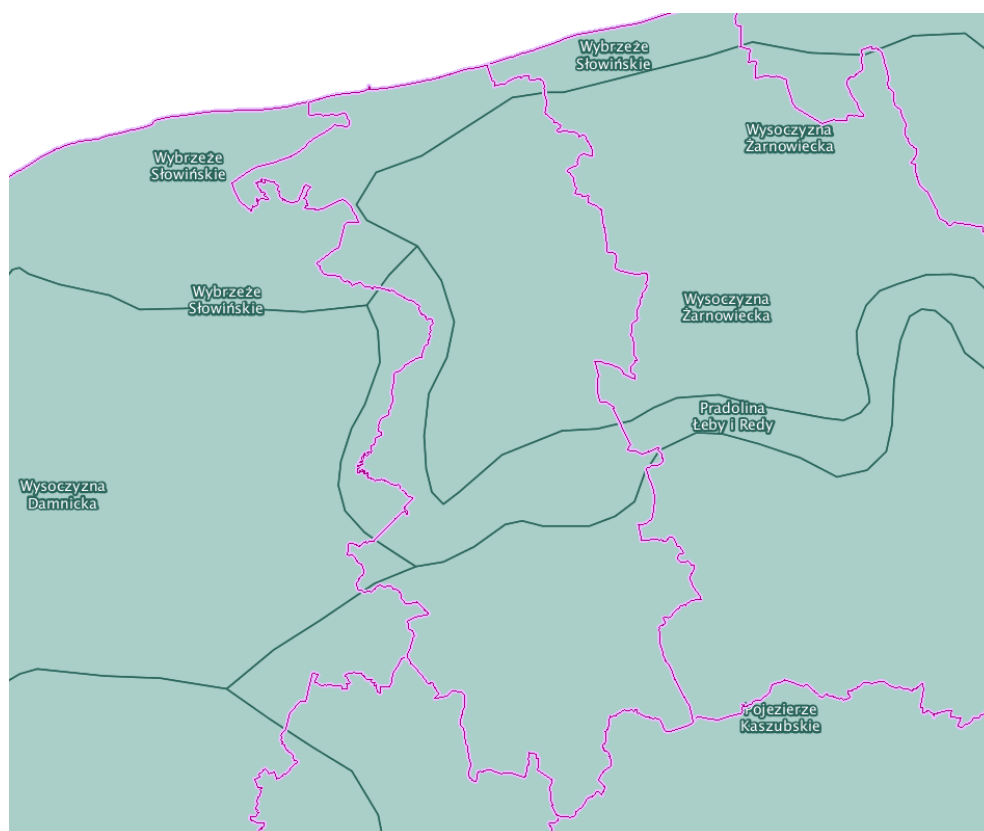
3.6. ZASOBY GEOLOGICZNE

3.6.1. Regionalizacja fizycznogeograficzna oraz geomorfologia obszaru

W podziale Polski na jednostki geologiczno – tektoniczne obszar Powiatu Lęborskiego położony jest w granicach platformy wschodnioeuropejskiej.

Centralna i północna część Powiatu Lęborskiego w świetle regionalizacji fizycznogeograficznej położona jest w granicach makroregionu Pojezierza Koszalińskiego (313.4), który dzieli się na mezoregiony Wysoczyzna Żarnowiecka, Pradolina Redy-Łeby oraz występująca fragmentarycznie w granicach Powiatu Lęborskiego Wysoczyzna Damnicka. Południowa część opisywanego obszaru leży w granicach mezoregionu Pojezierze Kaszubskie wchodzącego w skład makroregionu Pojezierze Wschodniopomorskie (314.5).

Rozmieszczenie mezoregionów w granicach Powiatu Lęborskiego zobrazowano na rycinie.

Ryc. 11. Położenie Powiatu Lęborskiego w świetle regionalizacji fizycznogeograficznej

Źródło: geoserwis.gdos.gov.pl

Różnorodność obszaru Powiatu Lęborskiego w świetle regionalizacji fizycznogeograficznej, specyficzne położenie oraz przeszłość geologiczna wpłynęła na aktualny wygląd tego terenu.

Podstawowe cechy rzeźby Powiatu Lęborskiego są wynikiem działalności lodowca. Czwartorzędowe utwory plejstocenu i holocenu mają tu znaczną miąższość.

W wąskim pasie wybrzeża zaznacza się ciąg wydm nadmorskich (pas mierzei) i przylegający do niego od południa pas hydrogenicznych równin przymorskich z jeziorami przybrzeżnymi Łebsko i Sarbsko. W pasie wydm nadmorskich deniwelacje sięgają 10 m. Podłoże zbudowane jest głównie z czwartorzędowych osadów holocenu, przede wszystkim piasków, mułków, iłów i gytii jeziornych, piasków i żwirów morskich. Lokalnie w wydmach występują piaski eoliczne.

W środkowej części Powiatu Lęborskiego charakterystyczne jest występowanie kęp wysoczyznowych, gdzie powierzchniowo przeważają faliste i pagórkowate wysoczyzny morenowe, o urozmaiconej rzeźbie i deniwelacjach rzędu 5-20 m. Najwyżej wyniesiona (około 120 m n.p.m.) część pagórków morenowych zlokalizowana jest na wschód od wsi Roszczyce. Utwory powierzchniowe tej strefy to głównie gliny przewarstwione poziomami piaszczystymi z domieszką żwirów i otoczków oraz piaski gliniaste.

Centralną część omawianej jednostki przecina rozległa forma dolinna, głęboko wcięta w wysoczyznę morenową – Pradolina Redy – Łeby. Ta forma dolinna obejmuje dno i terasę zalewową z utworami bagienno – aluwialnymi w postaci torfów, gytii i namułów organicznych. Terasy nadzalewowe w obrębie pradoliny to powierzchnie akumulacyjne zbudowane z piasków fluwioglacjalnych, sandrów i stożków napływowych, lokalnie przykrytych utworami deluwialnymi. Piaski rzeczne z domieszką części organicznych budują najmłodsze terasy.

Odrębny charakter rzeźby terenu występuje w południowej części Powiatu Lęborskiego. Jest to wysoczyzna morenowa położona na wysokości 80 – 190 m n.p.m. Występują tu największe deniwelacje, a nachylenia terenu przekraczają 25 stopni. Północny skłon wysoczyzny morenowej nachylony w kierunku Pradoliny Redy – Łeby pocięty jest licznymi dolinkami erozyjnymi. W budowie geologicznej dominują utwory zwałowe, głównie gliny, ily i piaski z przewarstwieniami żwirów.

3.6.2. Zasoby surowców mineralnych i zagrożenia powierzchni ziemi

Zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego na terenie Powiatu Lęborskiego do złóż surowców mineralnych należą przede wszystkim piaski i żwiry oraz surowce ilaste ceramiki budowlanej. Lokalnie występują również złoża soli kamiennej, złoża kredy oraz torfy.

Tabela 21. Bilans zasobów złóż kopalin na terenie Powiatu Lęborskiego wg stanu na 31.12.2015 r.

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby (tys. Mg)		
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	wydobycie
Sól kamienna				
Łeba	P	2 751 000	-	-
Kreda				
Roszczyce	Z	6 085		
Roszczyce II	E	287	287	3

Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Zasoby (tys. Mg)		
		geologiczne bilansowe	przemysłowe	wydobycie
Piaski i żwiry				
Cewice I	R	111	-	-
Chocielewko	E	908	908	2
Darżewo	R	3 553	-	-
Karwica	R	188	-	-
Kębłowo	E	2 594	2 594	68
Kębłowo Nowowiejskie	Z	145	-	-
Kębłowo Nowowiejskie I	Z	428	-	-
Kębłowo Nowowiejskie II	R	2 345	-	-
Kębłowo Nowowiejskie III	R	1 057	-	-
Krępkowice	E	633	-	2
Lębork IX	T	24	-	-
Lębork X	E	277	-	27
Łebieniec*	Z	119	-	-
Łebieniec II	E	667	-	2
Łebień*	E	79	-	12
Nowa Wieś Lęborska II	T	2 694	2 694	-
Oskowo*	R	360	360	-
Oskowo II*	Z	251	-	-
Oskowo III*	R	919	-	-
Podroże	Z	68	-	-
Pogorzelice II*	E	97	-	16
Pogorzelice III*	T	1 598	886	-
Pogorzelice IV	T	460	-	-
Pogorzelice V	R	4 239	4 187	-
Siemirowice*	R	427	-	-
Ulinia	E	1 088	1 088	24
Surowce dla prac inżynierskich				
Łebieniec II	E	28	-	-
Surowce ilaste ceramiki budowlanej				
Kębłowo Nowowiejskie II	R	5 581	-	-
Lębork	E	954	236	56
Lębork V	Z	708	-	-
Lębork VI	Z	28	-	-
Lębork VII	R	490	-	-
Lędziechowo	Z	-	-	-
Nowa Wieś Lęborska	R	7 447	-	-
Nowa Wieś Lęborska II	E	1 034	1 034	65
Cecenowo	R	13 037	-	-
Torfy				
Roszczyce II	E	63	50	9

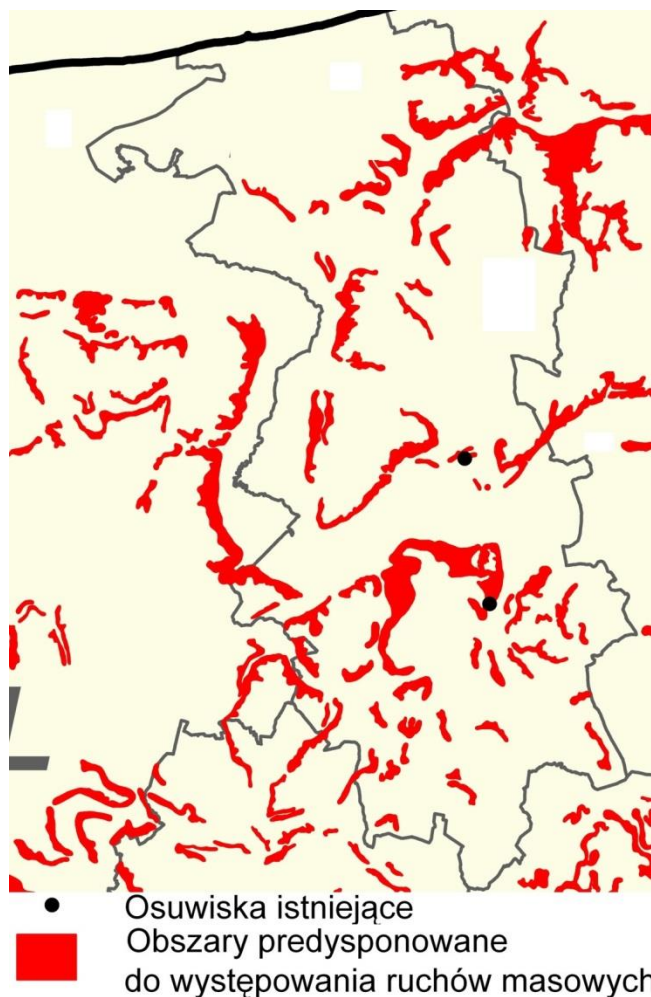
Źródło: Bilans Zasobów Złóż Kopalni w Polsce, Państwowy Instytut Geologiczny

*- złoża zawierające piasek ze żwirem, E - złoża eksploatowane, R – złoża o zasobach rozpoznanych szczegółowo, P – złoża o zasobach rozpoznanych wstępnie, Z – złoża, z którego wydobycie zostało zachwiane, T – złoża zagospodarowane, eksploatowane czasowo

Należy pamiętać, że jakakolwiek eksploatacja złóż powoduje duże zmiany w przypowierzchniowej warstwie skorupy ziemskiej, między innymi w postaci znacznych obszarów wyłączonych z użytkowania (grunty zdewastowane i zdegradowane).

Prowadzone prace rekultywacyjne po zakończonej eksploatacji z jednej strony, w niewielkim stopniu łagodzą przeobrażenia spowodowane wydobywaniem kopalin, jednak przy dobrze przeprowadzonych pracach mogą wzbogacać krajobraz w nowe elementy, których zaistnienie nie byłoby możliwe bez eksploatacji.

Państwowy Instytut Geologiczny w ramach realizacji Projektu SOPO (System Osłony Przeciwośuwiskowej) przygotował wstępne informacje dotyczące problematyki ruchów masowych. Na mapie zostały przedstawione zasięgi obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych. Są to jednak jedynie ogólne i wstępne dane informujące o możliwej predyspozycji obszarów (wynikającej głównie z budowy geologicznej i morfologii) do rozwoju ruchów masowych, nie potwierdzone zwiadem terenowym, dlatego nie można ich wykorzystywać przy sporządzaniu planów zagospodarowania przestrzennego. Zasięg obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych na terenie Powiatu Lęborskiego przedstawiono na kolejnej rycinie.

Ryc. 12. Zasięgi obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.pgi.gov.pl/portal/page/portal/SOPO/download

3.6.3. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

W tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zasoby geologiczne.

Tabela 22. Analiza SWOT – zasoby geologiczne

Czynniki wewnętrzne	Mocne strony	Słabe strony
	– szerokie możliwości zagospodarowania terenu na potrzeby mieszkalnictwa i rolnictwa, – możliwość eksploatacji surowców i związane z tym korzyści finansowe, z których można finansować prawidłowo prowadzoną rekultywację terenu po zakończeniu eksploatacji.	– występowanie złóż kopalin i związane z tym możliwe przekształcenia środowiska przyrodniczego, – występowanie na terenie Powiatu obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych, – możliwość lokalnej - niekontrolowanej eksploatacji surowców.
Czynniki zewnętrzne	Szanse	Zagrożenia
	– rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych, – liczne prace badawcze Państwowego Instytutu Geologicznego gwarantujące odpowiednie rozpoznanie terenu.	– konieczność ingerencji w rzeźbę terenu i stosunki hydrologiczne obszaru w przypadku eksploatacji złóż surowców mineralnych.

Źródło: opracowanie własne

Corocznie Powiat Lęborski zabezpiecza środki finansowe na badania związane z ochroną powierzchni ziemi, ochroną powietrza, ochroną przed hałasem oraz zadania z zakresu geologii. Na rok 2016 zaplanowana kwota to 10 000 zł.

3.7. GLEBY

3.7.1. Pokrywa glebowa obszaru

Geneza gleb pokrywających teren Powiatu Lęborskiego jest ściśle związana z utworami pochodzenia lodowcowego i rzecznoego, na których się wykształciły.

W przeważającej części są to gleby słabe – mało przydatne dla rolnictwa, zaliczane do niskich klas bonitacyjnych. Należy jednak zaznaczyć, że są to gleby użytkowane rolniczo.

W przybrzeżnym pasie wydmyowym na podłożu piaszczystym występują bielcowe gleby luźne. W centralnej części Powiatu Lęborskiego przeważają gleby bielcowe lekkie i średnie, z niewielkimi płatami gleb bielcowych słabo gliniastych i gliniastych. W północnej i środkowej części Pradoliny Redy – Łeby, na zachód od Lęborka występują gleby torfowe. Na wysoczyznach morenowych dominują gleby gliniasto – piaszczyste, a także ilaste i żwirowe.

3.7.2. Monitoring gleb

Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Gdańsku corocznie prowadzi badania zasobności gleb w składniki pokarmowe, odczynu gleb i potrzeb wapnowania.

W celu przybliżenia wyników w tabeli przedstawiono dane za lata 2013 – 2015. W pierwszej kolejności przedstawiono wyniki badań odczynu gleb.

Tabela 23. Wyniki badań odczynu gleb Powiatu Lęborskiego

Przebadane próbki	Rok badania	Odczyn (pH)					Potrzeby wapnowania				
		bardzo kwaśny	kwaśny	lekko kwaśny	obojętny	zasadowy	konieczne	potrzebne	wskazane	ograniczone	zbędne
Ilość (sztuk)	2013	247	631	285	89	19	303	315	260	140	253
Udział (%)		20	50	22	7	1	24	25	20	11	20
Ilość (sztuk)	2014	160	495	275	44	28	185	197	230	135	255
Udział (%)		17	49	27	4	3	19	20	23	13	25
Ilość (sztuk)	2015	126	338	227	50	44	158	139	161	94	233
Udział (%)		16	43	29	6	6	19	18	21	12	30
Ilość (sztuk)	razem	533	1464	787	183	91	646	651	651	369	741
Udział (%)		17	48	26	6	3	21	21	21	12	24

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Koszalinie

Tabela 24. Wyniki badań zasobności gleb Powiatu Lęborskiego w makroelementy (fosfor i potas)

Przebadane próbki	Rok badania	Zawartość fosforu					Zawartość potasu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka	bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Ilość (sztuk)	2013	158	399	329	184	201	355	445	281	102	88
Udział (%)		13	31	26	14	16	28	35	22	8	7
Ilość (sztuk)	2014	104	337	297	141	123	382	342	166	58	54
Udział (%)		10	34	30	14	12	38	34	17	6	5
Ilość (sztuk)	2015	107	295	206	105	72	180	203	198	82	122
Udział (%)		14	38	26	13	9	23	26	25	10	16
Ilość (sztuk)	razem	369	1031	832	430	396	917	990	645	242	264
Udział (%)		12	34	27	14	13	30	32	21	8	9

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Koszalinie

Tabela 25. Wyniki badań zasobności gleb Powiatu Lęborskiego w makroelementy (magnez)

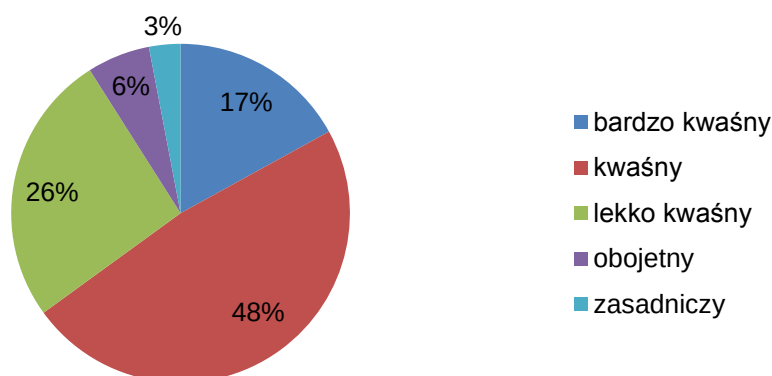
Przebadane próbki	Rok badania	Zawartość magnezu				
		bardzo niska	niska	średnia	wysoka	bardzo wysoka
Ilość (sztuk)	2013	379	348	296	111	137
Udział (%)		30	27	23	9	11
Ilość (sztuk)	2014	292	338	252	84	36
Udział (%)		29	34	25	8	4
Ilość (sztuk)	2015	216	212	212	87	58
Udział (%)		28	27	27	11	7
Ilość (sztuk)	razem	887	898	760	282	231
Udział (%)		29	29	25	9	8

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno – Rolnicza w Koszalinie

W latach 2013-2015 przebadano łącznie 9 394 ha na podstawie 3 058 próbek, w tym:

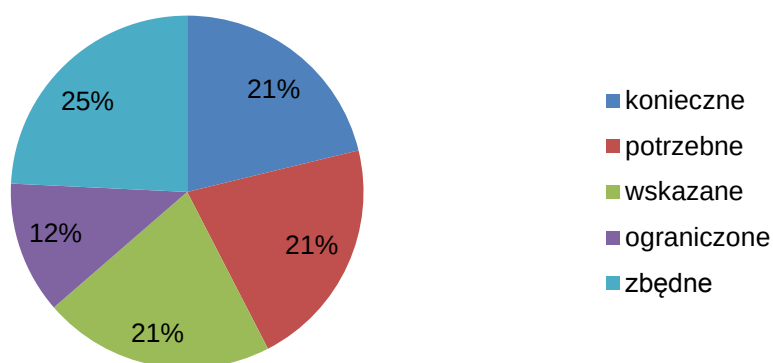
- w 2013 r. – 3 122 ha, na podstawie 1 271 próbek,
- w 2014 r. – 3 023 ha, na podstawie 1 002 próbek,
- w 2015 r. – 3 249 ha, na podstawie 785 próbek.

Zestawienie wyników badań prowadzonych w terminie od 01.01.2013 r. do 31.12.2015 r. na podstawie przebadanych próbek z terenu Powiatu Lęborskiego przedstawiono w formie wykresów kołowych.

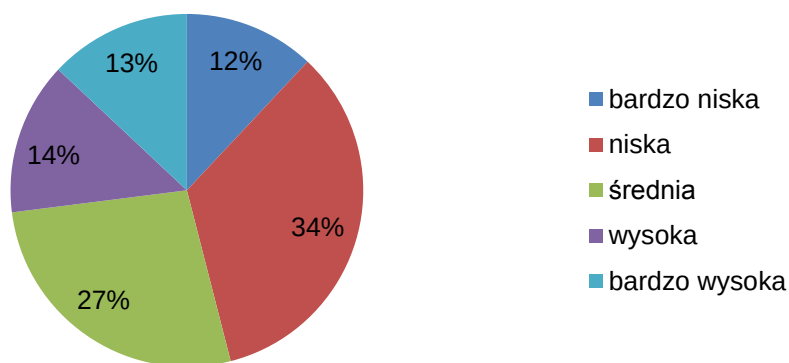
Ryc. 13. Odczyn (pH) gleb z terenu Powiatu Lęborskiego

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gdańsku, dane za lata 2013-2015

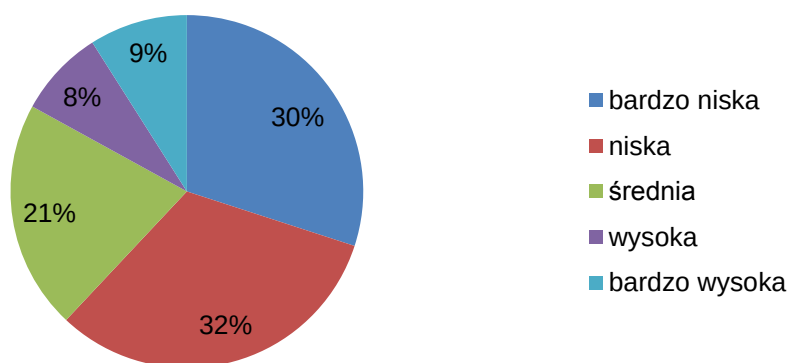
Ryc. 14. Potrzeby wapnowania gleb z terenu Powiatu Lęborskiego

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gdańsku, dane za lata 2013-2015

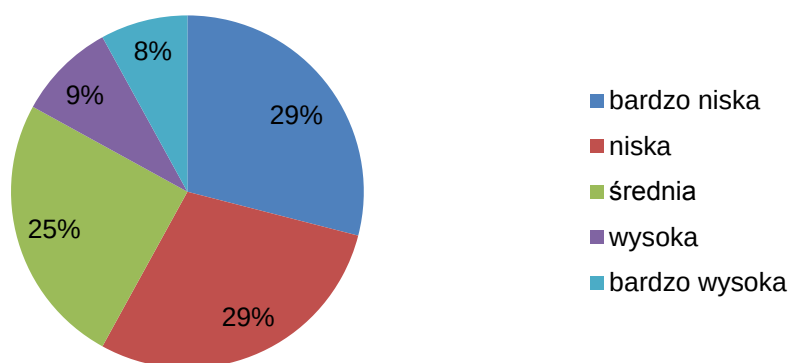
Ryc. 15. Zasobność w fosfor gleb z terenu Powiatu Lęborskiego

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gdańsku, dane za lata 2013-2015

Ryc. 16. Zasobność w potas gleb z terenu Powiatu Lęborskiego

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gdańsku, dane za lata 2013-2015

Ryc. 17. Zasobność w magnez gleb z terenu Powiatu Lęborskiego

Źródło: Okręgowa Stacja Chemiczno - Rolnicza w Gdańsku, dane za lata 2013-2015

3.7.3. Analiza SWOT – gleby

W kolejnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji gleby.

Tabela 26. Analiza SWOT – gleby

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– systematyczne prowadzenie badań zasobności gleb przez OSChR w Gdańsku, co umożliwia właściwe nawożenie gleb użytkowanych rolniczo, – wprowadzenie w dokumentach strategicznych zapisów zapobiegających zanieczyszczeniu gleb, – duże możliwości w zakresie zagospodarowania gleb słabych na cele zalesień.	– brak badań w ramach państwowego monitoringu środowiska, – duży udział gleb wymagających wapnowania, – znaczny odsetek gruntów wymaga zwiększenia zasobności w makroelementy (fosfor, potas, magnez), – zagrożenie zanieczyszczeniem gleb związane z ruchem tranzytowym.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– objęcie polskiego rolnictwa Wspólną Polityką Rolną (np. Dyrektywa Azotanowa), – coraz bardziej restrykcyjne normy środowiskowe dla zakładów i przedsiębiorców zapobiegające skażeniu gleb.	– rosnące zagrożenie wystąpienia zjawiska suszy - w ostatnich latach obserwuje się nasilenie występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak długotrwałe okresy suszy, – nieregularność opadów atmosferycznych.

Źródło: opracowanie własne

Gleby narażone są na degradację głównie w związku z rozwojem sieci osadniczej i komunikacyjnej. Ulegają one zarówno degradacji chemicznej, jak i fizycznej. Stan i jakość gleb są uzależnione od kompleksowego oddziaływania czynników naturalnych i antropogenicznych. Do obszarów problemowych związanych z ochroną gleb na terenie Powiatu Lęborskiego można zaliczyć:

- obszary zajmowane pod zabudowę,
- tereny narażone na oddziaływanie odcinków dróg o dużym natężeniu ruchu,
- obszary magazynowe i usługowe.

Dla gleb omawianego obszaru liniowym problemem są również zanieczyszczenia pyłowe, których źródłem jest głównie rozwijający się transport drogowy. Z komunikacją

samochodową związane są takie zanieczyszczenia jak: substancje ropopochodne, metale ciężkie, związki azotu, węglowodory i inne, takie jak sól stosowana w czasie zimy, detergenty, itp. Zanieczyszczenia te występują w pasach przyległych do dróg powodując lokalne zanieczyszczenia gruntu, a w przypadku gruntów podatnych na infiltrację, również środowiska wodnego. Zanieczyszczenia mogą spływać z powierzchni dróg do rowów i dalej do wód powierzchniowych.

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW

3.8.1. System gospodarki odpadami

Z dniem 1 lipca 2013 r. poszczególne gminy Powiatu Lęborskiego przejęły władztwo nad odpadami komunalnymi. Obowiązek gospodarowania odpadami przez gminy lub związki międzygminne został nałożony znowelizowaną ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2016 r. poz. 353 ze zm.), która w sposób zasadniczy przebudowała system prawny dotyczący gospodarowania odpadami komunalnymi.

Nakłada ona na gminy obowiązki w zakresie gospodarki odpadami, a dokumentem strategicznym w tym względzie stały się regulaminy utrzymania czystości i porządku zaktualizowane zgodnie z wojewódzkim planem gospodarki odpadami. Sejmik Województwa Pomorskiego w Gdańsku uchwalił „Plan gospodarki odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018” dnia 25 czerwca 2012 r. (uchwała nr 415/XX/12). Obecnie trwają prace nad aktualizacją Planu.

Odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych (fakultatywnie również niezamieszkałych) położonych na terenie każdej z gmin Powiatu Lęborskiego zajmuje się przedsiębiorca wyłoniony w drodze przetargu.

Zgodnie z podziałem województwa pomorskiego na regiony gospodarki odpadami, gminy składające się na Powiat Lęborski należą do Regionu Północnego.

Należy podkreślić, że na terenie Powiatu Lęborskiego funkcjonuje jedna z regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. „Czysta Błękitna Kraina” Czarnówko 34, 84-351 Nowa Wieś Lęborska posiada dogodną lokalizację w centralnej części Powiatu.

Odpady zbierane z terenów gmin, które trafiają do RIPOK w Czarnówku trafiają do mechaniczno - biologicznej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, gdzie poddawane są sortowaniu. Surowce wtórne nadają się do odzysku i przekazywane są do recyklingu, frakcja 0-80 mm kierowana jest do przetwarzania biologicznego w kompostowni bioreaktorowej, a pozostałość po sortowaniu kierowana jest na składowisko odpadów.

Obiekt Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. „Czysta Błękitna Kraina” został oddany do użytku w 2009 roku. W ramach I etapu budowy zakładu zrealizowano:

- mechaniczno-ręczną sortownię o wydajności 100 t/dobę przeznaczoną do sortowania zarówno zmieszanych odpadów komunalnych, jak i pochodzących z selektywnej zbiórki wraz z placem manewrowym i magazynowym,
- kompostownię bioreaktorową o przepustowości 25 000 Mg/rok, przeznaczoną do kompostowania frakcji organicznej wydzielanej na sortowni oraz osadów

ściekowych wraz z placem dojrzewania i placem manewrowym oraz magazynem materiału wsadowego,

- zakup wagi samochodowej o nośności 60 Mg,
- budynek socjalny o powierzchni 200 m²,
- garaż na pojazdy do selektywnej zbiórki odpadów,
- zakup samochodu typu hakowiec oraz dwóch ładowarek czołowych wraz z oprzyrządowaniem (zamiatarka, łyżka przesiewająco - krusząca, pług),
- zakup 2 samochodów specjalistycznych do odbioru odpadów,
- doposażenie obsługiwanych gmin w 250 sztuk nowych pojemników na surowce wtórne.

Przedmiotem realizacji odebranego do użytkowania dnia 30 czerwca 2014 r. zadania II - go etapu budowy ZZO Sp. z o.o. w Czarnówku była:

- budowa kwatery deponowania odpadów balastowych z niezbędną infrastrukturą (drenaż ocieków, dwie przepompownie, zbiornik na odcieki, droga dojazdowa, droga ppoż, droga do kompaktora) oraz rowy opaskowe o powierzchni około 5 ha,
- zakup i montaż sita stacjonarnego bębnowego, napędzanego elektrycznie, z wymiennymi wkładami. Sito posiada separator balistyczny. Wykorzystane jest do przesiewu kompostu, kory drzewa, stabilizatu z odpadów komunalnych, rozdrobnionego materiału strukturalnego. Sito pracuje na nowo wybudowanej kompostowni bioreaktorowej, gdzie trafia od 45 % – 55 % frakcji biologicznej ze zmieszanych odpadów komunalnych. Urządzenie jest niezbędnym wyposażeniem nowo powstałej kompostowni. Gotowy kompost jest wykorzystywany do rozpoczętej rekultywacji składowiska oraz po uzyskaniu certyfikacji do sprzedaży (dotyczy to głównie kompostu uzyskanego z odpadów zielonych i osadów ściekowych),
- zakup kompaktora kołowego. Urządzenie jest wykorzystywane do rozgarnięcia, rozdrabniania oraz zagęszczania podłoża wysypiska. W ten sposób zmniejsza się objętość odpadów, co pozwala efektywniej wykorzystać przestrzeń,
- budowa instalacji do neutralizacji gazu składowiskowego z istniejącej kwatery (studnie gazowe, rurociągi gazowe, kontenerowa stacja ssawy gazowej, pochodnia gazowa , agregat prądotwórczy w kontenerze).

Poprzez modernizację Zakładu Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. „Czysta Błękitna Kraina” osiągany jest efekt ekologiczny w postaci: zagospodarowania odpadów w ilości 18.000 Mg/rok, który obejmuje system gospodarki odpadami 86 000 osób.

Na terenie ZZO Sp. z o.o. powstał Lokalny Punkt Segregacji Odpadów i Punkt zbierania elektrośmieci, do których mieszkańcy nieodpłatnie mogą dostarczać odpady nadające się do odzysku (w tym również nieodpłatne przyjęcie odpadów zielonych).

Składowisko odpadów prowadzone przez Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o. jest jedynym czynnym składowiskiem odpadów na terenie Powiatu Lęborskiego. Zarządca wymienionego obiektu posiada Pozwolenie zintegrowane wydane przez Wojewodę Pomorskiego, decyzja nr ŚR/Ś.IX.6619/20-7/2006/07 z dnia 30.04.2007 r. Składowisko odpadów w Czarnówku wybudowano w 1994 roku, eksploatację rozpoczęto w lipcu 1995 roku. W planie zagospodarowania przestrzennego gminy Nowa Wieś Lęborska na cele gospodarki odpadami przeznaczono teren o powierzchni około 48 ha. W posiadaniu przedsiębiorstwa są działki nr 1019/6, 1019/7, 1019/8 o łącznej powierzchni 28,85 ha.

Niecka składowiskowa wybudowana została w postaci pięciu kwater składowych o łącznej powierzchni 5,14 ha. Pojemność geometryczna składowiska odpadów wynosi

544 400 m³. Teren składowiska z wyjątkiem części północno - zachodniej, otoczony jest kompleksem leśnym. Od strony północno-zachodniej składowisko graniczy z gruntami rolnymi i jest oddzielone od nich pasmem zieleni izolacyjnej. Zieleń wysoka stanowi więc dobrą osłonę przed rozprzestrzenianiem się zanieczyszczeń fizycznych i biologicznych drogą powietrzną. Najbliższa zabudowa mieszkaniowa położona jest w odległości około 1,5 km od składowiska. W odległości około 700 m od granic przedsiębiorstwa przepływa ciek lokalny uchodzący do rzeki Kisewy, stanowiącej dopływ Łeby.

Zgodnie z danymi Pomorskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2015 składowisko wykorzystane jest w 63 % w stosunku do maksymalnej ilości rocznej. Badania monitoringowe prowadzone są w zakresie i z częstotliwością określoną w decyzji zatwierdzającej instrukcję eksploatacji składowiska. Wyniki badań nie wskazują na możliwość wystąpienia lub powstanie zagrożeń dla środowiska.

Na omawianym terenie, zgodnie z danymi dotychczas obowiązującego Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019, zlokalizowanych było jeszcze 14 składowisk. Wszystkie są obecnie zamknięte.

Biorąc pod uwagę specyficzne, nadmorskie położenie Powiatu Lęborskiego, należy odnieść się także do stacji przeładunkowych odpadów. Dla portu morskiego w Łebie Starosta Lęborski w dniu 05.03.2013r. wydał decyzję nr OŚ.603.1.2013 zatwierdzającą plan gospodarowania odpadami oraz pozostałościami ładunkowymi ze statków dla Portu w Łebie – aktualizacja 2012, opracowany przez Urząd Morski w Słupsku.

Należy podkreślić, że w kolejnych latach ważnym zadaniem dla gmin wchodzących w skład Powiatu Lęborskiego będzie właściwe gospodarowanie odpadami. Podstawowym kierunkiem jest zwiększenie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenie masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów. Powyższe wynika z:

- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych,
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów.

3.8.2. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

W kolejnej tabeli przedstawiono analizę SWOT dla obszaru interwencji gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów.

Tabela 27. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– przynależność do projektu „Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. „Czysta Błękitna Kraina”, – funkcjonowanie PSZOK, – zwiększająca się corocznie ilość odpadów segregowanych.	– duże koszty funkcjonowania systemu odbioru opadów, – brak prowadzenia prawidłowej selektywnej zbiórki odpadów przez niektórych mieszkańców, – brak pełnej kontroli nad gospodarowaniem odpadami na terenie nieruchomości niezamieszkałych, których właściciele sami zawierają umowy z odpowiednimi podmiotami.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– wprowadzenie na terenie kraju nowych założeń dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi (nowelizacje ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach), – utrzymanie i rozwój nowoczesnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.	– skala i problemowość wprowadzonych zmian w nowych przepisach gospodarowania odpadami komunalnymi często prowadząca do nieprawidłowości w funkcjonowaniu nowego systemu.

Źródło: opracowanie własne

3.9. ZASOBY PRZYRODNICZE

Obszar Powiatu Lęborskiego należy do dwóch Nadleśnictw: Lębork i Cewice.

Lasy Nadleśnictwa Lębork charakteryzują się urozmaiconą mozaiką siedlisk, różnorodnością gatunkową roślin oraz bogactwem form krajobrazu. Przewaga siedlisk lasowych sprawia, że dominują tutaj lasy liściaste bukowe lub dębowo – bukowe dobrej jakości, tworzące wartościowe odnowienia naturalne.

Wśród lasów należących do Nadleśnictwa Cewice, najważniejszym gatunkiem lasotwórczym jest sosna z domieszką buka, dębu, świerku, modrzewia i brzozy. Drugim co do ilości gatunkiem iglastym jest świerk, tworzący głównie drzewostany mieszane z udziałem sosny, buka, dębu i brzozy. Wśród gatunków liściastych najliczniej występuje buk tworzący drzewostany mieszane z udziałem sosny, świerka, dębu, brzozy i graba.

Powierzchnia lasów na terenie Powiatu Lęborskiego według stanu na 31.12.2015 r. wynosi 28 395 ha, z czego 27 300 ha to lasy publiczne (GUS).

Znaczącą rolę w kształtowaniu środowiska odgrywają także ekosystemy nieleśne występujące w postaci zbiorowisk naturalnych, półnaturalnych oraz zieleni urządzonej. Zbiorowiska naturalne to głównie zespoły roślinności wodnej, błotnej i szuwarowej występującej w rynnach jeziornych, w otoczeniu oczek wodnych i dolinach cieków.

Biorąc pod uwagę tereny zieleni, zgodnie z danymi GUS za rok 2014 na terenie Powiatu Lęborskiego znajduje się

- 8 parków spacerowo – wypoczynkowych o łącznej powierzchni 32,8 ha,
- 61 zieleńców o powierzchni 53,9 ha,
- 8,1 ha terenów zieleni ulicznej,
- 28,6 ha terenów zieleni osiedlowej,
- 18 cmentarzy o łącznej powierzchni 26,3 ha,
- 157,2 ha lasów gminnych.

3.9.1. Przyroda chroniona i jej zasoby

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2015 r. poz. 1651 ze zm.) przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Powiatu Lęborskiego występują zarówno formy obszarowe, takie jak: Natura 2000, park narodowy, rezerваты przyrody, obszar chronionego krajobrazu, jak i formy indywidualnej ochrony, takie jak np. pomniki przyrody.

Zgodnie z danymi GUS za rok 2014, powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie Powiatu Lęborskiego wynosi 19 596 ha, co stanowi około 28 % ogólnej powierzchni jednostki.

3.9.1.1. Natura 2000²

Na sieć Natura 2000 składają się dwa typy obszarów: obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO) oraz specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO). Podstawą programu Natura 2000 jest Dyrektywa Ptasia i Dyrektywa Siedliskowa. Wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony ptaków ma na celu protekcję populacji dziko występujących gatunków ptaków, utrzymanie i zagospodarowanie ich naturalnych siedlisk. Celem wyznaczenia specjalnych obszarów ochrony siedlisk jest ochrona siedlisk przyrodniczych, populacji i siedlisk roślin oraz zwierząt, a także odtworzenie siedlisk przyrodniczych lub właściwego stanu ochrony gatunków roślin lub zwierząt.

Na terenie Powiatu Lęborskiego najważniejszą, pod względem rangi, formą ochrony przyrody jest sieć NATURA 2000, a w jej ramach na omawianym terenie włączone do ochrony obszary to:

- **Pobrzeże Słowińskie (PLB 220003)** - obszar specjalnej ochrony ptaków,
- **Mierzeja Sarbska (PLH 220018)** - specjalny obszar ochrony,
- **Białe Błoto (PLH 220002)** - specjalny obszar ochrony,
- **Łebskie Bagna (PLH 220040)** - specjalny obszar ochrony,
- **Górkowski Las (PLH 220045)** - specjalny obszar ochrony,
- **Dolina Łupawy (PLH 220036)** - specjalny obszar ochrony,
- **Karwickie Źródlika (PLH 220071)** - specjalny obszar ochrony,
- **Ostoja Słowińska (PLH 220023)** - specjalny obszar ochrony.

Ponadto wody przybrzeżne Bałtyku o głębokości od 0 do 20 m zostały włączone do obszarów specjalnej ochrony ptaków **Przybrzeżne wody Bałtyku (PLB 990002)**. Jego granice rozciągają się na odcinku 200 km, poczynając od nasady Półwyspu Helskiego, a na Zatoce Pomorskiej kończąc. Dno morskie jest nierówne, deniwelacje sięgają 3 m.

Na obszarze zimują w znaczących ilościach 2 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG: nur czarnoszyi i nur rdzawoszyi. W okresie zimy występuje powyżej 1% populacji szlaku wędrówkowego lodówki, co najmniej 1% nurnika i uhli. W faunie bentosowej dominują drobne skorupiaki. Rzadko obserwowane są duże ssaki morskie - foki szare *Phoca hispida* i obrączkowane *Halichoerus grypus* oraz morświny *Phocaena phocaena*.

² - na podstawie Standardowych Formularzy Danych dla obszarów Natura 2000

Pobrzeże Słowińskie (PLB 220003)

Obszar o całkowitej powierzchni 21 819,43 ha chroni krajobraz i różnorodność form morfologicznych obserwowanych na Mierzei Gardneńsko - Łebskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m n.p.m., wędrujące w tempie 3 - 10 m rocznie), dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7 140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2 468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego Parku Narodowego, kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem.

W zagłębieniach międzywydmowych, zwanych polami deflacyjnymi, obserwowana jest pierwotna sukcesja roślinna, przebiegająca od inicjalnych zbiorowisk psamofilnych po bór bażynowy.

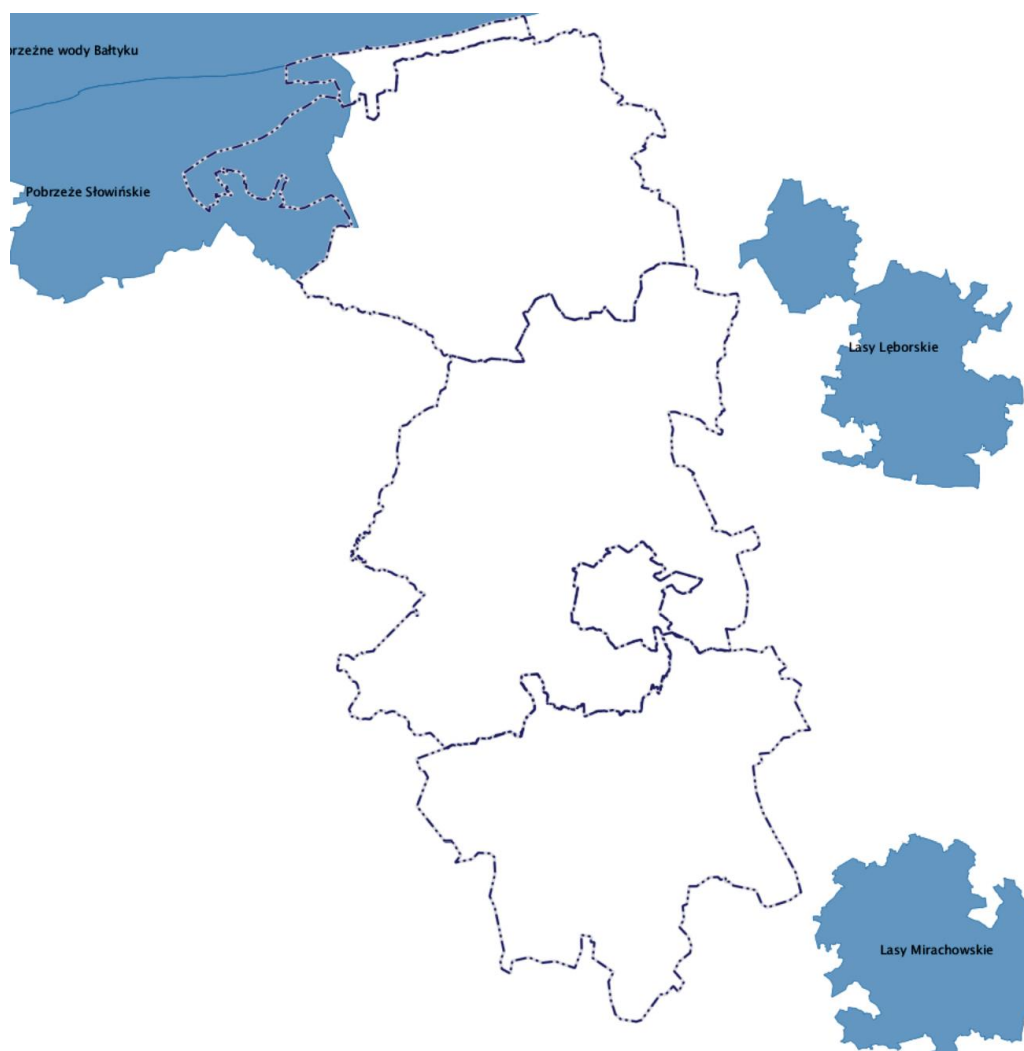
Jest to ważna ostoja ptasia o randze europejskiej. Obszar wpisany na listę obszarów Konwencji Ramsar, znajduje się w obrębie Słowińskiego Rezerwatu Biosfery.

Występuje tu co najmniej 25 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 15 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi. W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik, orzeł przedni, rybołów, puchacz, biegus zmienny, sieweczka obrożna.

W okresie wędrówek występuje co najmniej 1 % populacji szlaku wędrownego następujących gatunków ptaków: bielaczek, żuraw, gęś zbożowa i nurogęś; a w stosunkowo dużych zagęszczeniach występują gęś białoczelna i świstun.

Dokumentem regulującym status prawny obszaru jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków.

Lokalizację opisywanego obszaru chronionego względem Powiatu Lęborskiego przedstawiono na rycinie.

Ryc. 18. Lokalizacja obszaru NATURA 2000 (obszar specjalnej ochrony ptaków) na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

Mierzeja Sarbska PLH 220018

Obszar o całkowitej powierzchni 1 882,9 ha obejmuje wąską mierzeję między Bałtykiem, a kryptodepresyjnym Jeziorem Sarbsko, a ponadto samo jezioro, które jest jednym z 11 występujących w Polsce słonawowodnych jezior przybrzeżnych. Ostoja stanowi unikatowy kompleks wydmy wałowych i parabolicznych (w części ruchomych) z roślinnością stanowiącą kompleks zbiorowisk wydmy białych, wydmy szarych i wrzosowisk bażynowych, oraz zróżnicowanych wilgotnościowo borów bażynowych. Zagłębienia międzywydmowe są wypełnione płytkim torfem. Wykształcają się na nich unikatowe zbiorowiska roślinne wilgotnych zagłębień, m. in. zarośla woskownicy, przygielkowiska, mokre wrzosowiska wierzbowo - wrzościowe, mające w Polsce zanikające, nieliczne stanowiska. Oprócz dominujących borów bażynowych, występują tu bory bagienne, olsy i brzeziny bagienne. Znaczna część obszaru (ok. 30 % powierzchni) jest chroniona jako rezerwat przyrody „Mierzeja Sarbska”.

Dla analizowanego obszaru nie opracowano dotychczas planu ochrony, jednak jest on w trakcie opracowania.

Białe Błoto (PLH 220002)

Obszar o powierzchni 43,4 ha stanowi otoczone lasem torfowisko kotłowe, położony w krajobrazie sandrowym. W centralnej, wypiętrzającej się części torfowiska dominuje roślinność wysokotorfowiskowa. Stosunkowo dużą powierzchnię zajmują zbiorowiska dolinkowe. Na opisywanym terenie doskonale zachowało się typowo wykształcone torfowisko kotłowe z cennymi zbiorowiskami roślinnymi i bardzo dużymi populacjami rzadkich i ginących gatunków torfowiskowych. Można tu obserwować czynny proces torfotwórczy. Plan zarządzania dla obszaru chronionego nie został dotychczas opracowany.

Łebskie Bagna (PLH 220040)

Powierzchnia obszaru wynosi 211,5 ha. Ochroną objęte są dwa torfowiska bałtyckie (Czarne Bagno i Łebskie Bagno) położone w dolinie Łeby, w kompleksie zmeliorowanych torfowisk niskich. Każde z torfowisk częściowo, lecz w różnym stopniu, jest zdegradowane wskutek wieloletnich odwodnień, eksploatacji torfu, pożarów i zalesiania. Wierzchowiny torfowisk w części otwarte: na Łebskim Bagnie fragmenty żywego torfowiska wysokiego w stanie zastoju oraz bardzo dobrze regenerujące zbiorowiska mszarne w dobrze uwodnionych wyrobiskach poeksploatacyjnych. Na Czarnym Bagnie brak jest nienaruszonych mszarów wysokotorfowiskowych. Zbocza kopuł obu torfowisk opanowane przez bory bagienne ze spontanicznym lub nasadzanym drzewostanem. Dla opisanego obszaru nie przygotowano dotychczas planu zarządzania.

Górkowski Las PLH 220045

Obszar o całkowitej powierzchni 99,3 ha, obejmuje swym zasięgiem silnie zniekształcony kompleks boru i brzeziny bagiennej, porastający dawne torfowisko typu bałtyckiego w dolinie Łeby wydzielony jako rezerwat przyrody.

Dla analizowanego obszaru opracowano Plan Zadań Ochronnych (2011 r.).

Dolina Łupawy (PLH 220036)

Dolina Łupawy obejmuje powierzchnię 5 508,6 ha. Obszar obejmuje doliny rzek Łupawy i Bukowiny od wypływu z jez. Jasień. W granicach obszaru występują:

- naturalne, głębokie koryta rzeczne Łupawy i Bukowiny - źródliska i niewielkie potoki (dopływy),
- rozległe obszary łągu o podgórskim charakterze *Carici remotae-Fraxinetum* na zboczach doliny, jak również grądy dębowo-grabowe *Stellario-Carpinetum* w wielu wąwozach oraz buczyny *Luzulo-Fagetum* i *Asperulo-Fagetum*,
- podmokłe łąki, torfowiska przejściowe i wysokie, oraz dystroficzne jeziora w bezodpływowych obszarach.

Są to jednocześnie ważne siedliska fauny, niezwykle tu bogatej. Dodatkową wartość stanowią:

- górski i podgórski charakter rzek,
- jedno z największych skupisk źródeł na Pomorzu,
- duże kompleksy łągów o podgórskim charakterze,
- liczne rzadkie i zagrożone gatunków roślin z Polskiej Czerwonej Księgi,
- bardzo liczna populacja słodkowodnego glonu *Hildenbrandtia rivularis*, świadcząca o czystości wód,
- cenne gatunki ryb łososiowatych,
- siedliska ptaków drapieżnych oraz ptaków wodno-błotnych i terenów łąk,

- malowniczy krajobraz z rozległymi kompleksami lasów.
Obszar nie posiada aktualnego planu zarządzania.

Karwickie Źródlika (PLH 220071)

Powierzchnia obszaru wynosi 371,78 ha. Ochroną objęty jest obszar ze źródłami dającymi m.in. początek rzece Unieszynce oraz częściowo leśny teren, z obecnością siedlisk przyrodniczych i licznymi źródłami, zasilającymi strumienie płynące kilkoma rynkami. Najcenniejszym obiektem jest cyrk źródłowy wraz z otoczeniem, powstały w wyniku erozji wstecznej, z intensywnym wypływem wód podziemnych spod stromych zboczy.

Kopułę źródłową zajmuje dawne torfowisko, obecnie porożcinane przez strumienie i pokryte przez płat zbiorowiska w typie łągu jesionowo - olszowego. Zbocza zajmują fitocenozy zespołów leśnych: kwaśnej buczyny niżowej, żyznej buczyny niżowej oraz grądu subatlantyckiego. W dolinach z ciekami obecne są płaty łągów, część terenów leśnych zajmuje rozległy płat kwaśnej dąbrowy. Teren jest bogaty w szereg gatunków roślin i niektórych zwierząt rzadkich i chronionych oraz wykazuje wysokie walory krajobrazowe.

Obecne są tu inne źródlika, dające początek drobnym ciekom oraz zatorfione zagłębienia.

Obszar nie posiada aktualnego planu zarządzania.

Ostoja Słowińska PLH 220023

Obszar o całkowitej powierzchni 32 955,3 ha chroni krajobraz i różnorodność form morfologicznych obserwowanych na Mierzei Gardneńsko - Łebskiej, w tym unikatowe barchany nadmorskie (do 40 m n.p.m., wędrujące w tempie 3 - 10 m rocznie), dwa największe słonawe przymorskie jeziora: Łebsko (7 140 ha, maks. gł. 6,3 m) oraz Gardno (2 468 ha, maks. gł. 2,6 m) wraz z przylegającymi łąkami, torfowiskami, lasami i borami bagiennymi. Łącznie, w skład obszaru wchodzi: główny kompleks Słowińskiego Parku Narodowego (wraz z włączonymi do Parku w 2004 r. wodami morskimi), kompleks Rowokół i koryto rzeki Łupawy łączącej Rowokół z głównym kompleksem.

W zagłębieniach międzywydmowych, zwanych polami deflacyjnymi, obserwowana jest pierwotna sukcesja roślinna, przebiegająca od inicjalnych zbiorowisk psammofilnych po bor bażynowy.

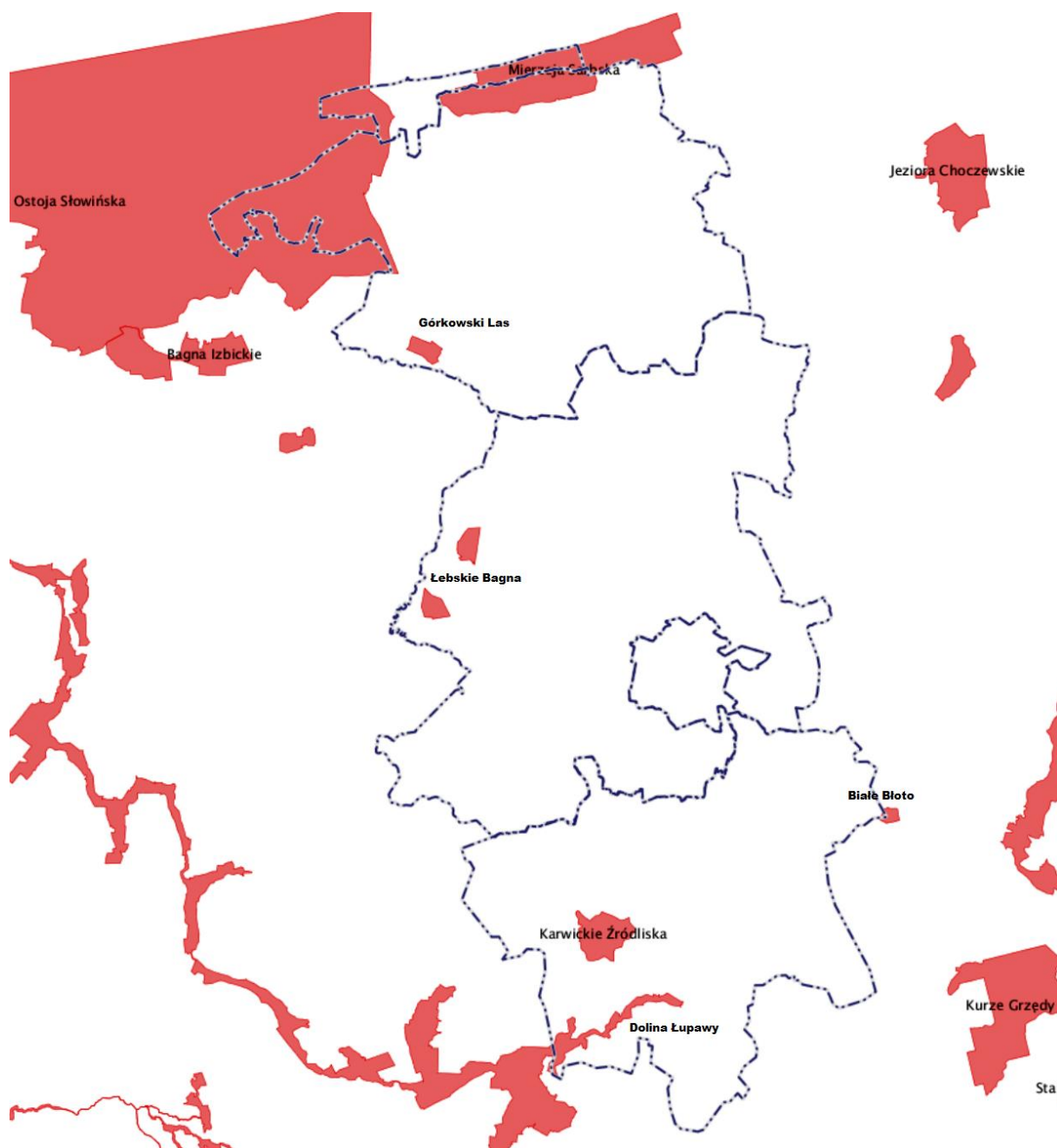
Jest to ważna ostoja ptasia o randze europejskiej. Obszar wpisany na listę obszarów Konwencji Ramsar; znajduje się w obrębie Słowińskiego Rezerwatu Biosfery.

Występuje co najmniej 28 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 11 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). W okresie lęgowym obszar zasiedla co najmniej 1 % populacji krajowej następujących gatunków ptaków: bielik, orzeł przedni, rybołów, puchacz, biegus zmienny, sieweczka obrożna, a w stosunkowo wysokim zagęszczeniu występuje błotniak łąkowy, kormoran czarny.

W okresie wędrówek występuje co najmniej 1 % populacji szlaku wędrownego następujących gatunków ptaków: bielaczek, żuraw, gęś zbożowa i nurogęś; w stosunkowo dużych zagęszczeniach występują gęś białoczelna i świstun.

Dla analizowanego obszaru nie opracowano dotychczas planu ochrony.

Lokalizację sieci specjalnych obszarów ochrony Natura 2000 na terenie Powiatu Lęborskiego przedstawiono na rycinie.

Ryc. 19. Lokalizacja obszarów NATURA (specjalnych obszarów ochrony) na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

3.9.1.2. Słowiński Park Narodowy

Na terenie Powiatu Lęborskiego szczególnie istotną formą ochrony przyrody jest Słowiński Park Narodowy (SPN).

Dokumentem powołującym analizowany obszar chroniony jest Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 września 1966 r. w sprawie utworzenia Słowińskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1996 r., Nr 42, poz. 254).

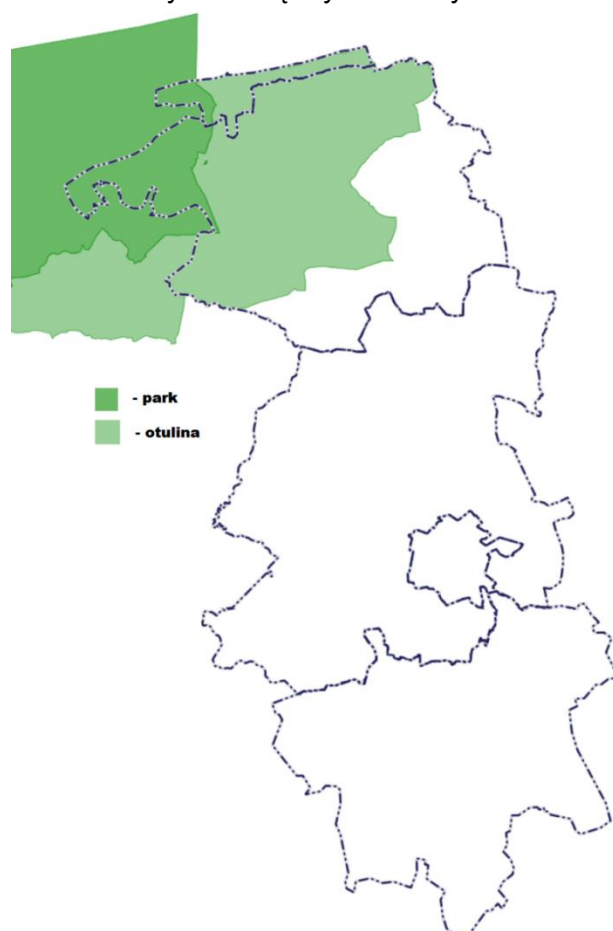
Zgodnie z dokumentem powołującym obszar SPN wynosił 18 069 ha. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 marca 2004 r. (Dz. U. z 2004 r., Nr 43 poz. 390) zainicjowało funkcjonowanie SPN na obszarze 32 744 ha, w tym 21 572 ha położonych

w województwie pomorskim w części lądowej oraz 11 171 ha wód przybrzeżnych Morza Bałtyckiego, a więc w postaci powierzchniowo zbliżonej do pierwotnych założeń projektowych. Dokument ten określił również granice otuliny Parku, której powierzchnia wynosi 30 220 ha. Obszar położony jest na terenie dwóch powiatów: słupskiego i lęborskiego.

Charakterystycznymi elementami Parku są przymorskie jeziora, bagna, łąki, torfowiska, nadmorskie bory i lasy, a przede wszystkim wydmy pas mierzei z ruchomymi wydrami. Na terenie Parku występują zbiorowiska wydmore, torfowiskowe, łąkowe i leśne. Odnaleźć tu można naturalne ciągi sukcesyjne, od roślin pionierskich pojawiających się na plażach do typowych nadmorskich borów bażynowych. Występuje np. wydmuchrzyca piaszkowa, a innymi gatunkami pionierskimi są rukwiel nadmorska i honkenia piaszkowa. Spośród lasów Parku 80 % stanowią bory.

Ogółem na terenie analizowanego obszaru występuje około 920 gatunków roślin naczyniowych, 165 gatunków mszaków, 500 gatunków glonów, 424 gatunków grzybów, z których 46 jest objętych ochroną ścisłą, a 15 częściową. Wśród charakterystycznych dla Parku wyróżnić można takie gatunki jak: widłak torfowy, mikołajek nadmorski, zimozioł północny, rosiczka okrągłolistna, turzyca piaszkowa, długosz królewski, poryblin jeziorny czy malina moroszka.

W 1977 r. SPN został włączony przez UNESCO do sieci Światowych Rezerwatów Biosfery, a w 1995 r. wpisany na listę terenów chronionych Konwencją Ramsarską dotyczącą obszarów wodno - błotnych o międzynarodowym znaczeniu przyrodniczym.

**Ryc. 20. Lokalizacja Słowińskiego Parku Narodowego
na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego**

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

3.9.1.2. Rezerваты przyrody

Rezerwat przyrody według Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (art. 13 ust. 1) obejmuje: *"zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym - ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi"*.

Uznanie za rezerwat następuje w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Wykaz rezerwatów przyrody Powiatu Lęborskiego przedstawiono w formie tabelarycznej.

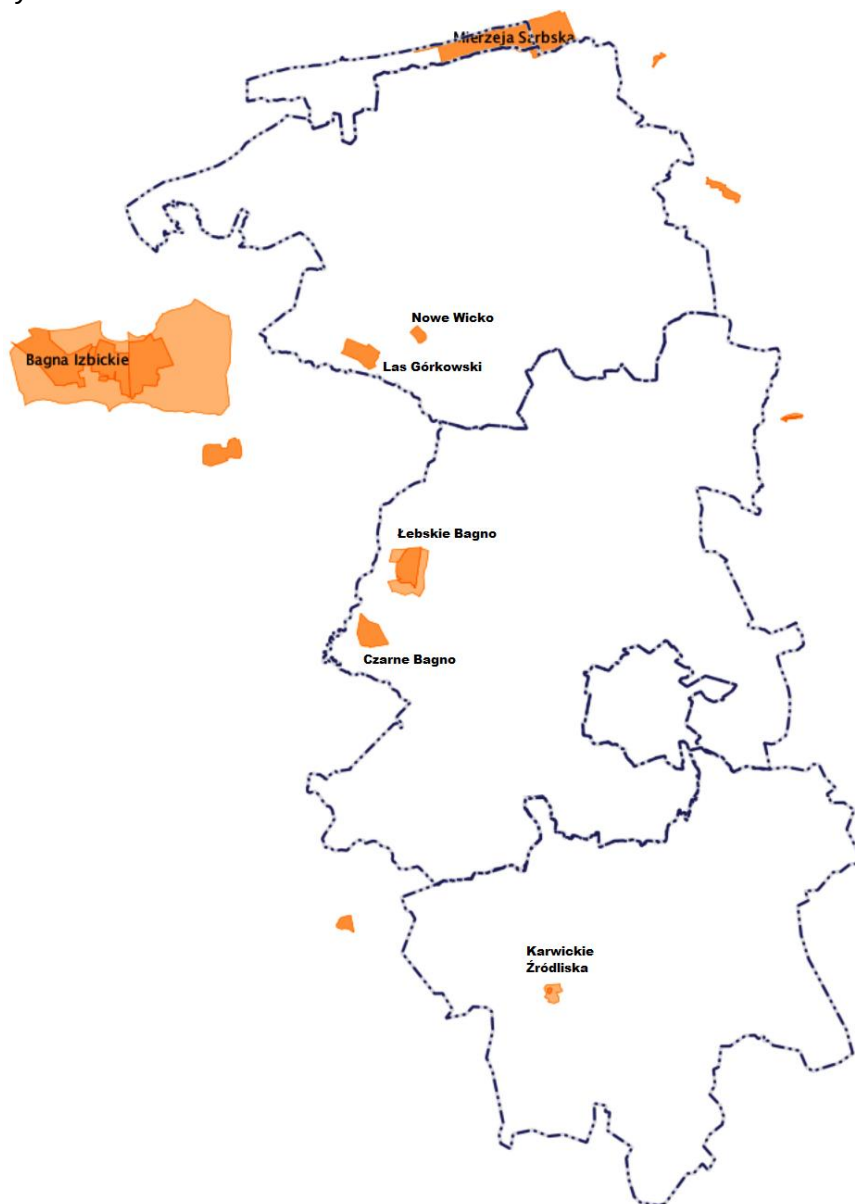
Tabela 28. Ewidencja rezerwatów przyrody na terenie Powiatu Lęborskiego

Lp.	Nazwa rezerwatu	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Powierzchnia (ha)	Cel ochrony
1	Mierzeja Sarbska	15.12.1976 r.	Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r.	546,95	zachowanie naturalnych nawydmowych i bagiennych zbiorowisk roślinnych, wykształconych w specyficznych warunkach wąskiej mierzei nadmorskiej
2	Las Górkowski	01.07.1984 r.	Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r.	99,36	zachowanie torfowiska ze starodrzewem sosny oraz charakterystycznych dla gleb torfowych zbiorowisk roślinnych
3	Nowe Wicko	01.07.1984 r.	Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wykazu rezerwatów przyrody województwa pomorskiego ustanowionych przed dniem 31 grudnia 1998 r.	24,49	zachowanie zarastającego jeziora z naturalnymi zespołami roślinnymi oraz stanowiska woskownicy europejskiej na południowo-wschodniej granicy zasięgu
4	Czarne Bagno	11.05.2006 r.	Rozporządzenie Nr 50/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 3 kwietnia 2006 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Czarne Bagno" (Dz. Urz. z 2006 r. Nr 44, poz. 876)	102,86	zachowanie fragmentów rozległego torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi, wrzosowiskowymi, bagiennymi, wodnymi i leśnymi
5	Łebskie Bagno	11.05.2006 r.	Rozporządzenie Nr 51/06 Wojewody Pomorskiego z dnia 3 kwietnia 2006 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Łebskie Bagno" (Dz. Urz. z 2006 r. Nr 44, poz. 875)	111,54	jest zachowanie torfowiska wysokiego typu bałtyckiego z występującymi na nim ekosystemami mszarnymi,

Lp.	Nazwa rezerwatu	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Powierzchnia (ha)	Cel ochrony
					wrzosowiskowymi i leśnymi
6	Karwickie Źródłiska	16.08.2007 r.	Rozporządzenie Nr 24/2007 Wojewody Pomorskiego z dnia 9 lipca 2007 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Karwickie Źródłiska"	3,22	zachowanie obszaru źródłiskowego wraz z otaczającym lasem oraz z charakterystycznymi, rzadkimi i chronionymi gatunkami roślin

Źródło: www.crforp.gdos.gov.pl

Lokalizację rezerwatów przyrody na terenie Powiatu Lęborskiego przedstawiono w formie ryciny.

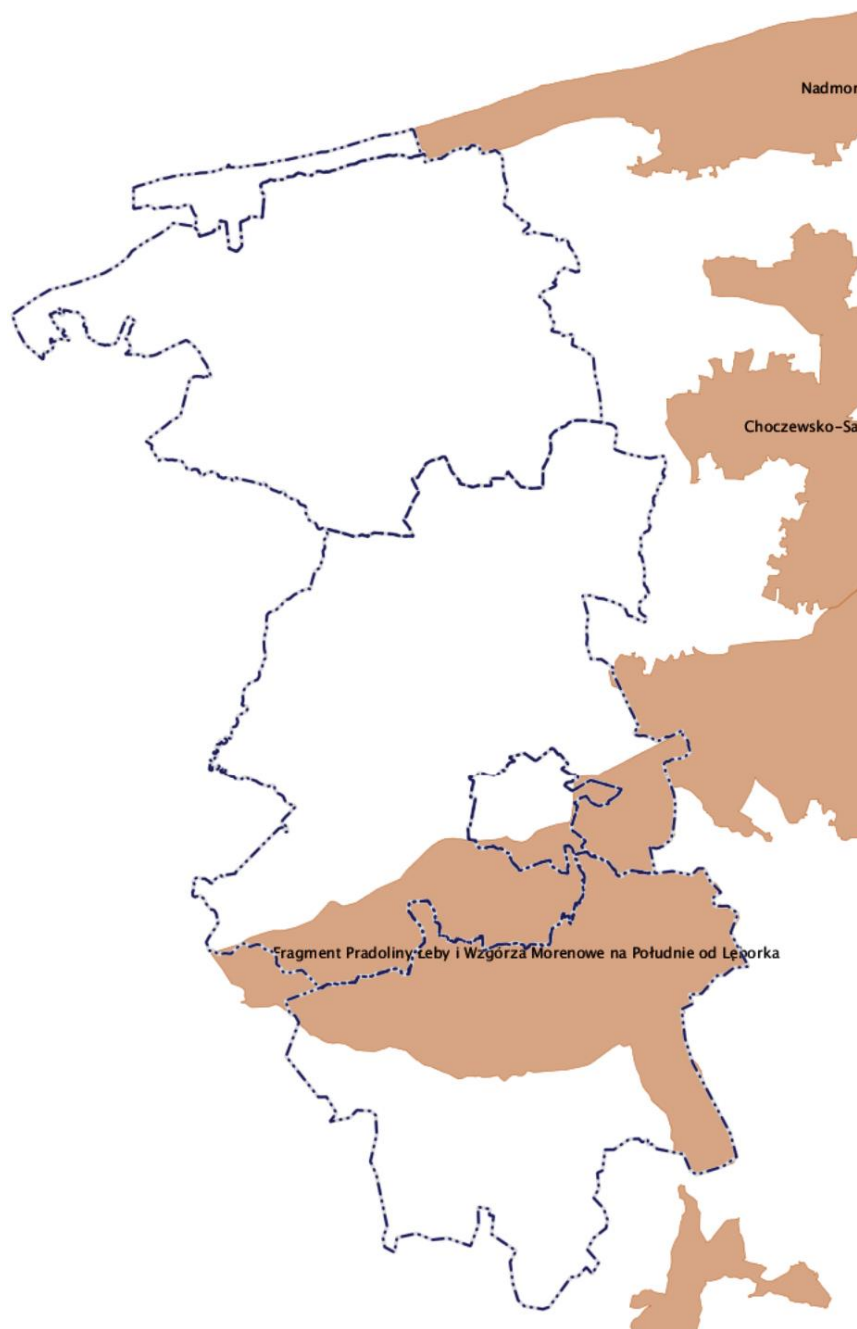
Ryc. 21. Lokalizacja rezerwatów przyrody na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

Źródło: www.geoservis.gdos.gov.pl

3.9.1.4. Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Fragment Pradoliny Łeby ze Wzgórzami Morenowymi na Południe od Lęborka o powierzchni 16 731 ha położony jest w mezoregionach Pradolina Łeby-Redy i Pojezierze Kaszubskie. W większości jest to obszar pagórkowaty położony w zasięgu zlodowacenia Bałtyckiego fazy pomorskiej. Stąd też charakteryzuje się wyraźną rzeźbą młodoglacjalną z licznymi jeziorami w zagłębieniach terenu. Urozmaicenie krajobrazu podkreśla szeroka pradolina Łeby na północy oraz przełomy rzek płynących z południa. Wzgórza morenowe porośnięte są lasami o urozmaiconym składzie gatunkowym i zróżnicowanej strukturze wiekowej. Gatunkami lasotwórczymi są tu sosna, buk, dąb, świerk oraz olsza i brzoza. Wartość krajoznawczą obszaru podnosi miasto Lębork. Stanowi ono cenny zespół zabytkowy jako średniowieczna twierdza miejska ze znacznymi pozostałościami gotyckich fortyfikacji oraz innymi zabytkami architektury sakralnej (kościół św. Jakuba) i świeckiej (zamek krzyżacki i młyn). W zachodniej części obszaru usytuowany jest rezerwat Grodzisko Runowo w którym wczesnośredniowieczne dobrze zachowane grodzisko słowiańskie jest porośnięte starodrzewiem bukowo – dębowym. Wyznaczenie granic opisanego obszaru reguluje obecnie Uchwała Nr 1161/XLVII/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim

Lokalizację opisanej formy ochrony przyrody przedstawiono w formie ryciny.

Ryc. 22. Lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu na tle granic gmin Powiatu Lęborskiego

Źródło: www.geoserwis.gdos.gov.pl

3.9.1.5. Pomniki przyrody i użytki ekologiczne

Celem ochrony pomników przyrody jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska na terenie Powiatu Lęborskiego zlokalizowane są 123 pomniki przyrody. Są to głównie pojedyncze drzewa lub ich skupiska.

Na terenie Powiatu Lęborskiego zlokalizowane są także użytki ekologiczne: Wąska Łączka, Ciągi Słonek, Trójkątna Łączka, Storczykowa Łąka, Margłowa Łąka, Sarnia Łąka, Oskowskie Szuwary, Łąka nad Jeziorem Oskowskim, Rozlewiska Jeziora Święte, Długa

Łączka, Karwicka Łąka, Nad Grązelowym Jeziolem, Nad Rzeką Unieszynką, Torfowa Łąka, Łąka nad Torowiskiem, Kostroga. Celem wskazania tych obszarów jako użytki ekologiczne jest zachowanie zróżnicowanych biocenoz (łąkowych, szuwarowych) i cennych gatunków.

3.9.2. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

Następna tabela przedstawia analizę SWOT dla obszaru interwencji zasoby przyrodnicze.

Tabela 29. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	- występowanie powierzchniowych form ochrony przyrody o dużej wartości dla siedlisk i gatunków, - objęcie ochroną prawną indywidualnych form ochrony przyrody o dużej wartości przyrodniczej, - pielęgnacja terenów zieleni urządzonej, - brak dużej ilości zakładów przemysłowych emitujących zanieczyszczenia.	- masowy ruch turystyczny będący zagrożeniem dla ochrony przyrody, - w wielu przypadkach brak szczegółowej dokumentacji (plany zarządzania) dla wyznaczonych obszarów chronionych, - fragmentacja siedlisk spowodowana ekspansją osadnictwa i rozbudową szlaków komunikacyjnych, - brak całościowej i aktualnej, specjalistycznej inwentaryzacji przyrodniczej.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	- ograniczanie lokalnych źródeł zanieczyszczeń powietrza, gleby i wód, - właściwa pielęgnacja szaty roślinnej, wzbogacanie gleb środkami glebotwórczymi (kompost), - przebudowa drzewostanów w kierunku bardziej odpornych na zanieczyszczenia gatunków oraz uzupełnienia gatunkami rodzimymi, - zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa pożarowego obszarów leśnych.	- zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, gleby i wód, - degradacja gleb, - pożary lasów, - wypalanie traw, - brak funduszy na inwestycje zmierzające do poprawy stanu fauny i flory, - wzrost natężenia ruchu rekreacyjnego.

Źródło: opracowanie własne

Do zagrożeń i degradacji zasobów przyrodniczych na terenie Powiatu Lęborskiego należy zaliczyć:

- silna presja ze strony ruchu turystycznego, powodująca płoszenie zwierząt, zadeptywanie roślinności, niszczenie roślinności wydymowej w strefie brzegowej,
- fragmentacja kompleksów leśnych, ograniczony udział wód powierzchniowych w południowej części Powiatu, co wpływa na ograniczone możliwości tworzenia siedlisk i rozmnażania gatunków roślin i zwierząt,
- zrzuty ścieków do wód powierzchniowych, powodujące degradację niewielkich zbiorników wodnych i cieków oraz ich eutrofizację,
- negatywny wpływ działalności antropogenicznej - uproszczenie struktury krajobrazowej,
- ekspansję zabudowy mieszkalnej,
- emisję zanieczyszczeń z transportu,
- nasadzenia gatunków obcych siedliskowo.

3.10. ZAGROŻENIA POWAŻNYMI AWARIAMI

Poważne awarie obejmują skutki dla środowiska powstałe w wyniku awarii przemysłowych i transportowych z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych. Zapobieganie poważnym awariom w odniesieniu do przemysłu wykorzystującego niebezpieczne substancje chemiczne ma ogromne znaczenie ekonomiczne i decyduje o jego wizerunku i akceptacji w społeczeństwie. W ustawie Prawo ochrony środowiska, określone zostały podstawowe zasady zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom przemysłowym, podmioty, których dotyczą wprowadzone przepisy, oraz ich obowiązki i zadania, a także główne procedury i dokumenty.

Zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska mianem poważnej awarii określa się zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

W przypadku wystąpienia awarii Powiat Lęborski oraz inne organy administracji mają obowiązek zabezpieczenia środowiska przed awariami. Główne obowiązki administracyjne ciążyą na władzach wojewódzkich i Straży Pożarnej.

Zgodnie z zaplanowanym budżetem na rok 2016 Powiat Lęborski dofinansowuje Państwową Straż Pożarną w Lęborku w kwocie 90 tys. zł przy czym 70 tys. zł przeznaczone jest na przebudowę placu manewrowego, a pozostała kwota na zakup aparatów tlenowych.

Zagrożenie w postaci wystąpienia poważnej awarii przemysłowej jest niskie, ze względu na brak na terenie jednostki zakładów o zwiększonym ryzyku bądź o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej. Analiza zarejestrowanych zdarzeń wskazuje, iż najmniej awarii występuje na terenie zakładów zakwalifikowanych do grup dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii. Zakłady te objęte ustawowym obowiązkiem kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska z określoną częstotliwością, posiadają również wdrożony system bezpieczeństwa oraz procedury przeciwdziałania poważnym awariom.

Należy jednak stwierdzić, że na terenie Powiatu Lęborskiego nie występują zakłady o zwiększonym ryzyku bądź o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej.

Innym typem zagrożeń na tym terenie są zagrożenia pochodzące z komunikacji. W efekcie dużego i stale rosnącego natężenia przewozów materiałów, stanu technicznego dróg oraz niejednokrotnie fatalnego stanu technicznego taboru ciężarowego rośnie ryzyko zagrożenia. Niebezpieczeństwo wystąpienia awarii na terenie Powiatu Lęborskiego stwarza transport samochodowy substancji niebezpiecznych. W większości przypadków, transport ten dotyczy paliw płynnych. Szczególne zagrożenia występują na drogach o największym ruchu tego typu przewozów.

3.10.1. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

W następnej tabeli przedstawiono **analizę SWOT** dla obszaru interwencji zagrożenia poważnymi awariami.

Tabela 30. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami

	Mocne strony	Słabe strony
Czynniki wewnętrzne	– brak na terenie Powiatu Lęborskiego zakładów o zwiększonym ryzyku bądź o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej, – wg rejestru GIOŚ na terenie Powiatu Lęborskiego nie odnotowano zdarzeń o znamionach poważnej awarii i poważnej awarii przemysłowej, – niewielka ilość podmiotów narażonych na wystąpienie awarii (np. stacja benzynowa).	– znaczne natężenie ruchu tranzytowego (samochodowego) przez obszar Powiatu, – duża możliwość zanieczyszczenia środowiska poprzez wyciek substancji niebezpiecznych w ciągu ważnych szlaków komunikacyjnych, lub podczas zdarzeń drogowych.
	Szanse	Zagrożenia
Czynniki zewnętrzne	– opracowywanie przez prowadzących zakłady przemysłowe planów operacyjno-ratowniczych oraz zewnętrznych planów operacyjno-ratowniczych przez Komendanta Wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.	– duże natężenie ruchu samochodowego na szlakach komunikacyjnych zwiększające zagrożenie wystąpienia awarii.

Źródło: opracowanie własne

3.11. SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI DOTYCHCZASOWEGO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

W zakresie obszaru interwencji **ochrona klimatu i jakości powietrza** w ostatnim dwuletnim okresie obowiązywania POŚ przedstawiono szereg działań zmierzających do poprawy jakości powietrza i zapobiegania negatywnym zjawiskom. Realizowane zadania polegały na sukcesywnej modernizacji systemów grzewczych, podłączeniu kolejnych gospodarstw domowych do sieci gazowej oraz ograniczeniu źródeł niskiej emisji. Wspierano również działania inwestycyjne w zakresie ochrony powietrza m.in. poprzez modernizację i wprowadzanie technologii środowiskowych w produkcji i wytwarzaniu energii cieplnej. Przeprowadzone remonty i termomodernizacje obiektów wpłynęły na ograniczenie wielkości emisji zanieczyszczeń. Prowadzono również działania celem opracowania niezbędnej dokumentacji w zakresie ochrony powietrza.

W obszarze interwencji **pola elektromagnetyczne** zadania polegające na ochronie mieszkańców przed nadmiernym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych skupiały się na realizacji polityki przestrzennej ograniczającej użytkowanie obszarów wokół obiektów i instalacji, planowanie realizacji nowych linii energetycznych przy zastosowaniu linii kablowych oraz sukcesywnym monitorowaniu poziomu pól elektromagnetycznych. W efekcie, na terenie Powiatu Lęborskiego pomiary prowadzone przez WIOŚ nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów wartości pól elektromagnetycznych.

W zakresie **gospodarowania wodami** Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Gdańsku prowadził badania jakości wód powierzchniowych i podziemnych. W zakresie działań informacyjnych i koordynacji osłony przeciwpowodziowej podmiotem odpowiedzialnym jest RZGW. Dla skutecznej ochrony przeciwpowodziowej i właściwego kształtowania stosunków wodnych na bieżąco prowadzi się konserwację rowów melioracyjnych i cieków.

Obszar interwencji **gospodarka wodno – ściekowa** jest istotnym elementem działalności prośrodowiskowej. W ramach realizacji dotychczasowego POŚ realizowano takie zadania jak: rozwój sieci wodociągowej, rozbudowa sieci i urządzeń kanalizacyjnych, wykonanie udrożeń poszczególnych terenów, budowę i modernizację kanalizacji. W efekcie wg stanu na rok 2014 z sieci wodociągowej korzysta 94,0 % mieszkańców, a z sieci kanalizacyjnej korzysta 75,8 % mieszkańców. Na terenie Powiatu Lęborskiego na podstawie uchwał Zarządu Województwa Pomorskiego wyznaczono dwie aglomeracje kanalizacyjne.

W zakresie obszaru interwencji **gleby** prowadzone działania zmierzały do ograniczenia negatywnego oddziaływania procesów gospodarczych na środowisko glebowe. Powiat Lęborski dysponuje dużą ilością terenów użytkowanych rolniczo, dlatego badania zawartości składników pokarmowych w glebie czy stopnia ich zakwaszenia prowadzone przez Okręgową Stację Chemiczno – Rolniczą są konieczne.

W obszarze interwencji **zasoby przyrodnicze** działania przebiegały wielokierunkowo. W zakresie terenów zieleni zadania zmierzały do kształtowania istniejących obszarów oraz przeciwdziałaniu ich degradacji. Działania zmierzały również do promowania i stosowania nowoczesnych technologii i zwiększenia efektywności energetycznej gospodarki, celem zmniejszenia materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości produkcji.

W celu zmniejszenia **zagrożenia poważnymi awariami** do celów szybkiego reagowania w przypadkach kryzysowych oraz sytuacjach nadzwyczajnych niezbędne jest dofinansowanie wyspecjalizowanych jednostek. Dopuszaenie w sprzęt do wykrywania i dokładnej lokalizacji miejsca awarii, likwidacji i analizy skutków wydarzenia minimalizują skutki występujących zdarzeń. Ważna jest również akcja informacyjno – edukacyjna w zakresie zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii. Na terenie Powiatu Lęborskiego nie występują zakłady o dużym lub zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.

W obszarze interwencji **gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów** gminy wchodzące w skład Powiatu Lęborskiego realizują zadania nałożone ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach dzięki wyłonionemu w drodze przetargu podmiotowi odbierającemu odpady komunalne od właścicieli nieruchomości. Odbiór odpadów komunalnych prowadzony jest z uwzględnieniem odpadów problemowych. Na bieżąco prowadzi się likwidację „dzikich wysypisk” oraz wywóz odpadów ze sprzątania ulic na składowisko. Na terenie Powiatu Lęborskiego funkcjonuje jedna z regionalnych

instalacji przetwarzania odpadów komunalnych - Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. „Czysta Błękitna Kraina” w Czarnówku.

3.12. SYNTETYCZNY OPIS UWARUNKOWAŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH MAJĄCYCH WPŁYW NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE POWIATU LĘBORSKIEGO

Uwarunkowania wewnętrzne mające wpływ na środowisko przyrodnicze Powiatu Lęborskiego zostały szczegółowo opisane w poszczególnych rozdziałach tematycznych niniejszego opracowania.

Powiat Lęborski posiada korzystne połączenie komunikacyjne, ze względu na lokalizację na szlaku drogi krajowej nr 6. Położenie tranzytowe wpływa jednak na jakość powietrza i poziom hałasu. W związku z występującymi przekroczeniami standardów jakości powietrza, niezbędne jest podjęcie odpowiednich działań. Poprawa jakości powietrza zapewne wyniknie z wprowadzania odnawialnych źródeł energii oraz ograniczania tzw. niskiej emisji, czyli zanieczyszczeń powstających podczas spalania surowców tradycyjnych w piecach CO.

Nadmorskie położenie wpływa na atrakcyjność terenu dla turystyki. Oprócz czystych, piaszczystych plaż, na uwagę zasługują inne walory przyrodnicze i krajobrazowe – duże kompleksy leśne, liczne jeziora, zróżnicowana rzeźba terenu. Powiat jest również dobrym miejscem dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i lokalizacji działalności gospodarczej.

Rozwój rolnictwa na terenie opisywanego obszaru determinowany jest czynnikami klimatycznymi. W tym zakresie głównym zagrożeniem jest występowanie w ostatnich latach długotrwałych susz i ekstremalnych zjawisk pogodowych. Wpływa to również na jakość i stan funkcjonujących obszarów cennych przyrodniczo. W granicach opisywanej jednostki funkcjonują zarówno powierzchniowe formy ochrony przyrody, jak również indywidualne twory przyrody o dużej wartości przyrodniczej - pomniki przyrody.

Należy podkreślić, że gminy miejskie (Lębork i Łeba) posiadają dobrze rozwiniętą sieć wodociągową i kanalizacyjną. Za szybko rozwijającym się budownictwem mieszkaniowym, nie nadąża rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej na obrzeżach tych miast, a także na obszarach wiejskich. Nie wszystkie miejscowości zostały wyposażone w sieć kanalizacyjną, gdyż często w zabudowie rozproszonej budowa sieci kanalizacyjnej nie znajduje uzasadnienia ekonomicznego. Takie nieruchomości powinny zostać wyposażone w przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Gminy Powiatu Lęborskiego konsekwentnie doskonalą system odbioru odpadów poprzez zapewnienie możliwości prowadzenia prawidłowej segregacji odpadów komunalnych oraz kierowania odpadów do odpowiednich instalacji zapewniających wysokie, wymagane prawem poziomy odzysku.

Na tle uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych warto wymienić najważniejsze problemy oraz największe sukcesy Powiatu Lęborskiego na polu kształtowania i ochrony środowiska. Przedstawiono je w kolejnych tabelach.

Tabela 31. Najważniejsze problemy Powiatu Lęborskiego z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu

Stan aktualny	Cel poprawy
Przekroczenia dopuszczalnych norm powietrza w zakresie stężeń benzo(α)pirenu oraz pyłu PM 10	Brak przekroczeń
Brak pełnego skanalizowania Powiatu	Objęcie wszystkich mieszkańców siecią kanalizacyjną, tam gdzie znajduje to uzasadnienie ekonomiczne i ekologiczne
Dominacja indywidualnych, tradycyjnych pieców na paliwa stałe	Stopniowe podłączanie nieruchomości do sieci gazowej, dotowanie wymiany przestarzałych źródeł ogrzewania na ekologiczne
Duży udział ruchu tranzytowego na terenie Miasta Lęborka. W przypadku wskaźników krótkookresowych (LAeq D, LAeq N) przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu wystąpiły w punktach pomiarowych zlokalizowanych na terenie Lęborka w rejonie ulic Gdańskiej, Armii Krajowej oraz przy ulicy 1 Armii Wojska Polskiego.	Wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w organizacji ruchu, w tym budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 6 w celu wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza obszar zwartej zabudowy miast i miejscowości
Mała liczba instalacji OZE na terenie Powiatu	Zwiększenie udziału OZE

Źródło: opracowanie własne

Tabela 32. Najważniejsze sukcesy Powiatu Lęborskiego z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu

Uwarunkowania lub podjęte zadania w przeszłości	Stan aktualny	Zadania mające na celu utrzymanie dobrego stanu
Opracowanie dokumentów strategicznych z zakresu ochrony powietrza: Programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2015 – 2020 z perspektywą na lata następne, planów gospodarki niskoemisyjnej gmin	Ustalenie założeń przedmiotowych dokumentów	Realizacja zamierzonych działań w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery oraz wdrożenia strategii niskoemisyjnych i ograniczających zużycie energii
Objęcie wyznaczonych obszarów zasięgiem dwóch aglomeracji kanalizacyjnych: Łeba i Lębork.	Podjęcie realizacji przyjętych założeń w celu zapewnienia właściwego zagospodarowania nieczystości ciekłych	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w celu objęcia wszystkich mieszkańców włączonych do aglomeracji kanalizacyjnej zasięgiem sieci kanalizacyjnej
Uwzględnianie w dokumentach planistycznych oddziaływania pól elektromagnetycznych	Brak przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych	Utrzymanie osiągniętych wyników
Modernizacja sieci wodociągowej	Jakość wody dostarczanej siecią wodociągową spełnia wymagane normy	Bieżąca konserwacja i modernizacja sieci wodociągowej
Podjęcie budowy nowoczesnego systemu gospodarki odpadami w ramach projektu „Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. „Czysta Błękitna Kraina”	Objęcie właścicieli nieruchomości zorganizowanym odbiorem odpadów	Dalsze doskonalenie systemu gospodarki odpadami w celu spełnienia wymagań prawnych

Źródło: opracowanie własne

IV. CELE PROGAMU OCHRONY ŚRODOWISKA, ZADANIA I ICH FINANSOWANIE

4.1. WPROWADZENIE

W celu realizacji przyjętego założenia konieczne jest wyznaczenie szczegółowych zadań w poszczególnych obszarach interwencji, po wykonaniu których ma nastąpić poprawa stanu i jakości danego elementu środowiska, bądź będzie utrzymywany dobry stan o ile aktualnie taki został zdiagnozowany. W ramach tych wytycznych zaplanowano konkretne zadania ekologiczne, czyli przedsięwzięcia bądź czynności organizacyjno-administracyjne prowadzące do realizacji wyznaczonych celów ekologicznych i kierunków interwencji. Poprzez realizację tych działań ekologicznych można będzie osiągnąć wymierną poprawę środowiska przyrodniczego w wyznaczonych obszarach interwencji, mierzoną za pomocą wskaźników środowiskowych (mierników realizacji).

Realizując lokalną politykę ochrony środowiska, niniejszy program ochrony środowiska, a w nim harmonogram realizacyjny, sporządzony został z uwzględnieniem celów zawartych w strategiach i programach (operacyjnych i rozwoju), wynikających z ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 20146 r., poz. 383).

Zaplanowane działania będą realizowane przez Powiat Lęborski lub przez jednostki działające na tym terenie oraz w regionie. Jednostka będzie w nich pełnić funkcje nadzoru działalności, będzie wspierać działalność w charakterze administracyjnym lub będzie bezpośrednio współdziałać, jedynie w konkretnych zadaniach będzie współfinansować lub finansować założone zadania.

4.1.1. Dokumenty międzynarodowe

Punktem wyjścia dla rozważań zgodności założeń POŚ z innymi dokumentami jest omówienie dokumentów ustanowionych na szczeblu międzynarodowym do realizacji, których Polska jest zobowiązana. Założenia dokumentów, umów i konwencji międzynarodowych przekładają się na konstruowanie zapisów prawodawstwa polskiego.

W 1992 r. opracowany został jeden z najważniejszych dokumentów, związanych ze zrównoważonym rozwojem, tzw. „**Agenda 21**” - **Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego**. Dokument ten zwraca szczególną uwagę na *konieczność ochrony zasobów naturalnych i racjonalnego gospodarowania nimi w celu zapewnienia trwałego i zrównoważonego rozwoju*.

Kolejnym najbardziej rozpowszechnionym dokumentem międzynarodowym, który narzuca Polsce działania w zakresie ochrony środowiska jest **Protokół z Kioto** w sprawie zmian klimatu. Stanowi znaczny postęp w *zakresie walki z globalnym ociepleniem, ponieważ zawiera cele wiążące i ilościowe, związane z ograniczeniem i redukcją emisji gazów cieplarnianych*.

Obecnie priorytetowe dla Polski jest dostosowanie swoich działań do polityki Unii Europejskiej, która opiera się na przekonaniu, że ambitne normy środowiskowe pobudzają wprowadzenie innowacji w działalność gospodarczą oraz że polityka gospodarcza, polityka społeczna i polityka środowiskowa muszą być ściśle ze sobą powiązane. Główne założenia polityki Wspólnoty w zakresie środowiska naturalnego określone są w **Traktacie**

Ustanawiającym WE w Tytule XIX - Środowisko Naturalne. Jego realizacja powinna się przyczynić do *zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego – z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Wspólnoty - ale również do ochrony zdrowia ludzkiego.* Kolejnym ważnym dokumentem, wyznaczającym ramy realizacji polityki wspólnotowej w zakresie ochrony środowiska jest **Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska.** W chwili obecnej obowiązuje już 7 Program, który określa działania polityki UE w dziedzinie ochrony środowiska i polityki klimatycznej na najbliższe siedem lat (od roku 2013). Określa on trzy główne cele:

- *ochrona przyrody i wzmocnienie odporności ekologicznej,*
- *zwiększenie trwałego rozwoju, efektywniej korzystającej z zasobów gospodarki, ograniczenie niskoemisyjnej gospodarki,*
- *skuteczne przeciwdziałanie zagrożeniom związane ze środowiskiem dla zdrowia.*

W ramach działań dotyczących zmian klimatu oraz zrównoważonego wykorzystania energii określono cele zawarte w dokumencie **Strategia Europa 2020.** Dotyczą one:

- *ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o 20 proc. w stosunku do poziomu z 1990 r. (lub nawet o 30 proc., jeśli warunki będą sprzyjające),*
- *wzrostu udziału energii odnawialnej o 20 procent,*
- *wzrost efektywności energetycznej o 20 procent.*

4.1.2. Dokumenty krajowe

Niniejszy program jest zgodny z zapisami dokumentu strategicznego, jakim jest **Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności,** gdyż w swoich zapisach nawiązuje do następujących celów ekologicznych:

1. Cel 7 – *Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska:*
 - *kierunek interwencji - modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,*
 - *kierunek interwencji – modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,*
 - *kierunek interwencji – realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,*
 - *kierunek interwencji – wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,*
 - *kierunek interwencji – stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,*
 - *kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska,*
2. Cel 8 – *Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych:*
 - *kierunek interwencji – rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,*
 - *kierunek interwencji – stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,*
 - *kierunek interwencji – zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz*

- stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,*
- kierunek interwencji – wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast,*
- 3. Cel 9 – Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski:
 - kierunek interwencji – Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.*

I. Strategia Rozwoju Kraju 2020

1. Obszar strategiczny I. Sprawne i efektywne państwo:
 - Cel I.1. Przejście od administrowania do zarządzania rozwojem:
Priorytetowy kierunek interwencji I.1.5. Zapewnienie ładu przestrzennego,*
 - Cel I.3. Wzmocnienie warunków sprzyjających realizacji indywidualnych potrzeb i aktywności obywatela:
Priorytetowy kierunek interwencji I.3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa obywatela.*
2. Obszar strategiczny II. Konkurencyjna gospodarka:
 - Cel II.2. Wzrost wydajności gospodarki:
Priorytetowy kierunek interwencji II.2.3. Zwiększenie konkurencyjności i modernizacja sektora rolno-spożywczego,*
 - Cel II.5. Zwiększenie wykorzystania technologii cyfrowych:
Priorytetowy kierunek interwencji II.5.2. Upowszechnienie wykorzystania technologii cyfrowych,*
 - Cel II.6. Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko:
Priorytetowy kierunek interwencji II.6.1. Racjonalne gospodarowanie zasobami,
Priorytetowy kierunek interwencji II.6.2. Poprawa efektywności energetycznej,
Priorytetowy kierunek interwencji II.6.3. Zwiększenie dywersyfikacji dostaw paliw i energii,
Priorytetowy kierunek interwencji II.6.4. Poprawa stanu środowiska,
Priorytetowy kierunek interwencji II.6.5. Adaptacja do zmian klimatu,*
 - Cel II.7. Zwiększenie efektywności transportu:
Priorytetowy kierunek interwencji II.7.1. Zwiększenie efektywności zarządzania w sektorze transportowym,
Priorytetowy kierunek interwencji II.7.2. Modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych,
Priorytetowy kierunek interwencji II.7.3. Udrożnienie obszarów miejskich.*
3. Obszar strategiczny III. Spójność społeczna i terytorialna:
 - Cel III.2. Zapewnienie dostępu i określonych standardów usług publicznych
Priorytetowy kierunek interwencji III.2.1. Podnoszenie jakości i dostępności usług publicznych,*
 - Cel III.3. Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju oraz integracja przestrzenna dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych:
Priorytetowy kierunek interwencji III.3.1. Tworzenie warunków instytucjonalnych, prawnych i finansowych dla realizacji działań rozwojowych w regionach,
Priorytetowy kierunek interwencji III.3.2. Wzmacnianie ośrodków wojewódzkich,*

Priorytetowy kierunek interwencji III.3.3. Tworzenie warunków dla rozwoju ośrodków regionalnych, subregionalnych i lokalnych oraz wzmacniania potencjału obszarów wiejskich,

Priorytetowy kierunek interwencji III.3.4. Zwiększenie spójności terytorialnej.

II. Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
 - Kierunek interwencji 1.1. Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
 - Kierunek interwencji 1.2. Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
 - Kierunek interwencji 1.3. Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
 - Kierunek interwencji 1.4. Uporządkowanie zarządzania przestrzenią,
2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię
 - Kierunek interwencji 2.1. Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
 - Kierunek interwencji 2.2. Poprawa efektywności energetycznej,
 - Kierunek interwencji 2.6. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
 - Kierunek interwencji 2.7. Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
 - Kierunek interwencji 2.8. Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne.
3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska
 - Kierunek interwencji 3.1. Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
 - Kierunek interwencji 3.2. Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - Kierunek interwencji 3.3. Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
 - Kierunek interwencji 3.4. Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
 - Kierunek interwencji 3.5. Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy.

III. Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki
 - Kierunek działań 1.2. Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych,
 - Działanie 1.2.3. Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
 - Działanie 1.2.4. Wspieranie różnych form innowacji,
 - Działanie 1.2.5. Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),

- Kierunek działań 1.3. Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki,
Działanie 1.3.2. Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,
- 2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców
 - Kierunek działań 3.1. Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
Działanie 3.1.1. Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
Działanie 3.1.2. Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
Działanie 3.1.3. Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
Działanie 3.1.4. Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
 - Kierunek działań 3.2. Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia,
Działanie 3.2.1. Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
Działanie 3.2.2. Stosowanie zasad zrównoważonej architektury.

IV. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

1. Cel strategiczny 1. Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego:
 - Cel szczegółowy 1. Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
 - Cel szczegółowy 4. Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

V. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

1. Cel szczegółowy 2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej
 - Priorytet 2.1. Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich:
Kierunek interwencji 2.1.1. Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej,
Kierunek interwencji 2.1.2. Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej,
Kierunek interwencji 2.1.3. Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,
Kierunek interwencji 2.1.4. Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
Kierunek interwencji 2.1.5. Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,

- Kierunek interwencji 2.1.6. Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,
- Priorytet 2.2. Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich
Kierunek interwencji 2.2.1. Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,
Kierunek interwencji 2.2.2. Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,
Kierunek interwencji 2.2.3. Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,
 - Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich
Kierunek interwencji 2.5.1. Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,
2. Cel szczegółowy 3. Bezpieczeństwo żywnościowe
- Priorytet 3.2. Wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno-spożywczych:
Kierunek interwencji 3.2.2. Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych, w tym produktów wytwarzanych metodami integrowanymi, ekologicznymi oraz tradycyjnymi metodami produkcji z lokalnych surowców i zasobów oraz produktów rybnych,
 - Priorytet 3.4. Podnoszenie świadomości i wiedzy producentów oraz konsumentów w zakresie produkcji rolno-spożywczej i zasad żywienia:
Kierunek interwencji 3.4.3. Wsparcie działalności innowacyjnej ukierunkowanej na zmiany wzorców produkcji i konsumpcji.
3. Cel szczegółowy 5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:
- Priorytet 5.1. Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich:
Kierunek interwencji 5.1.1. Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,
Kierunek interwencji 5.1.2. Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,
Kierunek interwencji 5.1.3. Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,
Kierunek interwencji 5.1.4. Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi,
Kierunek interwencji 5.1.5. Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie,
 - Priorytet 5.2. Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego:
Kierunek interwencji 5.2.1. Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,
Kierunek interwencji 5.2.2. Właściwe planowanie przestrzenne,
Kierunek interwencji 5.2.3. Racjonalna gospodarka gruntami,
 - Priorytet 5.3. Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji):

- Kierunek interwencji 5.3.1. Adaptacja produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu,
- Kierunek interwencji 5.3.2. Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i całym łańcuchu rolno-żywnościowym,
- Kierunek interwencji 5.3.3. Zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i biomase wytwarzanej w rolnictwie,
- Kierunek interwencji 5.3.4. Badania w zakresie wzajemnego oddziaływania rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa na zmiany klimatu,
- Kierunek interwencji 5.3.5. Upowszechnianie wiedzy w zakresie praktyk przyjaznych klimatowi wśród konsumentów i producentów rolno-spożywczych,
- Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich:
 - Kierunek interwencji 5.4.1. Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych,
 - Kierunek interwencji 5.4.2. Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi,
 - Kierunek interwencji 5.4.3 Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa,
 - Kierunek interwencji 5.4.4. Wzmacnianie publicznych funkcji lasów,
- Priorytet 5.5. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich:
 - Kierunek interwencji 5.5.1. Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
 - Kierunek interwencji 5.5.2. Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich.

VI. Strategia „Sprawne Państwo 2020”

1. Cel 3. Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych
 - Kierunek interwencji 3.2. Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju:
 - Przedsięwzięcie 3.2.1. Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.2. Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.3. Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych.
2. Cel 5. Efektywne świadczenie usług publicznych:
 - Kierunek interwencji 5.2. Ochrona praw i interesów konsumentów:
 - Przedsięwzięcie 5.2.3. Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw,
 - Kierunek interwencji 5.5. Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych,
 - Przedsięwzięcie 5.5.2. Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi,
3. Cel 7. Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego:
 - Kierunek interwencji 7.5. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego:
 - Przedsięwzięcie 7.5.1. Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

VII. Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

1. Cel 3. Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego:
 - Priorytet 3.1. Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej:
 - Kierunek interwencji 3.1.3. Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądowej w Polsce.
2. Cel 4. Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa:
 - Priorytet 4.1. Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego:
 - Kierunek interwencji 4.1.1. Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obroną,
 - Kierunek interwencji 4.1.2. Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.4. Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

VIII. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

1. Cel 1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów:
 - Kierunek działań 1.1. Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych:
 - Działanie 1.1.1. Warszawa – stolica państwa,
 - Działanie 1.1.2. Pozostałe ośrodki wojewódzkie,
 - Kierunek działań 1.2. Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi:
 - Działanie 1.2.1. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,
 - Działanie 1.2.2. Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych,
 - Działanie 1.2.3. Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich,
 - Kierunek działań 1.3. Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne:
 - Działanie 1.3.5. Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,
 - Działanie 1.3.6. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego.
2. Cel 2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych:
 - Kierunek działań 2.2. Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe:
 - Działanie 2.2.3. Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,
 - Działanie 2.2.4. Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,
 - Kierunek działań 2.3. Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze,

- Kierunek działań 2.4. Przewyższanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE,
- Kierunek działań 2.5. Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.

IX. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

1. Cel szczegółowy 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej:
 - Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

X. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020:

1. Cel szczegółowy 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego:
 - Priorytet Strategii 4.1. Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej:
 - Kierunek działań 4.1.2. Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu.

XI. Polityka energetyczna Polski do 2030 roku³

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej:
 - Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
 - Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,
2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii:
 - Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
 - Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,
3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła:
 - Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,
4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej
 - Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,
5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw:

³ W Ministerstwie Gospodarki trwają prace nad projektem nowej polityki energetycznej państwa. POŚ powinny być spójne z aktualnie obowiązującym dokumentem.

- Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
 - Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
 - Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
 - Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
 - Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,
6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii:
- Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,
7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko:
- Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
 - Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
 - Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
 - Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszersze wykorzystanie ich w gospodarce,
 - Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

POŚ dla Powiatu Lęborskiego nawiązuje do dokumentu opracowywanego przez Ministerstwo Środowiska dotyczącego projektu „**Opracowanie i wdrożenie Strategicznego Planu Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu – KLIMADA**”. Głównym celem Strategii jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Plan zakłada następujące kierunki działań w odniesieniu do poszczególnych sektorów (z zaznaczeniem uszczegółowienia ich i wdrożenia na poziomie regionalnym i lokalnym):

1. *Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska:*
 - *dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu,*
 - *dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu,*
 - *ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu,*
 - *adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie,*
 - *zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.*
2. *Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich:*
 - *stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami,*

- organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybkiej do zmian klimatu.
- 3. *Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu:*
 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu,
 - zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.
- 4. *Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu:*
 - monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania w kontekście zmian klimatu,
 - miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.
- 5. *Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:*
 - promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu,
 - budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
- 6. *Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu:*
 - zwiększenie świadomości odnośnie ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu,
 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Niniejszy Program jest również zgodny z zapisami **Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) do roku 2020 (z perspektywą do 2030)**, którego celem jest poprawa jakości powietrza na terenie całej Polski. Dotyczy to w szczególności obszarów o najwyższych stężeniach zanieczyszczeń powietrza oraz obszarów, na których występują duże skupiska ludności. Poprawa jakości powietrza powinna nastąpić co najmniej do stanu niezagrażającego zdrowiu ludzi, zgodnie z wymogami prawodawstwa Unii Europejskiej, transponowanego do polskiego porządku prawnego, a w perspektywie do roku 2030 do celów wyznaczonych przez Światową Organizację Zdrowia.

Dokumenty strategiczne wskazują drogę rozwoju dla kraju. Biorąc pod uwagę okres programowania niniejszego projektu POŚ konieczne staje się również odniesienie do **Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020**. Głównym celem programu na kolejne lata jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Do głównych priorytetów PO liŚ zalicza się:

- I. *Zmniejszenie emisyjności gospodarki.*
- II. *Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.*
- III. *Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.*
- IV. *Infrastruktura dla miast.*
- V. *Rozwój transportu kolejowego w Polsce.*
- VI. *Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego.*
- VII. *Poprawa bezpieczeństwa energetycznego.*
- VIII. *Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.*
- IX. *Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.*
- X. *Pomoc techniczna.*

4.1.3. Dokumenty wojewódzkie

Założenia opracowywanego Programu ochrony środowiska powinny opierać się na celach strategicznych wojewódzkiego programu ochrony środowiska - **Programu Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020**. Perspektywiczne, średniookresowe i priorytetowe cele tego dokumentu sformułowano w nawiązaniu do ustaleń obowiązującego Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego oraz innych regionalnych dokumentów planowania strategicznego i operacyjnego. **Cele perspektywiczne** nawiązujące do priorytetów VI Wspólnotowego Programu Działań w zakresie środowiska naturalnego, Polityki Ekologicznej Państwa oraz misji Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 mają charakter stałych dążeń i perspektywę osiągnięcia poza rokiem 2020 i zostały określone następująco:

1. *Środowisko dla zdrowia – dalsza poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.*
2. *Wzmocnienie systemu zarządzania środowiskiem oraz podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.*
3. *Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody.*
4. *Zrównoważone wykorzystanie energii, wody i zasobów naturalnych.*

W obszary celów perspektywicznych, spełniających rolę osi priorytetowych wpisano 12 celów średniookresowych przewidzianych do realizacji w latach 2013-2020:

- *Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód przybrzeżnych.*
- *Osiągnięcie i utrzymywanie standardów jakości środowiska, wpływających na warunki zdrowotne.*
- *Budowa systemu gospodarki odpadami, który w pełni realizuje zasadę zapobiegania i minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, zapewnia wysoki stopień ich odzysku oraz bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie.*
- *Ochrona mieszkańców województwa i ich mienia przed zagrożeniami naturalnymi i skutkami katastrof naturalnych.*
- *Kształtowanie u mieszkańców województwa pomorskiego postaw i nawyków proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan środowiska.*
- *Aktywizacja rynku do działań na rzecz środowiska, zwiększenie roli ekoinnowacyjności w procesie rozwoju regionu.*
- *Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej, powstrzymanie procesu jej utraty oraz poprawa spójności systemu obszarów chronionych.*
- *Dostosowywanie ekosystemów leśnych do zmian klimatycznych i warunków siedliskowych; przywracanie walorów ekologicznych obszarom rolniczym i ich zachowanie.*
- *Racjonalizacja wykorzystania zasobów wód podziemnych, ochrona głównych zbiorników wód podziemnych stanowiących ważne źródło zaopatrzenia w wodę.*
- *Zrównoważone użytkowanie zasobów kopalin, eliminacja nielegalnego wydobycia oraz zminimalizowanie niekorzystnych skutków ich eksploatacji.*
- *Wspieranie wytwarzania i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych.*
- *Rozbudowa efektywnych systemów produkcji i dystrybucji energii oraz ograniczenie niekorzystnych oddziaływań energetyki na środowisko.*

Kolejnym strategicznym dokumentem jest **Strategia rozwoju województwa pomorskiego 2020**, która stanowi wytyczne dla Strategii, na poziomie powiatów i gmin. Wyzwaniami strategicznymi dla województwa pomorskiego są cele strategiczne i operacyjne.

Strategia wskazuje 3 cele strategiczne, mające charakter ogólny i określające pożądane stany docelowe w ujęciu problemowym. Są one konkretyzowane przez 10 celów operacyjnych oraz 35 kierunków działań.

Tabela 33. Wykaz celów strategicznych i operacyjnych określonych dla województwa pomorskiego

Nowoczesna gospodarka	Aktywni mieszkańcy	Atrakcyjna przestrzeń
Wysoka efektywność przedsiębiorstw	Wysoki poziom zatrudnienia	Sprawny system transportowy
Konkurencyjne szkolnictwo wyższe	Wysoki poziom kapitału społecznego	Bezpieczeństwo i efektywność energetyczna
Unikatowa oferta turystyczna i kulturalna	Efektywny system edukacji	Dobry stan środowiska
	Lepszy dostęp do usług zdrowotnych	

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020

Przechodząc do projektów wojewódzkich ukierunkowanych typowo na ochronę środowiska, analizie poddano zapisy w zakresie wdrażania takich dokumentów jak: program ochrony środowiska przed hałasem, program ochrony powietrza, program energetyczny obejmujący energię odnawialną, czy dotyczący rozwoju komunikacji.

Przechodząc do programu związanego z ochroną powietrza, POŚ musi realizować założenia **Programu ochrony powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2015 – 2020 z perspektywą na lata następne określonym ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5}, opublikowanym w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego (Dz. U. W. P z 2015 r. poz. 4369).** Podstawowymi działaniami wskazanymi w programie do realizacji są:

1. Ograniczenie emisji z indywidualnych systemów grzewczych poprzez przygotowanie i realizację programów ograniczenia niskiej emisji.
2. Ograniczenie wtórnej emisji z transportu w miastach.
3. Rozwój sieci gazowych w celu umożliwienia większej liczbie ludności wykorzystania tego niskoemisyjnego paliwa.
4. Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymogów dotyczących zaopatrywania mieszkań w ciepło z nośników nie powodujących nadmiernej emisji zanieczyszczeń z indywidualnych systemów grzewczych oraz projektowanie linii zabudowy stosując zapewnienie „przewietrzania” miasta, ze szczególnym uwzględnieniem terenów o gęstej zabudowie, jak też zwiększanie powierzchni terenów zielonych (nasadzanie drzew i krzewów).
5. Działania prewencyjne na poziomie wydawania decyzji środowiskowych - uwzględnianie konieczności ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, szczególnie pyłu zawieszonego i benzo(a)pirenu.
6. Uwzględnianie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza poprzez odpowiednie przygotowywanie specyfikacji zamówień publicznych ze zważaniem na potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem (np. zakup środków

- transportu spełniających odpowiednie normy emisji spalin; prowadzenie prac budowlanych w sposób ograniczający niezorganizowaną emisję pyłu do powietrza).
7. Kontrola gospodarstw domowych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów.
 8. Kontrola spalania pozostałości roślinnych z ogrodów na powierzchni ziemi.
 9. Działania promocyjne i edukacyjne (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje).
 10. Kontrola przestrzegania zakazu wypalania łąk, pastwisk, nieużytków, rowów, pasów przydrożnych, szlaków kolejowych oraz trzcinowisk i szuwarów.

Innym dokumentem, które powinno realizować Miasto Lębork jest **Program rozwoju elektroenergetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim do roku 2025**. Wytyczne Programu wskazują następujące kierunki działania samego województwa, ale także jednostek samorządu terytorialnego (jst):

1. *Monitorowanie przedsięwzięć energetycznych,*
2. *Organizacja i wspieranie działań szkoleniowo - informacyjnych oraz działań związanych z planowaniem energetycznym w jst,*
3. *Powołanie instytucji odpowiedzialnej za promowanie i wdrażanie inwestycji energetycznych oraz realizację zadań określonych w ustawie o efektywności energetycznej,*
4. *Wspieranie rozwoju produkcji energii elektrycznej pochodzącej ze skojarzenia,*
5. *Wspieranie działań zmierzających do rozwoju sieci elektroenergetycznej przesyłowej (nowe sieci 400 kV i przebudowa istniejących sieci 220 kV na 400 kV, optymalnie w układzie dwutorowym),*
6. *Wspieranie rozwoju sieci elektroenergetycznej dystrybucyjnej,*
7. *Realizacja nowoczesnych rozwiązań technologicznych, które muszą charakteryzować się wysoką sprawnością wytwarzania energii, niskimi stratami przesyłu i dystrybucji oraz jak najniższym zapotrzebowaniem na energię po stronie odbiorcy.*

Obowiązujący do roku 2025 Program omawia oraz zakłada również rozwój energetyki odnawialnej.

W zakresie rozwoju komunikacji ważnym dokumentem jest także **Regionalna strategia rozwoju transportu w województwie pomorskim na lata 2007-2020**. Strategia rozwoju transportu definiuje cele strategiczne dla transportu w regionie w następujący sposób:

1. *Poprawa dostępności transportowej: zewnętrznej, wewnętrznej, na obszarze metropolii, obszarów turystycznych.*
2. *Poprawa jakości systemu transportowego: poprawa jakości układu oraz stanu ulic i aglomeracji, przebudowa, modernizacja i przekształcenie systemu.*
3. *Zmniejszenie zatłoczenia dróg: wzmocnienie roli transportu publicznego, pełne wykorzystanie infrastruktury kolejowej.*
4. *Integracja systemu transportu: integracja transportu, integracja planów zagospodarowania przestrzennego i planów transportu.*
5. *Poprawa bezpieczeństwa i ochrona środowiska: bezpieczeństwo ruchu drogowego i kolejowego, minimalizacja wpływu infrastruktury transportowej i jej użytkowania na środowisko naturalne.*

4.1.4. Dokumenty lokalne

Zgodnie z zasadą sporządzania strategicznych dokumentacji, Program powinien również nawiązywać do zapisów strategicznych dokumentów szczebla powiatowego.

Na wstępie należy zaznaczyć, że program ochrony środowiska dla Powiatu Lęborskiego uwzględnia zapisy **dotychczas obowiązującego Programu ochrony środowiska**, gdyż ważnym aspektem prowadzenia polityki zrównoważonego rozwoju jest ciągłość podejmowanych działań.

Uzupełnieniem są tu również dokumenty strategiczne związane z rozwojem społeczno-gospodarczym i przestrzennym, czyli strategię rozwoju.

Na poziomie Powiatu aktualnie obowiązującym dokumentem jest **Strategia rozwoju Powiatu Lęborskiego - aktualizacja na lata 2014 – 2020**. W dokumencie tym określono szereg celów nadrzędnych, a w odniesieniu do szeroko pojętej ochrony środowiskowej, celami odnoszącymi się do tego zakresu jest cel strategiczny III Zrównoważona przestrzeń, w tym cele szczegółowe:

- *Cel nadrzędny 3.1. – Komplementarny system transportu,*
- *Cel nadrzędny 3.2. – Efektywność energetyczna – odnawialne źródła energii,*
- *Cel nadrzędny 3.3. – Atrakcyjna przestrzeń i rozwój infrastruktury technicznej.*

4.2. STRATEGIA OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU LĘBORSKIEGO

Harmonogram realizacyjny Programu ochrony środowiska zakłada realizację działań Powiatu Lęborskiego, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi. Obowiązki samorządu wynikają między innymi bezpośrednio z następujących ustaw:

- ustawy o samorządach: gminnym i powiatowym,
- ustawy prawo ochrony środowiska,
- ustawy prawo wodne,
- ustawy o odpadach,
- ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków,
- ustawy o ochronie przyrody.

Wyznaczone cele i kierunki interwencji w zakresie ochrony środowiska dla Powiatu Lęborskiego wynikają z przeprowadzonej analizy SWOT dla 10 obszarów przyszłej interwencji. Wyznaczone priorytety i zadania określone zostały na podstawie większości celów zawartych w dokumentach:

- Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020,
- Program rozwoju elektroenergetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim do roku 2025,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012-2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016-2019,
- Strategia rozwoju Powiatu Lęborskiego - aktualizacja na lata 2014 – 2020.

Należy jednak pamiętać, iż od części zadań i priorytetów zawartych w tych dokumentach odstąpiono ze względu na indywidualny charakter rozwoju Powiatu Lęborskiego.

W obszarach w/w działań priorytetowych wpisano cele do realizacji w latach 2016-2019.

Wskazano 10 obszarów interwencji, w ramach których wyznaczono cele do realizacji. Cele będą realizowane poprzez kierunki interwencji i konkretne zadania.

I) OBSZAR INTERWENCJI – OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA

Cel – Dalsza poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie Powiatu do wymaganych standardów:

Kierunek interwencji - zmniejszanie zanieczyszczeń powietrza do dopuszczalnych / docelowych poziomów, poprzez:

- dalszą realizację przedsięwzięć termomodernizacyjnych (w tym także obiektów użyteczności publicznej),
- wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze poprzez modernizację systemów ogrzewania budynków komunalnych i indywidualnych oraz wprowadzanie odnawialnych źródeł energii i podłączenie budynków do sieci gazowej,
- sukcesywne zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych,
- kontynuację wspomagania systemów kontrolno-pomiarowych oraz badań stanu środowiska naturalnego, nawiązywania współpracy z innymi jednostkami w tworzeniu baz danych dotyczących jakości powietrza.

Kierunek interwencji - ograniczenie oddziaływania transportu na jakość powietrza i klimat:

- utrzymanie czystości na drogach,
- kontynuacja działań mających na celu wspieranie rozwiązań pozwalających na eliminację lub minimalizację wielkości emisji pochodzących z transportu (poprawa nawierzchni i warunków bezpieczeństwa ruchu, modernizacja i rozbudowa dróg).

II) OBSZAR INTERWENCJI – zagrożenie hałasem:

Cel - Zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska:

Kierunek interwencji: działania zmierzające do ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym:

- rozwój ścieżek rowerowych,
- modernizacja ciągów komunikacyjnych,
- kontynuacja realizacji działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i alternatywny (rowerowy),
- sukcesywne przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym.

III) OBSZAR INTERWENCJI – pola elektromagnetyczne:

Cel - Utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony pola elektromagnetycznego.

Kierunek interwencji - działania administracyjne i organizacyjne w zakresie zagrożenia polami elektromagnetycznymi:

- przestrzeganie zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego poświęconych ochronie przed polem elektromagnetycznym z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół niektórych źródeł promieniowania,
 - preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych,
 - monitoring emisji pól elektromagnetycznych.
- IV) OBSZAR INTERWENCJI – gospodarowanie wodami:
- Cel – Zapobieganie zagrożeniom powodziowym:
- Kierunek interwencji - ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi:
- bieżąca i gruntowna konserwacja oraz utrzymanie urządzeń wodnych (współpraca z zarządem melioracji i urządzeń wodnych oraz regionalnym zarządem gospodarki wodnej),
 - zabezpieczenie miejsc narażonych na podtopienia.
- Cel - Ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych:
- Kierunek interwencji – osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych:
- dalszy rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem.
- V) OBSZAR INTERWENCJI – gospodarka wodno – ściekowa:
- Cel - Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej:
- Kierunek interwencji - działania inwestycyjne w zakresie gospodarki wodno – ściekowej:
- kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z zaopatrzeniem mieszkańców i podmiotów gospodarczych w wodę,
 - kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych,
 - kontynuacja kontroli odprowadzania ścieków i gospodarowania wodą.
- Kierunek interwencji - działania administracyjne i informacyjne w zakresie gospodarki wodno – ściekowej:
- kontynuacja działań mających na celu zmniejszenie zużycia wody,
 - stała kontrola jakości produkowanej wody uzdatnionej oraz dalsza realizacja systemu informowania społeczeństwa o jakości wody pitnej i wody w kąpieliskach.
- VI) OBSZAR INTERWENCJI – zasoby geologiczne:
- Cel - Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznym:
- Kierunek interwencji - właściwe zagospodarowanie zasobów geologicznych
- działania administracyjne i organizacyjne mające na celu właściwe gospodarowanie przestrzenią,
- Kierunek interwencji – działania naprawcze:
- rekultywacja obszarów zdegradowanych.
- VII) OBSZAR INTERWENCJI – gleby:
- Cel - Ochrona gleb:
- Kierunek interwencji – właściwe gospodarowanie glebami:

- podejmowanie działań przeciwdziałających skażeniu gleb oraz ich właściwa ochrona w mpzp.

VIII) OBSZAR INTERWENCJI - gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów:

Cel - dalszy rozwój systemu gospodarki odpadami:

Kierunek interwencji – kontynuacja działań mających na celu zapewnienie właściwej obsługi mieszkańców w zakresie odbioru odpadów:

- zapewnienie właściwego systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym rozwój selektywnej zbiórki,
- zapewnienie funkcjonowania regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz punktu selektywnej zbiórki odpadów,
- podejmowanie działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest.

Kierunek interwencji - działania administracyjne i kontrolne:

- kontynuacja kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów i właściwego postępowania z nimi oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie,
- dążenie do likwidacji problemu nielegalnego spalania odpadów.

IX) OBSZAR INTERWENCJI – zasoby przyrodnicze:

Cel - Ochrona zasobów przyrodniczych:

Kierunek interwencji - właściwe gospodarowanie zasobami przyrodniczymi:

- pielęgnacja i ochrona istniejącej zieleni urządzonej,
- rozbudowa terenów czynnych biologicznie,
- ochrona i rozwój form ochrony przyrody,
- zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych.

X) OBSZAR INTERWENCJI – zagrożenia poważnymi awariami:

Cel - Przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii:

Kierunek interwencji – Zapobieganie poważnym awariom przemysłowym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia.

- kontynuacja realizacji akcji informacyjno – edukacyjnych dla ogółu społeczeństwa dotyczących zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań,
- wyposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i dokładnej lokalizacji miejsca awarii, likwidacji i analizy skutków zdarzenia.

Tabela 34. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka
1	ochrona klimatu i jakości powietrza	dalsza poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie Powiatu do wymaganych standardów	zmniejszanie zanieczyszczeń powietrza do dopuszczalnych / docelowych poziomów	dalsza realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych (w tym także obiektów użyteczności publicznej)	Powiat, Gminy, mieszkańcy, przedsiębiorcy	niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych
				wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze poprzez modernizację systemów ogrzewania budynków komunalnych i indywidualnych oraz wprowadzanie odnawialnych źródeł energii i podłączenie budynków do sieci gazowej	Powiat, Gminy, mieszkańcy, spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, PSG, OGP GAZ SYSTEM S.A.	niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych
				sukcesywne zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	Powiat, Gminy, przedsiębiorcy, RIPOK	stosowanie odpadów jako „surowców” w gospodarstwach domowych w piecach CO
				kontynuacja wspomagania systemów kontrolno-pomiarowych oraz badań stanu środowiska naturalnego, nawiązywania współpracy z innymi jednostkami w tworzeniu baz danych dotyczących jakości powietrza	Powiat, Gminy, WIOŚ	niewystarczająca ilość środków finansowych
			ograniczenie oddziaływania transportu na jakość powietrza i klimat	utrzymanie czystości na drogach	Powiat, Gminy, zarządcy dróg	sprawowanie zarządu nad poszczególnymi odcinkami dróg przez różnych zarządców
				kontynuacja działań mających na celu wspieranie rozwiązań pozwalających na eliminację lub minimalizację wielkości emisji pochodzących z transportu (poprawa nawierzchni i warunków bezpieczeństwa ruchu, modernizacja i rozbudowa dróg	Powiat, Gminy, zarządcy dróg	niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych
2	zagrożeni a hałasem	zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości	działania zmierzające do ograniczenia uciążliwości związanych	rozwój ścieżek rowerowych	Powiat, zarządcy dróg	niewystarczająca ilość środków finansowych oraz ograniczone możliwości ich pozyskiwania z zewnątrz, skomplikowane procedury

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka
		stanu akustycznego środowiska	z hałasem komunikacyjnym	modernizacja ciągów komunikacyjnych	Powiat, zarządcy dróg	niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone środki zewnętrzne, sprawowanie zarządu nad poszczególnymi odcinkami
				kontynuacja realizacji działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i alternatywny (rowerowy)	Powiat, Gminy, zarządcy dróg	utrwalone traktowanie samochodu jako podstawowego środka transportu, ograniczone środki finansowe
				sukcesywne przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym	Powiat, Gminy	brak zgodności wśród użytkowników ruchu drogowego co do najlepszej formy rozwoju transportu
3	pola elektromagnetyczne	utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony pola elektromagnetycznego	działania administracyjne i organizacyjne w zakresie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	przestrzeganie zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego poświęconych ochronie przed polem elektromagnetycznym z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół niektórych źródeł promieniowania	Powiat, Gminy, inwestorzy	nieprzestrzeganie zapisów poświęconych ochronie przed polem elektromagnetycznym
				preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych	Powiat, Gminy, WIOŚ, inwestorzy	sprzeczne interesy inwestorów w stosunku do preferowanych niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych
				monitoring emisji pól elektromagnetycznych	Powiat, Gminy, WIOŚ	ograniczone środki finansowe przeznaczone na monitoring
4	gospodarowanie wodami	zapobieganie zagrożeniom powodziowym	ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi	bieżąca i gruntowna konserwacja oraz utrzymanie urządzeń wodnych (współpraca z zarządem melioracji i urządzeń wodnych oraz regionalnym zarządem gospodarki wodnej)	Powiat, Gminy, Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku, spółki wodne	ograniczone możliwości finansowe jednostek odpowiedzialnych za prowadzenie prac, brak pewności otrzymania dofinansowania zewnętrznego

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka
				zabezpieczenie miejsc narażonych na podtopienia	Powiat, Zarząd Melioracji i Urzędzeń Wodnych, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gdańsku	w przypadku budowy i obiektów zlokalizowanych na terenach zalewanych ograniczone możliwości ich zabezpieczenia
		ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	dalszy rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	Powiat, Gminy, WIOŚ	możliwość występowania nielegalnych zrzutów ścieków do wód, brak wystarczającej kontroli w tym zakresie
5	gospodarka wodno - ściekowa	uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej	działania inwestycyjne w zakresie gospodarki wodno - ściekowej	kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z zaopatrzeniem mieszkańców i podmiotów gospodarczych w wodę	Gminy, zarządcy sieci wodociągowej	niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych
				kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych	Gminy, zarządca sieci kanalizacyjnej	niewystarczająca ilość środków finansowych, ograniczone możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych
				kontynuacja kontroli odprowadzania ścieków i gospodarowania wodą	zarządcy oczyszczalni ścieków, WIOŚ	ograniczone możliwości kontroli na terenie poszczególnych nieruchomości
			działania administracyjne i informacyjne w zakresie gospodarki wodno - ściekowej	kontynuacja działań mających na celu zmniejszenie zużycia wody	Powiat, Gminy, zarządcy sieci wodociągowej	niewystarczająca świadomość ekologiczna części mieszkańców
				stała kontrola jakości produkowanej wody uzdatnionej oraz dalsza realizacja systemu informowania społeczeństwa o jakości wody pitnej i wody w kąpieliskach	Powiat, Gminy, zarządcy sieci wodociągowej, WIOŚ, Sanepid	niewystarczająca świadomość ekologiczna części mieszkańców, ograniczone możliwości kontroli na terenie poszczególnych nieruchomości
6	zasoby geologiczne	racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	właściwe zagospodarowanie zasobów geologicznych	działania administracyjne i organizacyjne mające na celu właściwe gospodarowanie przestrzenią	Powiat, Gminy	rozporoszona odpowiedzialność za realizację działań

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka
			działania naprawcze	rekultywacja obszarów zdegradowanych	Powiat, Gminy, właściciele gruntów	zróżnicowane formy własności gruntów zdegradowanych utrudniające skuteczne prowadzenie działań, niewystarczająca ilość środków finansowych
7	gleby	ochrona gleb	właściwe gospodarowanie glebami	podejmowanie działań przeciwdziałających skażeniu gleb oraz ich właściwa ochrona w mpzp	Powiat, Gminy, właściciele gruntów	zróżnicowane formy własności gruntów zdegradowanych utrudniające skuteczne prowadzenie działań
8	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	dalszy rozwój systemu gospodarki odpadami	kontynuacja działań mających na celu zapewnienie właściwej obsługi mieszkańców w zakresie odbioru odpadów	zapewnienie właściwego systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym rozwój selektywnej zbiórki	Powiat, Gminy, RIPOK	brak prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów przez mieszkańców lub nieprawidłowa segregacja odpadów
				zapewnienie funkcjonowania regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz punktu selektywnej zbiórki odpadów	Powiat, Gminy, RIPOK	ograniczone środki finansowe, brak pewności uzyskania dofinansowania zewnętrznego
				podejmowanie działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest	Powiat, Gminy, właściciele nieruchomości i przedsiębiorcy	brak pewności uzyskania dotacji na działania związane z usuwaniem wyrobów, brak możliwości uzyskania dotacji na nowe pokrycie dachowe
			działania administracyjne i kontrolne	kontynuacja kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	Gmina, WIOŚ, RIPOK	ograniczone możliwości kontroli na terenie poszczególnych nieruchomości
				intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów i właściwego postępowania z nimi oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie	Powiat, Gmina, RIPOK	ograniczone możliwości finansowania działań
				dążenie do likwidacji problemu nielegalnego spalania odpadów	Powiat, Gmina, WIOŚ	ograniczone możliwości finansowania działań
9	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	właściwe gospodarowanie zasobami przyrodniczymi	pielęgnacja i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	Powiat, Gminy	ograniczone możliwości finansowania działań
				rozbudowa terenów czynnych biologicznie	Powiat, Gminy	ograniczone możliwości finansowania działań

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	podmiot odpowiedzialny	ryzyka
				ochrona i rozwój form ochrony przyrody	Powiat, Gminy, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	narażenie zasobów leśnych na czynniki meteorologiczne (susze, opady nawalne, silne wiatry) i biologiczne (choroby, szkodniki)
				zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych	Powiat, Gminy, RDLP, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	narażenie zasobów leśnych na czynniki meteorologiczne (susze, opady nawalne, silne wiatry) i biologiczne (choroby, szkodniki)
10	zagrożenia poważnymi awariami	przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	zapobieganie poważnym awariom przemysłowym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia.	kontynuacja realizacji akcji informacyjno – edukacyjnych dla ogółu społeczeństwa dotyczących zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań	WIOŚ, Powiat, Gminy Policja, Straż Pożarna	ograniczone możliwości prognozowania zdarzeń, np. powodzi
				doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i dokładnej lokalizacji miejsca awarii, likwidacji i analizy skutków zdarzenia	Powiat, Gminy, jednostki ratownicze	ograniczone możliwości finansowe

Źródło: opracowanie własne

Najważniejszymi kwestiami do realizacji na terenie Powiatu Lęborskiego wynikającymi z analizy stanu i zagrożeń środowiska i obszarów stwarzających nadal problemy, są inwestycje i czynności administracyjno-organizacyjne w zakresie:

- rozbudowy sieci wodociągowej w celu zapewnienia wszystkim mieszkańcom dostępu do wody odpowiedniej jakości,
- rozbudowy sieci infrastruktury kanalizacyjnej w celu poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- wymiany źródeł ogrzewania, termomodernizacji budynków, wprowadzania energii odnawialnej, modernizacji systemu komunikacyjnego, upowszechnianie transportu zbiorowego w celu utrzymania dobrej jakości powietrza i poprawy stanu w całej strefie pomorskiej,
- rozbudowy systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w związku z ciągłym dostosowywaniem nowych przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach do warunków lokalnych,
- wprowadzanie nowoczesnych rozwiązań w organizacji ruchu, w tym budowa obwodnicy w ciągu drogi krajowej nr 6 w celu wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza obszar zwartej zabudowy i zmniejszenia narażenia ludności na hałas komunikacyjny.

Zadania Powiatu Lęborskiego będą w zdecydowanej większości realizowane wspólnie z Gminami wchodzącymi w jego skład. Są to przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji samorządów gminnych i samorządu powiatowego, z uwzględnieniem pozyskanych środków zewnętrznych. Natomiast zadania koordynowane to pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla powiatowego, wojewódzkiego i centralnego.

Należy zaznaczyć, że szeroko pojęta ochrona środowiska oraz działania mające prowadzić do zrównoważonego rozwoju nie są tylko zadaniami realizowanymi na poziomie lokalnym, przez samorząd. Działania Powiatu Lęborskiego są ukierunkowane poprzez czynności prowadzone na szczeblu krajowym, wojewódzkim oraz regionalnym przez jednostki i instytucje, np.: Ministerstwo Środowiska, Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, Marszałka, Wojewodę i Sejmik Województwa, Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych, Ośrodki Edukacji Ekologicznej, Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska, Państwową Straż Pożarną, , zarządców dróg, organy nadzoru budowlanego, inspekcję sanitarną, Powiat, zarządzającego instalacjami technicznymi, podmioty gospodarcze i właścicieli gruntów.

Proces zarządzania środowiskiem w postaci planowania konkretnych inwestycji spoczywa niewątpliwie głównie na władzach samorządowych

Władze Powiatu Lęborskiego pełnią w odniesieniu do Programu kilka funkcji. Jedną z ważniejszych jest funkcja regulacyjna, na którą składają się akty prawa lokalnego – uchwały oraz decyzje administracyjne związane odpowiednio z określonymi obszarami zagadnień środowiskowych. Władze pełnią również funkcje wykonawcze i kontrolne. Pożądane jest, aby władze Powiatu Lęborskiego pełniły również funkcje wspierające dla podmiotów zaangażowanych w rozwój obszaru oraz funkcje kreujące działania ukierunkowane na poprawę środowiska przyrodniczego.

V. HARMONOGRAM REALIZACYJNY PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Cele wymienione w tabelach harmonogramu, jakie należy podjąć w zakresie ochrony środowiska na terenie Powiatu Lęborskiego, stanowią podstawę dla realizacji konkretnych inwestycji i przedsięwzięć na przestrzeni wielu lat. Zadania zostały wyznaczone na podstawie analizy stanu środowiska przyrodniczego na tym terenie i przewidywanych kierunków rozwoju.

Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	termin realizacji	źródła finansowania
1	ochrona klimatu i jakości powietrza	dalsza poprawa jakości powietrza atmosferycznego na terenie Powiatu do wymaganych standardów	zmniejszanie zanieczyszczeń powietrza do dopuszczalnych / docelowych poziomów	dalsza realizacja przedsięwzięć termomodernizacyjnych (w tym także obiektów użyteczności publicznej)	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Gminy, Powiatu, mieszkańców, przedsiębiorców, fundusze zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
				wspieranie działań na rzecz ograniczenia niskiej emisji ze poprzez modernizację systemów ogrzewania budynków komunalnych i indywidualnych oraz wprowadzanie odnawialnych źródeł energii i podłączenie budynków do sieci gazowej	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, mieszkańców, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych, zarządców sieci gazowej, fundusze zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
				sukcesywne zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie potrzeb i możliwości ochrony powietrza, w tym oszczędności energii oraz szkodliwości spalania odpadów w gospodarstwach domowych	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, przedsiębiorców, RIPOK, środki zewnętrzne, w tym WFOŚiGW, NFOŚiGW
				kontynuacja wspomagania systemów kontrolno-pomiarowych oraz badań stanu środowiska naturalnego, nawiązywania współpracy z innymi jednostkami w tworzeniu baz danych dotyczących jakości powietrza	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, WIOŚ
			ograniczenie oddziaływania transportu na	utrzymanie czystości na drogach	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, zarządców dróg

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	termin realizacji	źródła finansowania
			jakość powietrza i klimat	kontynuacja działań mających na celu wspieranie rozwiązań pozwalających na eliminację lub minimalizację wielkości emisji pochodzących z transportu (poprawa nawierzchni i warunków bezpieczeństwa ruchu, modernizacja i rozbudowa dróg	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, zarządców dróg, środki zewnętrzne
2	zagrożenia hałasem	zminimalizowanie uciążliwego hałasu i utrzymanie jak najlepszej jakości stanu akustycznego środowiska	działania zmierzające do ograniczenia uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym	rozwój ścieżek rowerowych	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, zarządców dróg, środki zewnętrzne
				modernizacja ciągów komunikacyjnych	zgodnie z harmonogramem zarządców dróg	środki własne zarządców dróg, środki zewnętrzne
				kontynuacja realizacji działań edukacyjnych promujących transport zbiorowy i alternatywny (rowerowy)	zgodnie z harmonogramem zarządców dróg	środki własne Powiatu, Gmin, zarządców szlaków komunikacyjnych, fundusze zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
				sukcesywne przestrzeganie zasad strefowania w planowaniu przestrzennym	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu i Gmin
3	pola elektromagnetyczne	utrzymanie dotychczasowego stanu braku zagrożeń dla środowiska i mieszkańców ze strony pola elektromagnetycznego	działania administracyjne i organizacyjne w zakresie zagrożenia polami elektromagnetycznymi	przestrzeganie zapisów w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego poświęconych ochronie przed polem elektromagnetycznym z wyznaczeniem obszarów ograniczonego użytkowania wokół niektórych źródeł promieniowania	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, inwestorów
				preferowanie niskokonfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, inwestorów
				monitoring emisji pól elektromagnetycznych	corocznie w ramach badań WIOŚ	środki własne Powiatu, Gmin, WIOŚ

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	termin realizacji	źródła finansowania
4	gospodarowanie wodami	zapobieganie zagrożeniom powodziowym	ograniczenie zasięgu oraz skutków powodzi	bieżąca i gruntowna konserwacja oraz utrzymanie urządzeń wodnych (współpraca z zarządem melioracji i urządzeń wodnych oraz regionalnym zarządem gospodarki wodnej)	zgodnie z harmonogramem zarządców urządzeń wodnych	środki własne Powiatu, Gmin, Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, spółek wodnych, fundusze zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
				zabezpieczenie miejsc narażonych na podtopienia	bezzwłocznie w przypadku wystąpienia podtopień	środki własne Powiatu, Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, fundusze zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
		ochrona zasobów wód powierzchniowych i podziemnych	osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych	dalszy rozwój współpracy ze wszystkimi instytucjami wpływającymi na jakość wód, wspieranie edukacji ekologicznej w zakresie racjonalnej gospodarki wodami i jej ochrony przed zanieczyszczeniem	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, WIOŚ, fundusze zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
5	gospodarka wodno - ściekowa	uporządkowanie gospodarki wodno - ściekowej	działania inwestycyjne w zakresie gospodarki wodno - ściekowej	kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z zaopatrzeniem mieszkańców i podmiotów gospodarczych w wodę	zgodnie z harmonogramem zarządców infrastruktury	środki własne Powiatu, Gmin, środki zarządców sieci wodociągowej, fundusze zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
				kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych	zgodnie z harmonogramem zarządców infrastruktury	środki własne Powiatu, Gmin, środki zarządców sieci kanalizacyjnej, fundusze zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
				kontynuacja kontroli odprowadzania ścieków i gospodarowania wodą	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, zarządców infrastruktury, fundusze zewnętrzne, WIOŚ, WFOŚiGW, NFOŚiGW

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	termin realizacji	źródła finansowania
			działania administracyjne i informacyjne w zakresie gospodarki wodno - ściekowej	kontynuacja działań mających na celu zmniejszenie zużycia wody	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, środki zarządców sieci wodociągowej, fundusze zewnętrzne, WFOŚiGW, NFOŚiGW
				stała kontrola jakości produkowanej wody uzdatnionej oraz dalsza realizacja systemu informowania społeczeństwa o jakości wody pitnej i wody w kąpieliskach	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, środki zarządców sieci wodociągowej, WIOS, Sanepidu
6	zasoby geologiczne	racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	właściwe zagospodarowanie zasobów geologicznych	działania administracyjne i organizacyjne mające na celu właściwe gospodarowanie przestrzenią	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, środki właścicieli gruntów
			działania naprawcze	rekultywacja obszarów zdegradowanych	bezzwłocznie w przypadku stwierdzenia takiej konieczności	środki własne Powiatu, Gmin, środki właścicieli gruntów, środki zewnętrzne
7	gleby	ochrona gleb	właściwe gospodarowanie glebami	podejmowanie działań przeciwdziałających skażeniu gleb oraz ich właściwa ochrona w mpzp	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, środki właścicieli gruntów
8	gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	dalszy rozwój systemu gospodarki odpadami	kontynuacja działań mających na celu zapewnienie właściwej obsługi mieszkańców w zakresie odbioru odpadów	zapewnienie właściwego systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym rozwój selektywnej zbiórki	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Gmin, RIPOK, NFOŚiGW, WFOŚiGW
				zapewnienie funkcjonowania regionalnej instalacji przetwarzania odpadów komunalnych oraz punktu selektywnej zbiórki odpadów	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Gmin, RIPOK, NFOŚiGW, WFOŚiGW
				podejmowanie działań związanych z unieszkodliwianiem wyrobów zawierających azbest	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, właścicieli nieruchomości i przedsiębiorców, NFOŚiGW, WFOŚiGW
			działania administracyjne i kontrolne	kontynuacja kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, RIPOK, NFOŚiGW, WFOŚiGW

lp.	obszar interwencji	cel	kierunek interwencji	zadania	termin realizacji	źródła finansowania
				intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów i właściwego postępowania z nimi oraz prowadzenie skutecznej kampanii informacyjno-edukacyjnej w tym zakresie	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, RIPOK, NFOŚiGW, WFOŚiGW
				dążenie do likwidacji problemu nielegalnego spalania odpadów	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, RIPOK, NFOŚiGW, WFOŚiGW
9	zasoby przyrodnicze	ochrona zasobów przyrodniczych	właściwe gospodarowanie zasobami przyrodniczymi	pielęgnacja i ochrona istniejącej zieleni urządzonej	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin
				rozbudowa terenów czynnych biologicznie	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin
				ochrona i rozwój form ochrony przyrody	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, RDOŚ
				zachowanie i ochrona istniejących kompleksów leśnych	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, RDLP
10	zagrożenia poważnymi awariami	przeciwdziałanie występowaniu poważnych awarii	zapobieganie poważnym awariom przemysłowym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia.	kontynuacja realizacji akcji informacyjno – edukacyjnych dla ogółu społeczeństwa dotyczących zasad postępowania w razie wystąpienia poważnej awarii, w celu ukształtowania właściwych postaw i zachowań	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, jednostek ratowniczych, środki zewnętrzne
				doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania i dokładnej lokalizacji miejsca awarii, likwidacji i analizy skutków zdarzenia	zadanie ciągłe na lata 2016-2025	środki własne Powiatu, Gmin, jednostek ratowniczych

Źródło: opracowanie własne

VI. EDUKACJA EKOLOGICZNA

6.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Edukacja ekologiczna znalazła stosowną rangę zarówno w Konstytucji RP, jak i sektorowych uregulowaniach prawnych, przede wszystkim w ustawach: Prawo ochrony środowiska, o ochronie przyrody i w ustawie o systemie oświaty. Istotne znaczenie dla edukacji ekologicznej wynika również z podpisanych przez Polskę dokumentów międzynarodowych przede wszystkim Agendy 21.

Podstawowym celem edukacji ekologicznej jest upowszechnianie idei ekorozwoju we wszystkich sferach życia oraz wdrożenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej, czyli korzystającej z różnych dziedzin nauki i poruszającej różne aspekty życia społecznego. Ważnym celem jest również kształtowanie pełnej świadomości i budzenie zainteresowania społeczeństwa sprawami środowiska, rozpatrując jego walory w ramach ekonomii, ekologii i wartości społecznych. Ponadto należy umożliwić każdemu człowiekowi zdobywanie wiedzy i umiejętności niezbędnych dla poprawy stanu środowiska i zachęcać mieszkańców do angażowania się w sprawy ochrony środowiska i właściwego korzystania z jego zasobów.

6.2. POTRZEBA EDUKACJI EKOLOGICZNEJ

Edukacja ekologiczna jest koncepcją kształcenia i wychowywania społeczeństwa w duchu poszanowania środowiska przyrodniczego zgodnie z hasłem „**myśleć globalnie, działać lokalnie**”. Ważnym elementem jest łączenie wiedzy przyrodniczej z humanistyczną oraz działaniami praktycznymi.

Potrzeba wdrożenia ekorozwoju, m. in. poprzez edukację ekologiczną, pojmowanego jako całokształt harmonijnych działań człowieka, korzystającego z zasobów środowiska przyrodniczego w sposób racjonalny, odpowiedzialny oraz gwarantujący ich zachowanie dla przyszłych pokoleń jest obecnie sprawą pilną, godną stawiania jej ponad wszelkimi podziałami. Dlatego też edukacyjne działania proekologiczne powinny integrować całe społeczeństwo.

Obejmuje ona uwzględnianie, we wszystkich działaniach, tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska. Zagadnienia szeroko pojętej ekologii, powinny docierać do wszystkich grup społecznych i wiekowych. W związku z tym ważne jest znalezienie odpowiednich środków przekazu tak, aby w jak najprostszy i najskuteczniejszy sposób przekazywać informację ekologiczną.

Niewiele osób rozumie, jaki wpływ na stan i jakość środowiska mają zachowania poszczególnych osób, rodzin i grup społecznych, jak również ich przyzwyczajenia, styl życia, sposoby wypoczynku lub odżywiania. Dlatego też edukacja ekologiczna, wspomagająca zrozumienie zależności między człowiekiem, jego wytworami i przyrodą, obejmować musi wszystkich ludzi bez wyjątku, w pierwszej kolejności najmłodszych, którzy mogą skutecznie przekazywać osobom starszym wzorce zachowań proekologicznych. Jedynie wspólny wysiłek wszystkich ludzi razem i każdego z osobna, podejmowany codziennie, w każdym miejscu: w domu, w pracy, podczas wypoczynku, jest w stanie zahamować degradację środowiska, wpłynąć na poprawę jakości życia i zdrowia oraz zapewnić perspektywę godziwego funkcjonowania przyszłym pokoleniom.

Przewidziany do realizacji program edukacji ekologicznej powinien zawierać następujące zagadnienia:

- potrzebę edukacji ekologicznej,
- uwzględnianie we wszystkich działaniach tematyki z zakresu ochrony i kształtowania środowiska,
- znalezienie i zróżnicowanie form i treści przekazu, aby w najprostszy i najskuteczniejszy sposób przekazywać informację ekologiczną,
- podział mieszkańców na grupy, do których trafiać będą odpowiednio przygotowane formy edukacyjne (np. pracowników samorządowych, dziennikarzy i nauczycieli, dzieci i młodzież, dorosłych mieszkańców oraz przedsiębiorców).

Należy równocześnie wyznaczyć cele i efekty, jakie ma przynieść prowadzona akcja edukacyjno - informacyjna. Właściwie opracowany program edukacji ekologicznej powinien również uwzględniać nakłady finansowe oraz możliwości finansowania zadań edukacyjnych przewidzianych harmonogramem programu. Istotna jest również spójność tego programu z założeniami programów edukacyjnych wyższych szczebli (wojewódzkim i krajowym).

Akcje ekologiczne powinny być prowadzone cyklicznie oraz angażować coraz więcej mieszkańców. Ważne jest także, aby gmina działała wspólnie z innymi jednostkami w zakresie ochrony środowiska, gospodarki odpadami i infrastruktury komunalnej. Współpraca pozwala na osiągnięcie szerszych celów, pozyskanie większych środków finansowych na inwestycje.

Edukacja ekologiczna oraz promowanie odnawialnych źródeł energii na terenie Powiatu Lęborskiego są prowadzone za pośrednictwem: strony internetowej www.powiat-lebork.com, stron Gmin Powiatu Lęborskiego, ogłoszeń wywieszanych na tablicy urzędów oraz na tablicach ogłoszeń, w gablotach sołeckich i przez sołtysów.

Podstawowym źródłem informacji o prawidłowej gospodarce odpadami komunalnymi na terenie opisywanego obszaru jest portal zco-czarnowko.pl prowadzony w ramach projektu „Zakład Zagospodarowania Odpadów "Czysta Błękitna Kraina" Sp. z o.o.". Jest to cenna baza danych na temat segregacji odpadów, ich zagospodarowania. Zawiera również wskazówki w zakresie postępowania z odpadami problemowymi, np. zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym czy przeterminowanymi lekami. Portal swą treść kieruje do różnych grup wiekowych. W przypadku wątpliwości istnieje możliwość przesłania zapytania do ekspertów.

Wśród najważniejszych działań w zakresie edukacji ekologicznej prowadzonych przez Powiat Lęborski należy wskazać:

- Udział w Ogólnopolskim Programie Edukacyjnym „Moje miasto bez elektrośmieci”,
- Zbiórka baterii w ramach akcji „Komputery za tonery”,
- Szkolne Konkursy Wiedzy Ekologicznej,
- Eliminacje Olimpiady Wiedzy Ekologicznej,
- Akcja „Sprzątania Świata”,
- „Coastwatch Europe” – Obserwator Wybrzeża Europy,
- Udział w programie „Dekalog Plażowicza” – edukacja, konkursy, i praca dla ochrony wydm,
- Współpraca z Urzędem Morskim, Obwodem Ochrony Wybrzeża w Lubiawie,
- Udział w programie edukacji ekologicznej „Dzień bez samochodu” i „Dzień Ziemi”,
- Warsztaty terenowe „Klif Orłowski”,
- Rajd pieszy „Szlakiem Słowińskiego Parku Narodowego”.

Edukacja ekologiczna prowadzona jest także bezpośrednio przez Zakład Zagospodarowania Odpadów „Czysta Błękitna Kraina” Sp. z o.o. w Czarnówku. W 2015 r. powstała ścieżka ekologiczna dla dzieci, która ma służyć poszerzeniu wiedzy na temat ekologii przez dzieci, młodzież i dorosłych. Realizacja projektu została wykonana od marca do maja.

Głównymi celami jest:

- pokazanie drugiego znaczenia odpadów,
- doskonalenie umiejętności wykorzystania odpadów w życiu codziennym,
- wyrobienie nawyku poprawnego segregowania odpadów,
- uświadamianie dzieci i dorosłych na temat otaczającego ich środowiska, uwrażliwienie ich na jego potrzeby oraz uczyć dbania o niego.

Obiekt stworzony jest głównie z surowców wtórnych, celem pokazania drugiego życia odpadów. Na ścieżce ekologicznej wykorzystano około 700 butelek szklanych, 600 butelek plastikowych, 130 opon, 1 000 płyt CD, 200 plastikowych zakrętek.

Ciekawostki o tematyce ekologicznej zamieszczone są na tablicach edukacyjnych.

Ścieżka wzbogacona jest o 1 000 roślin różnego gatunku, które pozwalają poszerzyć wiedzę botaniczną. Ponadto ścieżka wyposażona jest w dwa rodzaje ławek. Część to ławki metalowe, a pozostałe zrobione z zakrętek plastikowych.

Wzdłuż ścieżki stoją pojemniki na odpady w kształcie zwierząt (żaba, miś, delfin), co kształtuje wyobraźnię dzieci.

Na ścieżce znajduje się miejsce na zabawę (tor przeszkód), odpoczynek (drewniana huśtawka), relaks (oczko wodne z 5 gatunkami ryb zdobnych) oraz miejsce na podsumowanie zdobytej wiedzy zakończone wspólnym grillowaniem.

Liczne akcje edukacyjne odbywają się również na terenie szkół Powiatu Lęborskiego. Wśród przykładowych działań należy wymienić:

- akcję „Sprzątanie Świata” - uczniowie, wspólnie z nauczycielami, sprzątają teren wokół szkoły, miejscowości, w których mieszkają,
- akcję „Listy do Ziemi” – działanie o charakterze edukacyjnym organizowane corocznie w kwietniu,
- akcję „Dzień Ziemi” – w ramach której organizowane są apele podczas, których uczniowie nabywają umiejętności zachowań proekologicznych,
- zbiórkę makulatury, nakrętek od butelek, zużytych baterii – dzięki tej akcji kształtowane są u uczniów nawyki segregacji odpadów na surowce wtórne oraz te szkodliwe dla środowiska,
- wykonywanie prac plastycznych z wykorzystaniem różnorodnych odpadów – wiele produkowanych przez odpadów nadaje się do wykorzystania na lekcjach plastyki, techniki, a jednocześnie kształtuje się umiejętność gospodarowania odpadami,
- uświadamianie konieczności oszczędzania wody, energii elektrycznej, papieru – dzieci i młodzież są informowane o prawidłowym zużyciu energii i surowców,
- wycieczki szkolne – podczas których uczniowie poznają różne formy ochrony przyrody w Polsce oraz konfrontują wiedzę teoretyczną zdobytą w szkole z rzeczywistością,
- apele, widowiska, konkursy związane z tematem ochrony środowiska,
- udział w kołach ekologicznych i warsztatach przyrodniczych w terenie – np. organizowanych przez Słowiński Park Narodowy.

Na terenie Powiatu Lęborskiego organizowane są również akcje polegające na informowaniu mieszkańców o sposobach bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązkach sprawozdawczych w tym zakresie – informacje na tablicach ogłoszeń i stronie internetowej Gmin wchodzących w skład Powiatu Lęborskiego.

VII. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

7.1. PRZEGLĄD ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Po uzyskaniu przez Polskę członkostwa w Unii Europejskiej pojawiły się nowe możliwości i szanse na lepszy rozwój gospodarczy zgodny z ideą ekorozwoju. Uzyskanie funduszy pochodzących ze źródeł unijnych bądź innych organizacji międzynarodowych jest obecnie możliwe poprzez przystępowanie zainteresowanych stron do konkretnych programów i projektów. Bardzo ważnym jest, aby władze lokalne podejmowały próby uzyskania tych funduszy, a tym samym wykorzystały szansę na rozwój zrównoważony swojego regionu i polepszenie w nim warunków życia ludności.

Aktualne programy tzn. na lata 2014 - 2020, dotyczące działań w zakresie ochrony oraz kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, dzięki którym możliwe jest uzyskanie środków na konkretne projekty rozwojowe, zostały już zatwierdzone przez Komisję Europejską.

7.1.1. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Źródłem funduszy na ochronę środowiska jest przede wszystkim Program Infrastruktura i Środowisko 2014 – 2020. To właśnie z niego będzie dotowanych najwięcej inwestycji z zakresu ochrony środowiska. Głównym celem programu jest wsparcie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów i przyjaznej środowisku oraz sprzyjającej spójności terytorialnej i społecznej. Cel główny programu został oparty na równowadze oraz wzajemnym uzupełnianiu się działań w trzech podstawowych obszarach:

1. czystej i efektywnej energii, w tym efektywności energetycznej, ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych, rozwoju energii ze źródeł odnawialnych oraz integracji i poprawy funkcjonowania europejskiego rynku energii;
2. adaptacji do zmian klimatu oraz efektywnego korzystania z zasobów, wzmocnieniu odporności systemów gospodarczych na zagrożenia związane z klimatem oraz zwiększeniu możliwości zapobiegania zagrożeniom (zwłaszcza zagrożeniom naturalnym) i reagowania na nie;
3. konkurencyjności, w tym wnoszeniu istotnego wkładu w utrzymanie przez UE prowadzenia na światowym rynku technologii przyjaznych środowisku, zapewniając jednocześnie efektywne korzystanie z zasobów i usuwając przeszkody w działaniu najważniejszych infrastruktur sieciowych.

Do głównych priorytetów PO LiŚ zalicza się:

- I. Zmniejszenie emisyjności gospodarki.
- II. Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu.
- III. Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego.

- IV. Infrastruktura drogowa dla miast.
- V. Rozwój transportu kolejowego w Polsce.
- VI. Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego.
- VII. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego
- VIII. Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury.
- IX. Wzmocnienie strategicznej infrastruktury ochrony zdrowia.
- X. Pomoc techniczna.

7.1.2. Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego

W zakresie ochrony środowiska ważny jest także Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego. Jest to program, którego celem jest podjęcie wyzwań rozwojowych stojących przed województwem pomorskim w sferze gospodarczej, edukacji, aktywności zawodowej i społecznej, wykorzystania specyficznych potencjałów poszczególnych obszarów, systemu transportowego, energii i środowiska.

Poszczególne osie priorytetowe określone zostały następująco (rozwinęto tylko te osie, które powiązane są z inwestycjami w ochronę środowiska):

- Oś Priorytetowa 1. **KOMERCJALIZACJA WIEDZY** daje możliwość inwestowania w:
 - przedsiębiorstwa rozpoczynające i rozwijające działalność badawczo-rozwojową,
 - wsparcie nowych przedsiębiorstw znajdujących się w początkowej fazie rozwoju i działających w sektorach zaawansowanych technologicznie,
 - wspólne projekty przedsiębiorstw i instytucji, których celem jest wprowadzenie na rynek nowych, innowacyjnych produktów i usług,
 - zaawansowane usługi badawcze,
- Oś Priorytetowa 2. **PRZEDSIĘBIORSTWA** daje możliwość inwestowania w:
 - inwestycje prorozwojowe i służące poprawie efektywności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
 - rozwój systemu profesjonalnych usług doradczych,
 - przyciągnięcie kolejnych inwestorów, którzy stworzą trwałe miejsca pracy i możliwości kooperacji dla małych i średnich firm.
- Oś Priorytetowa 3. **EDUKACJA** oraz 4. **KSZTAŁCENIE ZAWODOWE**
- Oś Priorytetowa 5. **ZATRUDNIENIE**
- Oś Priorytetowa 6. **INTEGRACJA** oraz 8. **KONWERSJA** daje możliwość inwestowania w:
 - rewitalizację zdegradowanych obszarów miejskich,
 - ochronę zabytków,
 - zagospodarowanie tras turystycznych o charakterze regionalnym i ponadregionalnym.
- Oś Priorytetowa 7. **ZDROWIE**
- Oś Priorytetowa 9. **MOBILNOŚĆ** daje możliwość inwestowania w:
 - rozwój infrastruktury transportu miejskiego – tramwajowego, trolejbusowego, autobusowego i rowerowego (zakup i modernizacja taboru, poprawa funkcjonowania, konkurencyjności i bezpieczeństwa),
 - rozwój dróg i linii kolejowych poprawiających spójność terytorialną i dostępność regionu.
- Oś Priorytetowa 10. **ENERGIA** daje możliwość inwestowania w:

- podniesienie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej oraz mieszkalnych,
 - produkcję energii elektrycznej i ciepłej z odnawialnych źródeł energii,
 - przebudowę lub rozbudowę dystrybucyjnych sieci elektroenergetycznych,
 - budowę bądź modernizację źródeł ciepła i systemów zaopatrzenia w ciepło w miastach,
 - rozbudowę systemu monitoringu powietrza,
 - modernizację oświetlenia zewnętrznego.
- Oś Priorytetowa 11. **ŚRODOWISKO** daje możliwość inwestowania w:
- przeciwdziałanie i minimalizację skutków ekstremalnych zjawisk klimatycznych,
 - systemy wczesnego reagowania w przypadku wystąpienia zjawisk katastrofalnych,
 - przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem odpadów,
 - projekty z zakresu gospodarki ściekowej oraz zaopatrzenia w wodę,
 - ochronę przyrody, przede wszystkim na obszarach chronionych.

Z nowymi programami można zapoznać się na stronach funduszy europejskich oraz poszczególnych jednostek odpowiadających za zarządzanie programami.

7.1.3. Program Działań Na Rzecz Środowiska i Klimatu Life

Środki Programu działań na rzecz środowiska i klimatu LIFE ustanowiony na lata 2014 - 2020 będą dystrybuowane w ramach dwóch podprogramów:

1. Działania na rzecz środowiska, gdzie wsparcie mogą uzyskać przedsięwzięcia dotyczące ochrony środowiska i efektywnego gospodarowania zasobami, przyrody i różnorodności biologicznej oraz zarządzania i informacji w zakresie środowiska,
2. Działania na rzecz klimatu, w którym wspierane mogą zostać inicjatywy dotyczące łagodzenia i dostosowania do skutków zmiany klimatu oraz zarządzania i informacji w zakresie klimatu.

Beneficjentami programu mogą być podmioty zarejestrowane na obszarze Unii Europejskiej.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) będzie pełnił funkcję krajowego punktu kontaktowego dla programu LIFE. Wzorem lat poprzednich, przedsięwzięcia realizowane przez beneficjentów z Polski, oprócz dofinansowania ze środków LIFE, będą mogły uzyskać dodatkowe wsparcie finansowe pochodzące ze środków NFOŚiGW.

Szczegółowe informacje dotyczące zasad przygotowania wniosków publikowane będą na stronie NFOŚiGW.

7.1.4. Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku oferują możliwość dofinansowania szerokiej gamy projektów w ramach różnych programów priorytetowych ogłaszanych często jako konkursy. Są także podmiotami, które koordynują dofinansowanie z innych instrumentów finansowych. Działanie jednostek opiera się na Wspólnej Strategii Działania Narodowego Funduszu i wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki

wodnej na lata 2013 - 2016 z perspektywą do 2020 roku. Zgodnie z nią, misją instytucji jest *skuteczne wspieranie działań na rzecz środowiska*, natomiast celem generalnym jest *Poprawa stanu środowiska i zrównoważone gospodarowanie jego zasobami przez stabilne, skuteczne i efektywne wspieranie przedsięwzięć i inicjatyw służących środowisku*. Zakłada się, że osiągnięcie celu generalnego będzie realizowane w ramach czterech priorytetów środowiskowych tj.:

1. *ochrona i zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi, w tym:*
 - *poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych,*
 - *efektywne i racjonalne korzystanie z zasobów wodnych,*
 - *adaptacja sektora gospodarki wodnej do zmian klimatycznych.*
2. *racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi, w tym:*
 - *minimalizacja składowanych odpadów,*
 - *wykorzystanie odpadów komunalnych oraz osadów ściekowych na cele energetyczne,*
 - *promowanie ponownego wykorzystania i recyklingu,*
 - *racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin.*
3. *ochrona atmosfery, w tym:*
 - *poprawa jakości powietrza,*
 - *wspieranie rozproszonych odnawialnych źródeł energii.*
4. *ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów, w tym:*
 - *utrzymanie i odbudowa ekosystemów i ich funkcji,*
 - *ochrona korytarzy ekologicznych,*
 - *zapewnienie zrównoważonego rozwoju leśnictwa, gospodarki rolnej i rybackiej.*

Dodatkowo, Fundusze co roku ogłaszają listę programów priorytetowych na rok kolejny, które pomagają im zrealizować zadania zgodnie z przyjętą Strategią. Strategie NFOŚiGW, jak i WFOŚiGW w Gdańsku, a także listy priorytetowe zamieszczone są na ich stronach internetowych (www.nfosigw.gov.pl i www.wfosigw.gdansk.pl).

7.1.5. Bank Ochrony Środowiska

Jednostki samorządowe, a także osoby prawne i fizyczne mogą korzystać także z dotacji i preferencyjnych kredytów, oferowanych oraz finansowanych ze środków Banku Ochrony Środowiska. Udziela on zróżnicowanych kredytów proekologicznych.

Wśród wielu możliwych źródeł finansowania inwestycji, jednostki samorządowe, każdorazowo i indywidualnie powinny dopasowywać system możliwości finansowania do danej inwestycji i przedsięwzięcia.

7.2. ZARZĄDZANIE PROGRAMEM OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ WSPÓŁPRACA Z INTERESARIUSZAMI

Warunkiem realizacji Programu ochrony środowiska jest ustalenie systemu zarządzania tym Programem. Zarządzanie Programem odbywa się z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju, w oparciu o instrumenty zarządzania zgodne z kompetencjami i obowiązkami podmiotów zarządzających.

W odniesieniu do Programu ochrony środowiska jednostką, na której spoczywać będą główne zadania koordynacji i zarządzania będzie Powiat Lęborski. Należy podkreślić, że znaczna ilość przewidzianych zadań realizowana będzie na poziomie samorządów gmin wchodzących w skład Powiatu Lęborskiego. Mimo to całościowe zarządzanie środowiskiem w jednostce będzie odbywać się na kilku szczeblach. Oprócz szczebla gminnego i powiatowego jest jeszcze poziom wojewódzki oraz jednostek organizacyjnych, obejmujących działania podejmowane przez podmioty gospodarcze korzystające ze środowiska.

Instytucje działające w ramach administracji, a odpowiedzialne za wykonanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniom poprzez:

- racjonalne planowanie przestrzenne,
- kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska,
- porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska,
- instalowanie urządzeń i instalacji ochrony środowiska.

Na innych zasadach odbywa się natomiast zarządzanie w stosunku do podmiotów gospodarczych korzystających ze środowiska. Kierują się one głównie rachunkiem (efektami) ekonomicznym i zasadami konkurencji rynkowej, choć powszechne staje się także uwzględnianie głosu opinii społecznej. Na tym szczeblu zarządzanie środowiskiem odbywa się przez:

- dotrzymywanie wymagań stawianych przez przepisy prawa,
- porządkowanie technologii i reżimów obsługi urządzeń,
- modernizację stosowanych technologii,
- eliminowanie technologii uciążliwych dla środowiska,
- instalowanie urządzeń ochrony środowiska,
- stała kontrola zanieczyszczeń.

Instrumenty służące do zarządzania Programem Ochrony Środowiska wynikają z obowiązujących aktów prawnych (np. Prawo ochrony środowiska, ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, o ochronie przyrody, o odpadach, o utrzymaniu czystości i porządku w gminach itp.) i można je podzielić na instrumenty prawne, finansowe, społeczne oraz strukturalne.

Do instrumentów prawnych zalicza się:

- pozwolenia na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii, w tym pozwolenia zintegrowane,
- decyzje związane z gospodarką odpadami,
- koncesje geologiczne,
- raporty oddziaływania na środowisko planowanych czy istniejących inwestycji,
- uchwały zatwierdzające plany zagospodarowania przestrzennego,
- decyzje ustalające lokalizację inwestycji celu publicznego lub warunków zabudowy i zagospodarowania terenu,
- decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach,
- strategiczne oceny oddziaływania inwestycji oraz opracowywanych planów i programów na środowiska.

Szczególnym instrumentem prawnym jest monitoring, czyli kontrola jakości stanu środowiska. Prowadzony on jest zarówno jako badania jakości środowiska, jak też w odniesieniu do ilości zasobów środowiska. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących, czynią je instrumentem o znaczeniu prawnym.

Do instrumentów finansowych mogących być źródłem realizacji przedsięwzięć proekologicznych zalicza się:

- opłaty za korzystanie ze środowiska – za emisję zanieczyszczeń do powietrza, za pobór wody powierzchniowej i podziemnej, za odprowadzanie ścieków do wód lub ziemi, za składowanie odpadów, za powierzchnię, z której odprowadzane są ścieki,
- administracyjne kary pieniężne,
- odpowiedzialność cywilna, karna i administracyjna,
- kredyty i dotacje z funduszy ochrony środowiska,
- pomoc publiczna na ochronę środowiska w postaci preferencyjnych pożyczek i kredytów, dotacji, odroczeń, rozłożenia na raty i umorzeń płatności wobec budżetu państwa i funduszy ekologicznych, zwolnień i ulg podatkowych.

Uzgodnienia ze społeczeństwem poprzez udział społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i uchwalaniu dokumentacji są ważnym elementem skutecznego zarządzania, opartego o zasady zrównoważonego rozwoju i uwzględnianie racji społecznych.

Kolejnym, bardzo istotnym elementem instrumentów społecznych jest edukacja ekologiczna. Podstawą jest tu rzetelne i ciągłe przekazywanie wiedzy na temat ochrony środowiska oraz komunikowanie się władz samorządów lokalnych ze społeczeństwem na drodze podejmowanych działań inwestycyjnych.

Ważna dla ochrony środowiska jest również współpraca pomiędzy służbami ochrony środowiska, instytucjami naukowymi, organizacjami społecznymi oraz podmiotami gospodarczymi. Wzajemne relacje powinny opierać się na partnerstwie, które będą prowadziły do wspólnej realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Niezbędne jest, aby prowadzona komunikacja społeczna objęła swym zasięgiem wszystkie grupy społeczeństwa. Bardzo ważną sprawą jest właściwe, rzetelne i odpowiednio wcześniejsze informowanie tych mieszkańców, których planowane inwestycje będą dotyczyły w sposób bezpośredni.

Edukacja i informacja z komunikacją są ze sobą ściśle powiązane, bowiem dobra i właściwa informacja potęguje proces edukacji.

Do instrumentów strukturalnych należą wszelkie programy strategiczne np. strategie rozwoju, plany rozwoju lokalnego wraz z programami sektorowymi, a także program ochrony środowiska i to one wytyczają główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego, infrastrukturalnego i ochrony środowiska. Nadrzędnym dokumentem powinna być strategia rozwoju.

W programach tych powinny być uwzględnione z jednej strony kierunki rozwoju poszczególnych dziedzin gospodarki i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej wytyczone pewne ramy tego rozwoju, warunkowane troską o stan środowiska. Oznacza to, że ochrona środowiska na terenie Powiatu Lęborskiego wymaga podejmowania pewnych działań w określonych dziedzinach gospodarki, jak i codziennego życia jego mieszkańców.

Każda jednostka decyduje o kształtowaniu swojej przestrzeni geograficznej, sposobie zarządzania środowiskiem i tworzeniem lepszego modelu życia swoich mieszkańców. Program ochrony środowiska jest jednym z elementów prowadzenia ekorozwoju Powiatu Lęborskiego, który powinien nawiązywać do:

- programów ekologicznych wyższego szczebla,

- lokalnych wartości zasobów i zagrożenia środowiskowego,
- lokalnej świadomości, chęci i możliwości działania.

Lokalny rozwój powinien następować bez degradacji zasobów przyrody i jej ekosystemów oraz uwzględniać warunki przyrodnicze i społeczne.

Podstawowe założenie ekorozwoju wymaga zastąpienia filozofii maksymalnego zysku, filozofią wspólnego interesu. Dlatego tak ważne jest współdziałanie samorządu i mieszkańców (wspomniane wcześniej rozmowy z mieszkańcami i edukacja ekologiczna). Wspólny interes jest szczególnie ważny i musi uwzględniać potrzeby wszystkich mieszkańców. Jest to model życia, w którym ludzie starają się żyć w zgodzie z przyrodą i mieć wpływ na otaczającą ich rzeczywistość społeczną i gospodarczą.

Dobre warunki środowiskowe wpływają na rozwój gospodarczy Powiatu Lęborskiego i poprawę warunków zdrowotnych. Droga ich osiągnięcia powinien być program ekorozwoju jednostki, którego częścią jest Program ochrony środowiska oraz przestrzeganie jego założeń.

7.3. MONITOROWANIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

7.3.1. Zasady monitoringu

W procesie wdrażania Programu ważna jest kontrola przebiegu tego procesu oraz ocena stopnia realizacji zadań w nim wyznaczonych z punktu widzenia osiągnięcia założonych celów. Z tego względu ważne jest wyznaczenie systemu monitorowania, na podstawie, którego będzie możliwe dokonanie oceny procesu wdrażania oraz będą mogły być dokonane modyfikacje Programu.

System kontroli środowiska, jest narzędziem wspomagającym prawne, finansowe i społeczne instrumenty zarządzania środowiskiem. Dostarcza informacji o efektach wszystkich działań na rzecz ochrony środowiska i może być traktowany jako podstawa do oceny całej polityki ochrony środowiska. Jest jednym z najważniejszych kryteriów, na podstawie których tworzona jest nowa polityka.

Mierniki efektów ekologicznych są w znacznym stopniu dostępne jako wielkości mierzone w ramach istniejących systemów kontroli i monitoringu.

Stały monitoring wdrażania zapisów Programu może opierać się na tzw. cyklu Deminga. Opiera się na ciągłym monitorowaniu zaplanowanych działań w myśl następującego ciągu przyczynowo – skutkowego:

1. Zaplanuj - zaplanuj lepszy sposób działania, lepszą metodę.
2. Wykonaj, zrób - zrealizuj plan na próbę.
3. Sprawdź - zbadaj, czy rzeczywiście nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty.
4. Zastosuj - jeśli nowy sposób działania przynosi lepsze rezultaty, uznaj go za normę (obowiązującą procedurę), zestandaryzuj i monitoruj jego stosowanie.

Ryc. 23. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ

Źródło: opracowanie własne

7.3.2. Sprawozdawczość

W ocenie postępu wdrażania Programu ochrony środowiska oraz jego faktycznego wpływu na środowisko pomocna jest analiza i monitorowanie założonych efektów ekologicznych. Powinno być ono realizowane przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej.

Powiat ocenia co dwa lata stopień wdrożenia Programu. Zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu. W przypadku nie osiągnięcia zaplanowanych zamierzeń należy dokonać analizy sytuacji i poznać jej przyczyny. Organ wykonawczy Powiatu sporządza co dwa lata raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska (zwany dalej Raportem), który przedstawia Radzie Powiatu.

Poniżej zaproponowano najistotniejsze wskaźniki, przyjmując, że lista ta nie jest wyczerpująca i może być modyfikowana.

Tabela 36. Lista przykładowych wskaźników monitorowania stopnia realizacji wdrażania Programu ochrony środowiska

Lp.	Wskaźniki	Źródła danych	Stan wyjściowy (2014 r., 2015 r.)*	Oczekiwany stan w 2016 r. i latach kolejnych
Obszar interwencji – ochrona klimatu i jakości powietrza				
1.	Strefa pomorska województwa pomorskiego Mierniki jakości powietrza: SO ₂ , NO ₂ , PM ₁₀ , CO, O ₃ , benzo(α)pirenu – przekraczanie wartości dopuszczalnych oraz wartości dla klasy A	WIOŚ, 2015	występowanie stężeń benzo(α)pirenu oraz pyłu PM 10 przekraczających wartości dopuszczalne	brak przekroczeń
2.	Odsetek ludności korzystającej z sieci gazowej	GUS, 2014	52,4 %	możliwie największy udział

Lp.	Wskaźniki	Źródła danych	Stan wyjściowy (2014 r., 2015 r.)*	Oczekiwany stan w 2016 r. i latach kolejnych
3.	Infrastruktura techniczna wykorzystująca odnawialne źródła energii	Gminy, Powiat	wyłącznie pojedyncze instalacje, niski udział OZE	wskaźnik opisowy możliwie największy udział OZE
4.	Ilość przyłączy gazowych (szt.) - przyrost	GUS, 2014	3 151	zwiększenie ilości przyłączy
5.	Długość sieci ciepłej przyłączy do budynków i innych obiektów	GUS, 2014	16,6	zwiększenie długości przyłączy
Obszar interwencji - zagrożenia hałasem				
6.	Ilość punktów pomiarowych, w których występują przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu	WIOŚ, 2015	3 punkty	brak przekroczeń
7.	Długość obwodnic (km) - przyrost	mapa	0,0	przyrost długości
8.	Udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych w powierzchni ogółem	GUS, 2014	4,9 %	przyrost uwzględniający rozwój zrównoważony
9.	Udział terenów komunikacyjnych w powierzchni ogółem (drogi, inne)	GUS, 2014	2,7 %	przyrost uwzględniający rozwój zrównoważony
Obszar interwencji – pola elektromagnetyczne				
10.	Wynik pomiaru poziomu pól elektromagnetycznych	WIOŚ	brak przekroczeń	brak przekroczeń
Obszar interwencji – gospodarowanie wodami				
11.	Stan / potencjał ekologiczny wód powierzchniowych w punktach monitoringowych	WIOŚ	dane zawarte w opracowaniu	dobry potencjał ekologiczny i stan chemiczny
12.	Stan Jednolitych Części Wód Podziemnych: - stan chemiczny - stan ilościowy	WIOŚ	dane zawarte w opracowaniu	osiągnięcie stanu dobrego
Obszar interwencji – gospodarka wodno - ściekowa				
13.	Stopień zwodociągowania [%]	GUS, 2014	94,0 %	pełne zwodociągowanie
14.	Zużycie wody w gospodarstwach domowych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (m ³ /rok)	GUS, 2014	36,1	zmniejszenie zużycia
15.	Stopień skanalizowania [%]	GUS, 2014	75,8	pełne skanalizowanie w granicach wyznaczonych aglomeracji kanalizacyjnych
16.	Długość sieci kanalizacyjnej w relacji do długości sieci wodociągowej	GUS, 2014	0,5	możliwie najbliższy liczbie 1
17.	Różnica pomiędzy odsetkiem ludności korzystającej z wodociągu i z kanalizacji (%)	GUS, 2014	18,2	możliwie najmniejsza
18.	Przyłącza kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	GUS, 2014	4 883	zwiększenie ilości przyłączy
19.	Ilość funkcjonujących zbiorników bezodpływowych	GUS, 2014	2 259	podłączenie do sieci kanalizacyjnej w granicach aglomeracji kanalizacyjnej, po stworzeniu możliwości technicznych
20.	Ilość funkcjonujących przydomowych oczyszczalni ścieków	GUS, 2014	286	budowa jedynie poza granicami aglomeracji
Obszar interwencji – zasoby geologiczne i gleby				
21.	Ilość złóż kopalin	PIG, 2015	40	wskaźnik opisowy

Lp.	Wskaźniki	Źródła danych	Stan wyjściowy (2014 r., 2015 r.)*	Oczekiwany stan w 2016 r. i latach kolejnych
22.	Udział % gleb, których wapnowanie jest konieczne lub potrzebne	OSChR 2015	42	możliwie jak najmniejszy udział
Obszar interwencji – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów				
23.	Zmieszane odpady komunalne zebrane w przeliczeniu na 1 mieszkańca (kg)	GUS, 2014	234,7	ilość możliwie najmniejsza
24.	Odpady z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca (kg)	GUS, 2014	176,1	ilość możliwie najmniejsza
25.	Powierzchnia dzikich wysypisk na 100 km ² powierzchni ogółem	GUS, 2014	0,3 %	możliwie najmniejsza powierzchnia
Obszar interwencji – zasoby przyrodnicze				
26.	Powierzchnia terenów zieleni (ha): parki spacerowo – wypoczynkowe, zieleńce, zieleń uliczna, tereny zieleni osiedlowej, cmentarze.	GUS, 2014	32,8 53,9 8,1 28,6 26,34	nie mniejsze niż w roku 2014
27.	Liczba pomników przyrody	CRFOP 2015	123	nie mniejsza niż w roku bazowym
28.	Procent lesistości	GUS, 2014	40,2 %	nie mniejszy niż w roku bazowym
29.	Udział użytków rolnych w powierzchni ogółem	GUS, 2014	46,5 %	ubytok – możliwie najmniejszy
30.	Udział gruntów leśnych oraz zadrzewień i zakrzewień	GUS, 2014	42,0 %	nie mniejszy niż w roku 2014
31.	Udział terenów zieleni w powierzchni ogółem	GUS, 2014	0,2 %	możliwie jak największy udział
32.	Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	GUS, 2015	27,8	nie mniejsza niż w roku bazowym
Obszar interwencji – zagrożenia poważnymi awariami				
33.	Ilość zakładów o zwiększonym ryzyku (ZZR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	WIOŚ, KWSP, 2015	0 zdarzeń rejestrowanych jako zdarzenia o znamionach poważnej awarii	wskaźnik opisowy możliwie najmniejszy
34.	Ilość zdarzeń rejestrowanych jako zdarzenia o znamionach poważnej awarii	WIOŚ, KWSP, 2015	0 zdarzeń rejestrowanych jako zdarzenia o znamionach poważnej awarii	0 zdarzeń rejestrowanych jako zdarzenia o znamionach poważnej awarii
35.	Ilość zakładów o dużym ryzyku (ZDR) wystąpienia poważnej awarii przemysłowej	WIOŚ, KWSP, 2015	0 zdarzeń rejestrowanych jako zdarzenia o znamionach poważnej awarii	wskaźnik opisowy możliwie najmniejszy

Źródło: opracowanie własne

w momencie opracowania niniejszego dokumentu brak jest dostępnych części danych dot. wskaźników za rok 2015, dlatego posłużono się danymi za 2014 r., aktualność danych określono przy źródle danych (kolumna nr 3)

WYKORZYSTANE MATERIAŁY I OPRACOWANIA

Wybrane akty prawne:

Stan prawny na wrzesień 2016 r.

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego Programu, należy zaliczyć:

Regulacje prawne w zakresie ochrony środowiska zawarte są w wielu ustawach i aktach wykonawczych (rozporządzeniach). Do najważniejszych z nich, w kontekście realizacji niniejszego Programu, należy zaliczyć:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r., poz. 672 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 496 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 290),
- ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity: Dz. U. 2016, poz. 383 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 6 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r. poz. 1651 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. z 2016 r. poz. 250),
- ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 r., poz. 139),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 2 lipca 2010 r. w sprawie rodzajów instalacji, których eksploatacja wymaga zgłoszenia (tekst jednolity: Dz.U. 2010 nr 130 poz. 880),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 8 kwietnia 2011 r. w sprawie prowadzenia nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (tekst jednolity: Dz. U. z 2011 r. Nr 86, poz. 478 z późn. zm.)
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jakości jednolitych wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 1482 z późn. zm.),
- rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (tekst jednolity: Dz. U. Nr 61, poz. 417 ze zm. poz. 1989),
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r. poz. 1800).

Literatura i wybrane dokumenty programowe:

- Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, Ministerstwo Środowiska, Warszawa, wrzesień 2015 r.,
- Światowy Program Rozwoju Zrównoważonego „Agenda 21” (1992 r.),
- Protokół z Kioto w sprawie zmian klimatu (1997 r.),
- Traktat Ustanawiający WE Tytuł XIX - Środowisko Naturalne,
- Strategia Europa 2022,
- 7 Program Działań Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie Środowiska (2013 r.),
- Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009 – 2012 z perspektywą do roku 2016,
- Strategia Rozwoju Kraju 2020,
- Strategia Rozwoju Transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku,
- Krajowego Programu Ochrony Powietrza (KPOP) do roku 2020 (z perspektywą do 2030),
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Pomorskiego na lata 2013-2016 z perspektywą do roku 2020,
- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020,
- Program Ochrony Powietrza dla strefy pomorskiej na lata 2013-2016 z perspektywą na lata następne, w której został przekroczony poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM 10 oraz benzo(a)pirenu,
- Program rozwoju elektroenergetyki z uwzględnieniem źródeł odnawialnych w Województwie Pomorskim do roku 2025,
- Założenia Przestrzenne Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii w Województwie Pomorskim, Pomorskie Biuro Planowania Regionalnego, Słupsk, 2015,
- Regionalna strategia rozwoju transportu w województwie pomorskim na lata 2007-2020,
- Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Lęborskiego na lata 2012 – 2015 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2016 – 2019,
- Programy, plany i strategie opracowane na poziomie gmin wchodzących w skład Powiatu Lęborskiego,
- raporty i informacje o stanie środowiska Województwa Pomorskiego, WIOŚ Gdańsk.

Materiały przekazane przez instytucje:

- Urząd Powiatu Lęborskiego,
- Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w Gdańsku,
- Zarząd Dróg Wojewódzkich w Gdańsku,
- Wojewódzką Inspekcję Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Lęborku,
- Pomorski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Gdańsku,
- Polską Spółkę Gazowniczą Sp. z o.o.,
- OGP Gaz-System w Gdańsku,
- Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Gdańsku,
- Państwową Powiatową Straż Pożarną w Lęborku.

SPIS TABEL

Tabela 1. Podstawowe dane dotyczące powierzchni i ludności Powiatu Lęborskiego	9
Tabela 2. Struktura użytkowania gruntów Powiatu Lęborskiego	11
Tabela 3. Wyniki ocen jakości powietrza w strefie pomorskiej w 2014 roku	16
Tabela 4. Podstawowe dane dotyczące kotłowni Miejskiego Przedsiębiorstwa Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.	18
Tabela 5. Analiza SWOT – ochrona klimatu i jakości powietrza atmosferycznego	21
Tabela 6. Wykaz dróg powiatowych zamiejscowych z podstawową charakterystyką	23
Tabela 7. Wyniki pomiaru natężenia ruchu na drogach wojewódzkich w granicach Powiatu Lęborskiego w 2015 r.	25
Tabela 8. Wyniki pomiaru natężenia ruchu na drodze krajowej nr 6 w granicach Powiatu Lęborskiego w 2015 r.	25
Tabela 9. Analiza SWOT – zagrożenia hałasem	28
Tabela 10. Analiza SWOT – pola elektromagnetyczne	31
Tabela 11. Naturalne ciek wodne oraz kanały w granicach Powiatu Lęborskiego będące w zarządzie ZMiUW Województwa Pomorskiego w Gdańsku	31
Tabela 12. Jeziora w granicach Powiatu Lęborskiego będące w zarządzie ZMiUW Województwa Pomorskiego w Gdańsku	33
Tabela 13. Ocena stanu powierzchniowych wód płynących na terenie Powiatu Lęborskiego – zakres diagnostyczny i operacyjny	35
Tabela 14. Ocena stanu ekologicznego, chemicznego i ogólnego JCWP jezior na terenie Powiatu Lęborskiego – zakres diagnostyczny i operacyjny za lata 2014 - 2015	36
Tabela 15. Ocena wód przybrzeżnych badanych w roku 2015 w województwie pomorskim charakterystycznych dla Powiatu Lęborskiego	37
Tabela 16. Stan wód podziemnych dla JCWPd obejmujących obszar Powiatu Lęborskiego	41
Tabela 17. Analiza SWOT – gospodarowanie wodami	46
Tabela 18. Pozwolenia wodnoprawne na pobór wód (na cele komunalne i gospodarcze, do celów rolniczych i przemysłowych)	46
Tabela 19. Pozwolenia wodnoprawne na wprowadzanie ścieków	50
Tabela 20. Analiza SWOT – gospodarka wodno-ściekowa	52
Tabela 21. Bilans zasobów złóż kopalin na terenie Powiatu Lęborskiego wg stanu na 31.12.2015 r.	54
Tabela 22. Analiza SWOT – zasoby geologiczne	57
Tabela 23. Wyniki badań odczynu gleb Powiatu Lęborskiego	58
Tabela 24. Wyniki badań zasobności gleb Powiatu Lęborskiego w makroelementy (fosfor i potas)	58
Tabela 25. Wyniki badań zasobności gleb Powiatu Lęborskiego w makroelementy (magnez)	59
Tabela 26. Analiza SWOT – gleby	61
Tabela 27. Analiza SWOT – gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	65
Tabela 28. Ewidencja rezerwatów przyrody na terenie Powiatu Lęborskiego	73
Tabela 29. Analiza SWOT – zasoby przyrodnicze	77
Tabela 30. Analiza SWOT – zagrożenia poważnymi awariami	79
Tabela 31. Najważniejsze problemy Powiatu Lęborskiego z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu	82
Tabela 32. Najważniejsze sukcesy Powiatu Lęborskiego z perspektywy zapisów niniejszego dokumentu	82
Tabela 33. Wykaz celów strategicznych i operacyjnych określonych dla województwa pomorskiego	95

Tabela 34. Cele, kierunki interwencji i zadania przewidziane do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji	101
Tabela 35. Harmonogram realizacji zadań przewidzianych do realizacji wraz ze wskazaniem źródła finansowania	107
Tabela 36. Lista przykładowych wskaźników monitorowania stopnia realizacji wdrażania Programu ochrony środowiska	122

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Lokalizacja Powiatu Łębskiego na tle sąsiednich powiatów oraz położenie Gmin w granicach Powiatu Łębskiego	10
Ryc. 2. Struktura użytkowania gruntów (%)	12
Ryc. 3. Strefy energetyczne wiatru w Polsce	19
Ryc. 4. Wartości nasłonecznienia w Polsce	20
Ryc. 5. Lokalizacja głównych dróg i linii kolejowych na terenie Powiatu Łębskiego	27
Ryc. 6. Sieć hydrograficzna Powiatu Łębskiego	34
Ryc. 7. Zasięg terytorialny JCWPd według dotychczas obowiązującego podziału na 161 części.....	38
Ryc. 8. Zasięg Głównych Zbiorników Wód Podziemnych na tle Powiatu Łębskiego	39
Ryc. 9. Lokalizacja obszarów zagrożenia powodziowego	44
Ryc. 10. Lokalizacja obszarów zagrożonych podtopieniami.....	45
Ryc. 11. Położenie Powiatu Łębskiego w świetle regionalizacji fizycznogeograficznej.....	53
Ryc. 12. Zasięgi obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych	56
Ryc. 13. Odczyn (pH) gleb z terenu Powiatu Łębskiego	59
Ryc. 14. Potrzeby wapnowania gleb z terenu Powiatu Łębskiego	60
Ryc. 15. Zasobność w fosfor gleb z terenu Powiatu Łębskiego	60
Ryc. 16. Zasobność w potas gleb z terenu Powiatu Łębskiego	60
Ryc. 17. Zasobność w magnez gleb z terenu Powiatu Łębskiego	61
Ryc. 18. Lokalizacja obszaru NATURA 2000 (obszar specjalnej ochrony ptaków) na tle granic gmin Powiatu Łębskiego	68
Ryc. 19. Lokalizacja obszarów NATURA (specjalnych obszarów ochrony) na tle granic gmin Powiatu Łębskiego	71
Ryc. 20. Lokalizacja Słowińskiego Parku Narodowego na tle granic gmin Powiatu Łębskiego	72
Ryc. 21. Lokalizacja rezerwatów przyrody na tle granic gmin Powiatu Łębskiego	74
Ryc. 22. Lokalizacja obszaru chronionego krajobrazu na tle granic gmin Powiatu Łębskiego	76
Ryc. 23. Cykl Deminga przeniesiony na poziom opracowywania POŚ	122